

Národní archiv

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2020

předkládá
PhDr. Eva Drašarová, CSc.
vedoucí služebního úřadu
ředitelka Národního archivu,

s použitím podkladů ze zpráv o činnosti
vedoucích jednotlivých oddělení sestavila
Eva Drašarová a Radka Kubínová
V Praze 8. 2. 2021

Obsah

ÚVOD	3
I. Personální podmínky archivu	4
II. Celkové množství uložených archiválií.....	9
III. Výběr, zpracování a využívání archiválií	11
Výběr archiválií ve skartačním řízení.....	11
Výběr archiválií mimo skartační řízení	17
Zpracování archiválií a anotace nových archivních pomůcek	25
Využívání archiválií veřejností.....	39
Spolupráce s médii	46
Exkurzní činnost.....	48
Knihovna	48
Ediční a publikační činnost	86
Pedagogická činnost	87
Zahraniční styky	87
IV. Stav archiválií.....	88
Preventivní péče o archiválie a průzkumy jejich fyzického stavu	88
Konzervování a restaurování archiválií.....	89
Bezpečnostní snímkování a reprografie	95
Digitalizační práce.....	95
Informatika	96
V. Prostorová situace archivu, provozní a ekonomické záležitosti.....	97
Hospodaření se svěřenými prostředky.....	100
Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím	113
Tabulky archivní.....	113
Zpráva o prověřce fyzického stavu archivních kulturních památek a národních kulturních památek uložených v Národním archivu za rok 2020.....	134
VI. Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2020.....	153

ÚVOD

Mnoho pisatelů obdobných literárních výtvorů se v tuto dobu vyrovnává s fakty i dojmy minulého roku bez rozdílu místa pobytu autora. Všichni jsme prošli touž zkušeností a situace daná celosvětovou pandemií virového onemocnění pokračuje v nezmenšené míře dále. Problémy řešíme téměř identicky, ovšem s modifikovaným prožíváním a následnou pozdější reakcí. Většina z nás se nevzdává, bere novou skutečnost jako výzvu a je schopna se s ní vyrovnat v nové kvalitě.

V uplynulém roce 2020 se Národní archiv věnoval, seč mohl, naplňování svého poslání, které vyplývá nejen ze zákonných ustanovení a z odkazu jeho minulosti, ale i z nevyřčeného, nezakotveného, přesto osazenstvem sdíleného kodexu závazků vůči společnosti i vůči čemusi, co nás přesahuje. Nemůžeme dělat obvyklé věci? Nevadí. Máme v záloze desítky dalších úkolů, na které v běžném rytmu nezbyvá čas a které se dají splnit bez doteku fyzické archiválie. S odstupem času se toto roční činění projeví v rozšířené informační nabídce ve virtuálním prostoru. Kde je to možné, posouvá se rychlejším tempem výzkum. Badatelé k nám často nemohou chodit neomezeně? Vadí. Zmírňujeme tuto bolest zvýšenou rešeršní činností

a digitalizací. Nesmíme být všichni pohromadě? Nevadí. Chodíme na směny a stihneme

i uspokojit daty úřady a občany. Jen to zpracování archiválií v pořádacích místnostech a tedy i následná nová inventarizace se bohužel zpomaluje, ba zastavuje. Nemůžeme cestovat?

On-line konference umíme i zorganizovat. Dokončili jsme úspěšně evropský projekt Národní digitální archiv II. S mezinárodní komunitou zabývající se vším možným, co má v názvu „digitální“, jsme ve spojení. Dokonce se ucházíme o prestižní konferenci iPress v roce 2025. Ale už se připravujeme na bližší termín českého předsednictví v Evropské unii v druhé polovině roku 2022. Všechny akce spojené s archivnictvím včetně digitálního se odehrají v druhém listopadovém týdnu u nás na Chodovci. A nadále usilujeme o dostavbu depotního bloku 4. Tentokrát se rýsuje zdroj financování v evropském Fondu obnovy.

Poradíme si s mnohým, dbáme na zdraví nás všech a vytrváme navzdory úmornosti dlouhé nenormální etapy. „Dáme“ to!

I. Personální podmínky archivu

Tabulka č. I

ODD.	ŘÍZENÍ	EKONOMIKA	SPRÁVA BUDOV	INFORMATIKA	KONZERVACE	REPROGRAFIE	BADATELSKÉ SLUŽBY	VYDAVATELSKÁ A PROPAGAČNÍ ČINNOST	PŘEDARCHIVNÍ PÉČE KONTROLNÍ ČINNOST	ARCHIVNÍ EVIDENCE A METODIKA	PÉČE O ARCHIVÁLIE, ZPRACOVÁNÍ ARCH.	ZAHRAANIČNÍ STYKY	SM
1	1						2		3		6		12,00
2	1								1		5		7,00
3	1								1		11		13,00
4	1								6		8		15,00
5	1			15					10	6			32,00
6	1								2		8		11,00
8	1	2				5	6	2	1		6		23,00
9	1						6						7,00
10	1				13				1				15,00
11	1	9	3										13,00
12	1	3										1	5,00
SUMA	11	14	3	15	13	5	14	2	25	6	44	1	153,00

Personální situaci v odděleních sice lze charakterizovat jednoduchým přehledem v předepsané tabulce (oficiální názvy oddělení viz organigram níže, zde jsou uváděna jen jejich pomocná číselná označení pro spisovou službu, číslo sedm není obsazeno), ale nepostihuje košatou realitu realizace zákona o státní službě a též setrvalou existenci míst s více činnostmi. Před lety předepsaná forma naprosto ignoruje nejpodstatnější funkci archivu jakožto správního úřadu. Přitom výkon správních agend archiváři činí více než padesát procent výkonu celého úřadu a ve dvou odděleních téměř osmdesát procent celoročního výkonu.

Koronavirová pandemie však pokrivila veškeré aktivity a promítla se samozřejmě i do zkresleného, tlumeného dopadu důsledků personální politiky státu.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Archiv je strukturován do specializujících se dílčích jednotek, přesto existují činnosti, které jsou vykonávány více odděleními, a odlišení mezi nimi je dáno růzností svěřeného Národního archivního dědictví. Správa fondů a jejich odborné zpracování a zpřístupnění v celé škále vědeckých produktů, se sjednocuje metodikou a rozlišuje specifiky chronologickými, věcnými, jazykovými, paleografickými, diplomatickými aj. Řada archivářů současně vykonává kontrolu, poskytuje podklady pro rozhodování ve veřejné správě i informace soukromému sektoru, vyhotovuje rešerše či zabíhá nejen do základního výzkumu v oblasti historie, dějin správy, pomocných věd historických, ale i stále více do informatiky nutné pro další vývoj oboru. U instituce naší velikosti dochází ke kumulaci rolí – zahraniční cesty připravuje asistentka ředitelky, archiváři a další kolegové ve studovnách se věnují i reprografickým činnostem (v tenčící se míře), fotografové též digitalizují, práce s veřejností se týká skoro všech. Snad jen restaurátoři pouze konzervují a restaurují. Ovšem v péči o fyzický stav archiválií existuje též masivní složka preventivní, a to s celostátním dopadem. Dále je potřeba zmínit v téže organizační jednotce práci odborníků v krizových situacích (práce v terénu s kontaminovaným materiálem) a činnosti ve vědeckém úseku. O propojení kontroly spisové služby a výběru archiválií se segmentem výzkumu a vývoje v oblasti elektronických archiválií, se standardizací a využitím podnětů z oblasti informatiky ani nemluvě.

Do roku 2020 vstupoval archiv citelně oslaben. V rámci opětovného snižování personálního stavu (poslední bylo na konci roku 2018) jsme přišli o 6 systemizovaných míst. Všechna byla v režimu Zákoníku práce. V obou badatelnách a v knihovně bylo redukováno po jednom místě, dále nás bohužel musel opustit jeden manipulant provozního úseku, jeden archivář oddělení nestátních fondů a jeden operátor informačních technologií. Nešlo o virtuální místa, ale o naše kolegy, se kterými jsme se museli ve čtyřech případech rozloučit byť s odstupným. Vykonávaná práce je nadále potřeba, jen částečně se dá nahradit nižší personální dotací za pomoci prací vykonávaných mimo pracovní poměr. Národní archiv k 31. 12. 2020 disponoval 153 systemizovanými místy, z toho 86 ve státní službě a 67 pracovníků dle Zákoníku práce.

V personální práci stále citelně chybí další síla pro organizaci a personální zvládnutí výběrových řízení, pro totéž v oblasti vzdělávání a pro aktivity v oblasti řízení kvality ve služebním úřadě dle Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014 – 2020 (usnesení vlády 680/2014, 1088/2016, Strategický cíl 1 Modernizace veřejné správy, Specifický cíl 1.3 Rozšíření řízení kvality a zlepšení strategického řízení ve veřejné správě). O zastupitelnosti funkcí personalistky a mzdové účetní pro případ

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

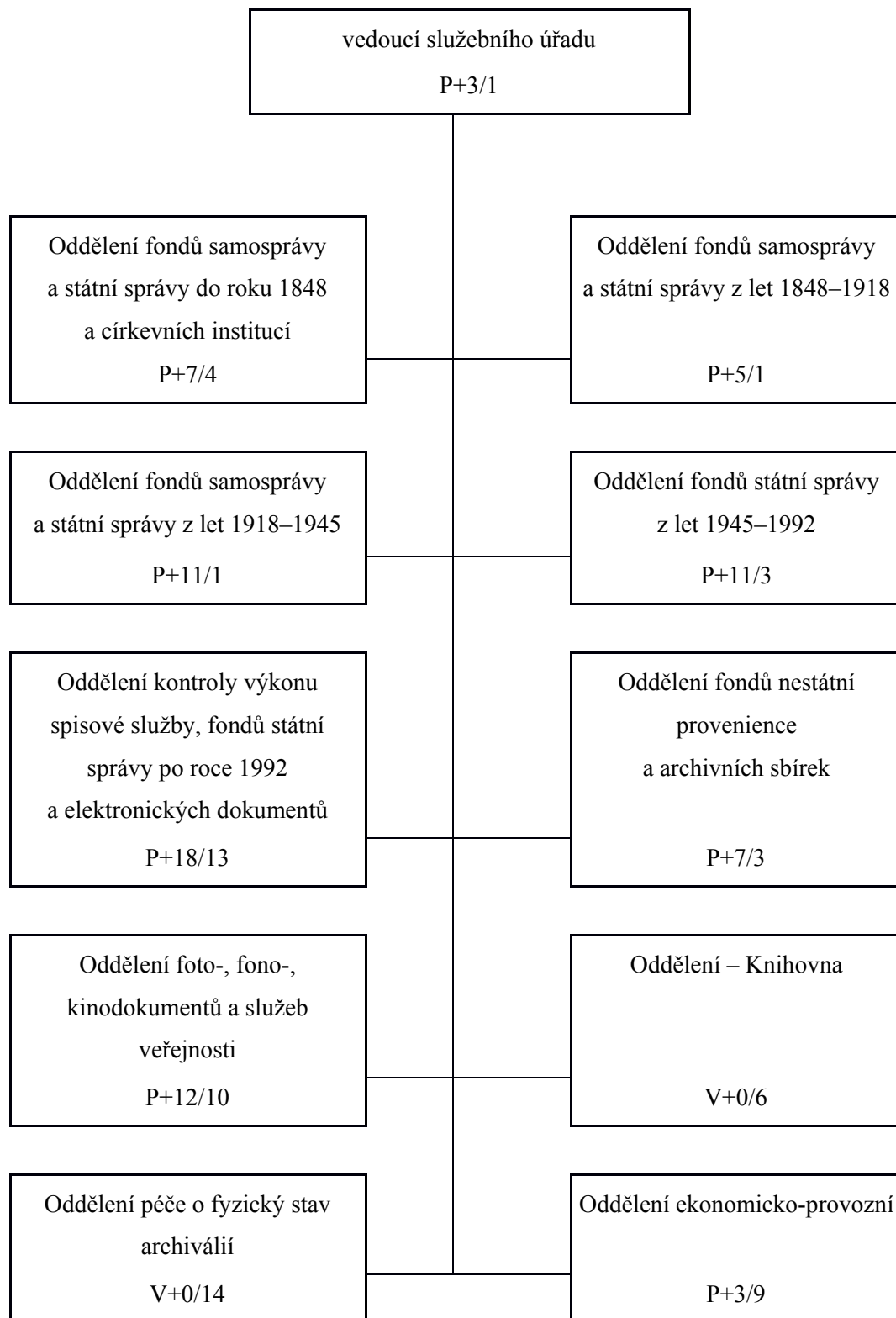
dlouhodobé neschopnosti si můžeme nechat pouze zdát. Nekomfortní situaci s mnohaměsíční absencí obou rolí jsme prožili. Postupně jsme dorovnali třídy vysokoškolsky vzdělaných restaurátorů, které ustrnuly na úrovni středoškoláků 50. let 20. století. Pouze jeden byl z neznámého důvodu opomenut. Obdobně se neprosadilo zvýšení třídy jednoho zástupce vedoucí oddělení. V roce 2019 ani v roce 2020 (pro rok 2020, resp. 2021) žádná změna nenastala, žádný z návrhů nové systemizace nebyl akceptován. Návrhy zopakujeme pro rok 2022. Znovu uplatníme požadavek na tři nová místa archivářů pro přebíraný Všeodborový archiv v celkovém rozsahu 5 běžných km a opakovaně doplnění míst pro Národní digitální archiv dle vládního usnesení č. 611 z roku 2013.

V roce 2020 jsme plánovali odzkoušet ve formalizované podobě nový benefit práce z domu. K tomu opravdu z počátku roku došlo v oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů. Od března se práce z domu stala neoddělitelnou součástí pracovního výkonu většiny zaměstnanců s výjimkou ekonomicko-provozního oddělení. Dle vládních opatření proti epidemii nemoci COVID 19 jsme pružně utlumovali či rozšiřovali počet osob na pracovišti a střídali se ve směnách. Práce doma se vykazuje již od prvního uzavření v březnu 2020 v týdenních intervalech.

V časových oknech rozvolnění proběhla dvě výběrová řízení na jedno systemizované místo ve státní službě. V první soutěži se přihlásil neadekvátní uchazeč z Ruské federace. K obsazení místa pak došlo po druhém kole.

Přehled složení zaměstnanců v jednotlivých organizačních jednotkách viz následující organigram. Číslice před lomítkem vyjadřuje počet zaměstnanců v režimu státní služby, číslice za lomítkem označuje počet zaměstnanců v režimu Zákoníku práce.

Národní archiv - organizační struktura ke dni 1. 1. 2020

Oblast vzdělávání musela projít v uplynulých letech výraznou proměnou v souvislosti se zákonem o státní službě. Příslušný služební předpis a zejména rámcový plán se připravoval náročným procesem tvorby „zdola“ od roku 2016, tudíž je více než akceptovatelný veškerým osazenstvem archivu. Spoléháme povětšinou na sebe (školíme se navzájem – např. v archivní legislativě, k ochraně osobních údajů v archivní praxi), komerční školení s ohledem na zdroje omezuje jen na nejnutnější v oblasti ekonomiky, účtování a nových legislativních úprav této sféry. Jak vyplývá z příslušných ustanovení služebního zákona a dalších souvisejících právních předpisů, státní zaměstnanci ve služebním poměru (v oboru služby č. 27) i státní zaměstnanci v pracovním poměru měli absolvovat školení a workshopy, související přímo s předmětem jejich pracovní činnosti. Navzdory hygienickým omezením všichni absolvovali pravidelné povinné školení BOZP a ke kybernetické bezpečnosti, obojí on-line formou a za pomoci externistů. Druhé citované školení bylo ukončeno dokonce testem. Ještě před hygienickými omezeními se všichni prezenčně proškolili na nový spisový řád a plán Národního archivu. Kromě toho se vybraní zaměstnanci účastnili na řadě domácích i mimoústavních workshopů, seminářů a konferencí z oblasti archivnictví, historiografie, péče o fyzický stav archiválií, IT archivace a dalších archivních disciplín. Menší část se uskutečnila v dobách uvolnění opatření fyzicky, značné části však on-line formou. Mnozí totiž využili bezplatného přihlášení pro své další sebevzdělávání.

Pokračovalo individuální zvyšování kvalifikace. Bakalářskému studiu se věnovaly 3 osoby, magisterskému 5 osob a doktorandskému 9. Bakalářské obory se studují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – Katedra pomocných věd historických a archivnictví (Magdalena Benešová, Viktor Krásenský), tamtéž obor Veřejná správa a spisová služba (Jitka Prajzlerová).

Magisterské obory se studují na řadě univerzit. Markéta Hrdličková (Roman Štěr přerušil) pokračovala v magisterském studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy – Katedra pomocných věd historických a archivnictví. Magisterské studium na Katedře pomocných věd historických Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové studuje Lenka Neradová a Markéta Vacková. Jiří Bernas pokračoval ve studiu na České zemědělské univerzitě, Provozně-ekonomické fakultě, obor Systémové inženýrství - informatika.

Doktorandi se připravují na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy - Katedra českých dějin – doktorandské studium zde absolvuje Jiří Jiráček, Filip Paulus (přerušeno a Matěj Trepeš) přerušeno, Katedra pomocných věd historických a archivnictví (Kateřina Zenklová, Leoš Zich, Tereza Pluskalová/přerušeno, Lucie Vojtíšková/přerušeno). Adam Zítek plnil další

povinnosti v postgraduálním studiu na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. V listopadu 2020 absolvoval David Hubený rigorózní řízení na Filozofické fakultě Západočeské univerzity v Plzni, obhájil předloženou práci *100 let Patentového úřadu v Praze* a získal titul PhDr.

Co se týče hodnocení státních zaměstnanců, byl vydán služební předpis ředitelky pro roky následující, v němž se počítá s dvouletou periodou. Vzhledem k významu hodnocení a možným dopadům této činnosti chceme tuto zodpovědnou a časově náročnou záležitost rozložit do delšího úseku. Další služební hodnocení se tedy odehraje v prvním čtvrtletí roku 2021.

II. Celkové množství uložených archiválií

Přehled viz tabulky č. II/1,2 v závěru této Zprávy o činnosti.

K 31. 12. 2020 spravoval Národní archiv ve své základní evidenci celkem 2114 archivních souborů v rozsahu 131 559,24 bm (oproti stavu k 31. 12. 2019 se jedná o nárůst o 23 archivních souborů a 507,41 bm). Digitální velikost spravovaných souborů činila 4485050 MB. Z uvedených 2114 archivních souborů bylo celkem 2045 souborů (126 740,48 bm, 4434335 MB) evidováno jako soubory v přímé péči archivu, 65 souborů (4779,01 bm, 50715 MB) bylo v NA uloženo na základě depozitní smlouvy a 4 archivní soubory NA (39,75 bm) byly na základě smlouvy uloženy mimo archiv. V roce 2020 bylo provedeno celkem 689 aktualizací evidenčních listů NAD, které se týkaly 325 archivních souborů.

Do evidence archivních pomůcek byly v roce 2020 zapsány 4 nové archivní pomůcky, schváleno jich však bylo 7 (3 v těsném závěru roku v době nemoci referentky), zrušeno bylo 7 archivních pomůcek.

Do evidence vnějších přírůstků a úbytků bylo v roce 2020 zapsáno celkem 221 vnějších změn (tj. o 32 méně než v roce 2019). Celkem bylo evidováno 221 přírůstků (220 přírůstků výběrem a 1 přírůstek delimitací) a žádný úbytek. Nejvíce přírůstků (39) bylo zaznamenáno od Vězeňské služby ČR, nejvíce bm (78,4) bylo převzato od Státního pozemkového úřadu a nejvíce evidenčních jednotek (1039) bylo převzato od Ministerstva vnitra ČR. Nejvíce přírůstků (33) se vztahovalo k fondu Vězeňská služba ČR, Praha (NAD 1588), nejvíce bm (78,4) bylo převzato k fondu Pozemkový fond ČR, Praha (NAD 1783) a nejvíce evidenčních jednotek (1048) bylo převzato k fondu Ministerstvo vnitra ČR, Praha

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

(NAD 1285). Na přejímání archiválií se podílelo pět oddělení Národního archivu (1. oddělení: 6 přírůstků / 6,07 bm, 2. oddělení: 2 přírůstky / 2,5 bm, 5. oddělení: 175 přírůstků / 425,71 bm, 6. oddělení: 36 přírůstků / 72,74 bm a 8. oddělení: 2 přírůstky / 1,95 bm). Nejčastějším druhem přírůstku uskutečněného výběrem byl přírůstek ve skartačním řízení - 164x, dále následovaly dar - 32x, přírůstek mimo skartační řízení - 14x, koupě - 7x a depozitum jiného subjektu - 3x.

Celkem bylo v roce 2020 zaevidováno 508,97 bm archiválií a 7297 evidenčních jednotek (tj. o 218,37 bm a o 2377 evidenčních jednotek méně než v roce 2019).

Z 221 přírůstků evidovaných v roce 2020 obsahovalo 20 přírůstků rovněž archiválie v elektronické podobě, jejichž celková digitální velikost činila 53473,16 MB (v roce 2019 to bylo 21 přírůstků a 137682 MB). Nejvíce digitálních archiválií (20300 MB) bylo v roce 2020 převzato k fondu Ústavní soud ČR, Brno (NAD 1617).

Archivu bezpečnostních složek jsme předali sbírku dokumentů k Chartě 77 a dalším občanským iniciativám, která byla od roku 1990 deponována v Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a po likvidaci tamějšího neoficiálního archivu v našem archivu. Protože jsme zjistili, že soubor není úplný, provedli jsme podrobnou revizi uložených dokumentů. Sbíрка nebyla evidována v PEvA, nevykazujeme ji tedy jako úbytek.

Do druhotné evidence NAD předalo Národnímu archivu v roce 2020 údaje ze své základní evidence celkem 24 archivů a 8 kulturně vědeckých institucí. Do centrální evidence Národního archivu bylo v roce 2020 předáno celkem 15 stejnopisů archivních pomůcek (vše Archiv hlavního města Prahy). Do evidence archivních pomůcek v programu PEvA bylo v roce 2020 zapsáno celkem 15 stejnopisů archivních pomůcek.

K 31. 12. 2020 měl Národní archiv ve své péči celkem 1 národní kulturní památku a 26 archivních kulturních památek. Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 26. 11. a 8. 12. 2020, hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny proběhla dne 8. 12. 2020.

Vedle běžných úkolů byla v roce 2020 zvýšená pozornost věnována přípravě přechodu na nový informační systém PEvA II, zejména jeho testování. Vedení evidence NAD v NA bylo také ovlivněno situací a opatřeními kolem pandemie koronaviru. V roce 2020 se neuskutečnila žádná porada referentů NAD, u některých evidencí došlo k mírnému poklesu počtu provedených aktualizací. Z dlouhodobého hlediska jako nadprůměrný lze naopak hodnotit počet realizovaných vnějších změn (přírůstků), a to zejména od veřejnoprávních původců (u soukromoprávních původců došlo k mírnému poklesu).

V roce 2020 nebyly provedeny žádné kontroly evidence NAD u akreditovaných archivů spadajících do působnosti Národního archivu.

III. Výběr, zpracování a využívání archiválií

Přehled viz tabulky č. III/1, 2, 3, 4, 5 v závěru této Zprávy o činnosti.

Výběr archiválií ve skartačním řízení

V roce 2020 vykonával Národní archiv předarchivní péči u 170 veřejnoprávních původců. Od 1. 1. 2020 byla zákonnou úpravou přejmenována Správa železniční dopravní cesty, s.o. na Správu železnic. Dále došlo ke sloučení NUV a NIDV do instituce s názvem Národní pedagogický institut České republiky. Vznikem Národní sportovní agentury v roce 2019 docházelo v průběhu roku 2020 k postupnému předávání agentury z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Archiváři 5. oddělení provedli v roce 2020 výběr ve skartačním a mimo skartační řízení celkem u 85 veřejnoprávních původců. Při těchto řízeních sepsali 230 protokolů (222 ve skartačním řízení a 8 v mimo skartačním řízení). Tyto ukazatele jsou statisticky sledovány od roku 2005. Poměříme-li tyto výkony s výsledky z minulých let, můžeme konstatovat, že počet skartujících původců byl historicky druhý nejvyšší, počet vyhotovených protokolů ve skartačním řízení byl historicky nejvyšší. Co se týče objemu a poměru dokumentů navržených do skartačního řízení a dokumentů vybraných za archiválie, můžeme konstatovat, že zůstává v rámci trendu minulých let. Celkově bylo ve skartačním řízení posouzeno 11 831 bm dokumentů a vybráno z nich bylo 539 bm archiválií. Poměr vybraných archiválií k navrženým by byl 4,6 %. Mimo skartační řízení bylo navrženo 200 bm a bylo vybráno 9 bm.

V průběhu roku 2020 bylo prostřednictvím archivního portálu uskutečněno 655 skartačních řízení, tj. více než dvojnásobek oproti roku 2019. Na tato řízení navázalo a bylo dokončeno 83 přejímek digitálních archiválií. Do NDA tak byly v roce 2020 uloženy AIPy o celkové velikosti 84 GB (tedy opět cca dvojnásobek oproti roku 2019). Ačkoli absolutní čísla nejsou vysoká, porovnání s předchozími léty ukazuje zásadní nárůst jak skartujících původců, tak počtu skartací. Samozřejmě i počtu a objemu převzatých elektronických archiválií. Dá se předpokládat, že v dalších letech bude tento exponenciální trend pokračovat. Co se týká původců Národního archivu, proběhla skartační řízení u řady původců, někdy i opakovaně. Někteří původci provedli v roce 2020 pouze testovací skartační

řízení, u některých původců přetrvávají technické překážky, které neumožňují skartace z jejich esl.

Zásadně negativní dopad na průběh a dobu trvání dlouhodobých i rutinních skartačních řízení měly v roce 2020 opakovaná jarní i podzimní covidová opatření a s tím související

i cestovní restrikce. Nejméně po dobu 4 měsíců neumožňovaly provádět standardní výběry archiválií u původců. V případě mimopražských původců pak šlo o dobu nejméně 5 měsíců v uplynulém kalendářním roce.

V průběhu celého roku probíhala rozsáhlá skartační řízení u těchto původců:

Česká centrála cestovního ruchu, bylo navrženo 70 bm z let 2001 až 2007, vybrány 3 bm, *Česká agentura pro standardizaci a ÚNMZ* – proběhly tři skartační řízení. Dále proběhly skartace u *Českého telekomunikačního úřadu*, *GSFT*, *IKSP*. Rozsáhlé skartační řízení proběhlo u Státního pozemkového úřadu, navrženo 60 bm, ukončeno bylo v první polovině roku 2020.

Ve Vězeňské službě ČR v průběhu roku proběhlo skartační řízení celkem u 41 organizačních jednotek (vazební věznice, věznice, střední odborné učiliště, správní archiv, zotavovny VSČR a generální ředitelství). Celkem bylo navrženo 503 bm, jako archiválie vybráno 5 bm.

Dlouhodobé skartační řízení probíhalo u *Ministerstva životního prostředí*, které navrhuje jeden průřezový skartační návrh ročně, dále u brněnských justičních původců *Nejvyššího soudu* a *Nejvyššího správního soudu*. Délka prací je dána objemem navrhovaného materiálu a omezenými možnostmi cestování z důvodů covidových restrikcí.

V Ministerstvu průmyslu a obchodu od listopadu 2019 probíhalo rozsáhlé skartační řízení dokumentů Kanceláře ministra (tzv. PROTMIN), navrženo bylo 35,3 bm, dokončeno v červenci 2020, v prosinci předáno do archivu.

Uskutečnilo se skartační řízení v Ministerstvu financí týkající se spisů bývalé Investiční banky ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Praze (dále SOA), které proběhlo po několikaletém jednání mezi Československou obchodní bankou a.s. (ČSOB – právní nástupce Investiční banky), Ministerstvem financí, Archivem České národní banky, SOA a Národním archivem. V červnu 2019 bylo ujednáno, že spisy bývalé Investiční banky (z archivu ČSOB, a.s.) a jejich předchůdců v celkovém množství 1696,65 bm budou předány do Archivu ČNB. Jejich součástí jsou i hypotekární spisy, u nichž bylo původcem některých dokumentů Ministerstvo financí jakožto právní nástupce organizace Ústřední likvidátor peněžních ústavů a podniků. Ústřední likvidátor (a posléze jeho právní nástupci až po MF) si

v rámci dolikvidování převzatých pohledávek k vyřizování této agendy průběžně zapůjčoval spisy od Investiční banky, do nichž po vyřízení vkládal dokumenty, které v této souvislosti vytvořil on sám (a v pozdějších letech jeho právní nástupci). Aby nedošlo k narušení celistvosti spisů a také celého fondu, bylo ujednáno, že celý fond převezme Archiv České národní banky. Skartaci (výběr archiválií mimo skartační řízení) proto provedl jako věcně příslušný archiv k bývalému podnikovému archivu Investiční banky SOA Praha, a Národní archiv na tu část archiválií, jejichž původcem bylo ministerstvo (nástupce Ústředního likvidátora), v rozsahu cca 9 bm. Všechny archiválie byly v souladu s dohodou převezeny do Archivu ČNB.

U Ministerstva kultury probíhala od roku 2019 skartace celého ročníku 2003 (sekretariát ministra, sekretariát náměstků ministra, odbory: legislativně právní OLP, ekonomický OE, odb. vnitřní správy OVS, odb. umění a knihoven OUK, odb. památkové péče OPP, památková inspekce PI, odb. muzeí a galerií OMG, odb. regionální a národnostní kultury ORNK, odbor církví OC, samostatné oddělení správy státních fondů SOSFF, odb. hromadných sdělovacích prostředků OHSP, věda a výzkum VaV a další útvary), navrženo 94 bm, dokončeno v roce 2020.

V Úřadu průmyslového vlastnictví bylo navrženo 61 bm, hlavní částí navržených dokumentů je ucelený soubor spisů Ochranných známek z let 1953–1985. Skartace proběhla, spisy dosud nebyly předány z důvodu covidových opatření.

Patnáct skartačních řízení proběhlo z jednotlivých odborů Ministerstva zdravotnictví. V současné době jsou rozpracovaná ještě čtyři skartační řízení, která byla přerušena z důvodu covidových opatření.

V případě Národního památkového ústavu proběhla skartace u jednotlivých Územních památkových správ v Českých Budějovicích, Kroměříži a Sychrově ve spolupráci s jednotlivými státními archivy, které ukládají agendu jejich právních předchůdců (Územních odborných pracovišť).

U Vrchního soudu v Praze se realizovalo náročné skartační řízení od roku 2018, kdy bylo navrženo 135 bm, soudní rejstříky z let 1972–2007. Všechny dokumenty jsou navrženy ve skupině „V“, další návrh byl podán v roce 2019 – soudní rejstříky z let 1998–2008 (58 bm).

U Ministerstva vnitra probíhá každoročně rozsáhlé skartační řízení z dokumentů bývalé Inspekce Policie ČR, které jsou uloženy ve správním archivu. Kromě toho se uskutečnilo dalších 20 skartačních řízení z listinné evidence jednotlivých útvarů MV. Některé další skartace nejsou dosud ukončeny z důvodu covidových opatření (zákaz vstupu do

budovy). V letošním roce neproběhlo žádné elektronické skartační řízení z důvodu zatím nedokončených elektronických přejímek z roku 2018.

Trvalé skartační souhlasy byly uděleny pěti institucím: *Fakultní nemocnici Královské Vinohrady, IKEMu, České správě sociálního zabezpečení* (na spisové znaky 1811 – elektronická podání -ePodání, zpracovávaná automaticky a automaticky generované odpovědi na ePodání a 1814 – Modul pro výměnu dokumentů – průvodní dopis), *Správě základních registrů, Ministerstvu vnitra* (tři trvalé souhlasy na dokumenty týkající se provozu podatelny MV, dokumenty související se vznikem, provozem a zánikem jednotlivých datových schránek, dokumenty agendy spojení a kabelizace, spojovací techniky, zřizování telefonních okruhů, poboček, stanic, počítačové sítě).

Byla zamítnuta žádost *Ministerstva spravedlnosti* o trvalý skartační souhlas na agendu prošetřovatele v resortu – oznámení o protiprávních jednáních ve služebním úřadu.

Po provedení revize udělených trvalých souhlasů a po společném projednání s Ministerstvem vnitra byl zrušen trvalý souhlas udělený *Ministerstvu vnitra* v roce 2016 (agenda protokolů o předání nevyplněných osobních dokladů pro obecní úřady s rozšířenou působností), a to z důvodu mimořádně dlouhé skartační lhůty, která byla 70 let a po novele spisového plánu snížena na 50 let.

Kontroly spisové služby a správní/přestupková řízení

V lednu – červnu 2020 probíhalo došetření výkonu spisové služby u *Ministerstva zemědělství*. Byly zjištěny, resp. potvrzeny nedostatky uvedené v protokolu o kontrole č.j. 3337-7/05-2017. Dosud probíhá spor v případě řádné kontroly u *Vrchního státního zastupitelství (VSZ)* v Praze, která byla Národním archivem zahájena v říjnu 2017, ale byla následně zastavena z důvodu sporu o příslušnost NA k výkonu kontroly, resp. výkonu předarchivní péče, který otevřelo Vrchní státní zastupitelství v Praze. Od listopadu 2017 doposud se řešením věci zabývá Ministerstvo vnitra (MV), které rozhodnutím ze dne 2. 7. 2019 č.j. MV-147625-11/AS-2018 rozhodlo o přenesení předarchivní péče u VSZ na NA. VSZ nesouhlasilo se způsobem, jakým byly procesně řešeny jeho námitky k řešení příslušnosti archivu a provedení kontroly odvolacím orgánem, kterým je Ministerstvo vnitra a podalo žalobu k Městskému soudu, kterou se domáhá ochrany proti nečinnosti Ministerstva vnitra. Městský soud usnesením č. j. 8 A 138/2019- 43 nařídil Národnímu archivům zdržet se kontroly do doby, než se o věci mezi žalobcem (VSZ v Praze) a žalovaným (MV) rozhodne.

V roce 2020 byla zahájena kontrola u *Úřadu vlády* – z důvodu covidových opatření se předpokládá její ukončení v roce 2021.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

V roce 2020 nevedl Národní archiv přestupkové řízení s žádným původcem.

Ve spolupráci s OASSS MV a dalšími útvary Ministerstva vnitra jsme připomínkovali a vytvářeli návrhy a novelizace právních předpisů souvisejících s archivnictvím a s výkonem spisové služby včetně zákona o archivnictví a spisové službě (úpravy procesů digitálního archivu, povinností vázaných na dokument a spis a další témata. Ze souvisejících předpisů jsme se věnovali návrhům a novelizacím zákona o právu na digitální služby a souvisejícího zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, sněmovní tisk 756/2 (tzv. DEPO), zákona o stavebním řízení, zákona a souvisejících předpisů o digitalizaci zdravotnictví, věcného záměru zákona o národní infrastruktuře prostorových dat, implementace evropské směrnice o autorském právu na jednotném digitálním trhu do autorského zákona) a dalším předpisům. Metodická stanoviska a konzultace eSSI a eGov byla projednávána s Ministerstvem vnitra.

Pracovníci 5. oddělení vedli nad rámec zákonných povinností náročné individuální konzultace s původci. Nejčastějším tématem byl výkon spisové služby v elektronickém systému spisové služby, správa dokumentů v samostatných elektronických evidencích (různé informační systémy, databáze apod.) a skartační řízení z nich, ale objevily se též dotazy na téma zpřístupňování archiválií z mladých fondů ve správě 5. oddělení. Některé se uskutečnily v Národním archivu jiné přímo u původců, ale v roce 2020 měly často on-line podobu. V červenci proběhlo jednání na Ministerstva zdravotnictví k vyjasnění postupu skartace a uložení závěrečných zpráv Interní grantové agentury. Nejčastější konzultace probíhaly s původci ohledně digitálních přejímek, především transakčních protokolů (Ministerstvo sociální péče, Ministerstvo životního prostředí, Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva, Ministerstvo kultury, Agentura pro podnikání a inovace). K podrobnostem, různým specifikám eSSL a přípravě elektronického skartačního řízení proběhly konzultace u *Státního fondu kinematografie, Probační a mediační služby, Úřadu průmyslového vlastnictví*.

Ke spisovému řádu a spisovému plánu proběhly konzultace s Ministerstvem zdravotnictví, Rejstříkem trestů, Zdravotnickým zařízením MV, Státním ústavem pro kontrolu léčiv; Agenturou pro podnikání a inovace, Státní energetickou inspekcí, Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním, Energetickým regulačním úřadem, Ministerstvem pro místní rozvoj – Regionální radou regionu soudržnosti, Úřadem vlády, VÚMOP. S Českým statistickým úřadem proběhly konzultace ohledně předání databáze IČO. S některými původci bylo konzultováno převzetí starších dokumentů (nalezení „kostlivci“ ve skříních) formou mimo skartačního řízení, např. starší odtajněné dokumenty Ministerstva vnitra. Dále

s Kanceláří finančního arbitra bylo projednáno převzetí části dokumentace k poplatkovým sporům z let 2013-2014 (vyřešeno výběrem archiválií mimo skartační řízení a elektronickou přejímkou včetně jednoho balíku listinné dokumentace),

Ohledně spisové rozluky proběhly poměrně náročné konzultace s Úřadem vlády, kde byla k 1. lednu 2020 delimitována agenda sociálního začleňování (do té doby gesčně pokrýval odbor pro sociální začleňování – zajišťoval činnost Agentury pro sociální začleňování) z Úřadu vlády na Ministerstvo pro místní rozvoj.

Pokračovaly práce na převzetí a strukturování dat pro nahlížení z převzatých databází. Konkrétně v pilotním projektu byla převzata data systému ARIS (Automatizovaný rozpočtový informační systém) s daty z let 1993–2009. Systém byl převzat v podobě exportů views + celý systém ve formátu SIARD (vytvořeno pomocí DBPTK). Otevřená data ze systému Aris budou zpřístupněna pomocí nástroje dbDIPview, k tomu budou použity exporty v podobě tabulek v csv, výkazy/rozpočty jsou rozděleny do 7 informačních balíčků, které obsahují okolo 1500 tabulek. Dále byla uložena data školských rejstříků (Rejstřík škol a školských zařízení, Rejstřík školských právnických osob). Zkušenosti s archivací pomocí formátu SIARD a zpřístupněním pomocí dbDIPview byly prezentovány v rámci workshopu MOPED a dále na konferenci AKM.

Samostatnou agendu představovaly průběžné konzultace s dodavateli eSSI, zejména na téma příprava elektronických skartačních řízení, tvorba a nastavení struktury SIP balíčků podle národního standardu pro elektronické systémy spisové služby (mj. M.I.T., Gordic, ICZ, Allium, Geovap, Asecco atd.). Náročnou kapitolu představovalo zejména poskytování podpory při testování SIP balíčků, konzultace k workflow elektronických skartačních řízení či použití datových formátů pro ukládání v eSSL a předávání do archivu jak pro původce v předarchivní péči Národního archivu, veřejné archivy i jednotlivé dodavatelské firmy. Nedílnou součástí této činnosti je poskytování, podpora a kontinuální vývoj *validátoru SIP balíčků*, který je využíván jak v rámci Národního archivního portálu, tak ve formě veřejně online přístupného nástroje umožňujícího původcům a dodatelům provedení strojové kontroly souborů.

Jako součást vývoje a podpory projektu Národní digitální archiv (NDA) byly průběžně testovány nové moduly národního archivního portálu (UPLOAD, ESK, MSK, eZpřístupnění), a to včetně analýzy a popisu chyb, které byly průběžně konzultovány s dodavatelem. V rámci provozu Národního archivního portálu byla prostřednictvím platformy Redmine a zejména pomocí helpdesku (dostupný pro vnější uživatele na e-mailové adrese helpnda@nacr.cz)

zajišťována průběžná metodická a technická podpora všech zúčastněných (původců, archivářů, dodavatelů) a kontinuálně byly řešeny případné provozní problémy.

VÝBĚR ARCHIVÁLIÍ MIMO SKARTAČNÍ ŘÍZENÍ

V uplynulém roce tuto činnost významně ovlivnila epidemie Covid-19. Vzhledem k vyhlášeným mimořádným opatřením vlády ČR (nouzový stav a s ním související mimořádná epidemiologická opatření) jsme byli nuceni dočasně přerušit či výrazně omezit osobní kontakty s našimi původci a majiteli archiválií. Odložit jsme museli mnohá plánovaná jednání i některé již domluvené přejímky archiválií. V roce 2021 budeme v naší práci v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií u soukromých právnických osob i u fyzických osob také zohledňovat aktuální epidemiologickou situaci. Po uvolnění mimořádných opatření se prioritně soustředíme na ta jednání s původci a držiteli archiválií, která jsme nemohli v roce 2020 realizovat.

Navzdory nepříznivé epidemiologické situaci se v loňském roce uskutečnila řada jednání, mimo jiné u České obce sokolské, Česko-ruské společnosti, Českého svazu bojovníků za svobodu, Československé obce legionářské, spolku Exulant, Klubu dr. Milady Horákové, Konfederace politických vězňů České republiky, Levicového klubu žen, Naděje, Polského klubu v Praze, Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Slovanského výboru, Společnosti Jana Masaryka, Společnosti Ludvíka Svobody, Svazu českých filatelistů, Všeckožáckého svazu Českých zemí a Slovenska a dalších.

Archivní fondy právnických osob byly v loňském roce obohaceny mj. o archiválie Archivu Národního divadla, České pirátské strany, Konfederace politických vězňů ČR, spolku Mamma HELP, Společnosti Jana Masaryka aj. Ve třech případech se uskutečnila přejímka archiválií již zaniklých subjektů: České mírové rady, Národní fronty ČSR a Národní fronty ČSSR. K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří přejímka písemností spolku *Mamma HELP*. Spolek působil v letech 1999–2020 v oblasti poskytování poradenství a podpůrné psychoterapeutické péče klientkám – ženám s rakovinou prsu a jejich blízkým. Písemnosti spolku jsme převzali na základě úspěšného jednání se spoluzakladatelkou spolku a jeho dlouholetou výkonnou místopředsedkyní, Mgr. Janou Drexlerovou a na základě žádosti likvidátora spolku, Mgr. Viktora Čiháka, o výběr archiválií spolku v mimoskartačním řízení. Nově jsme v uplynulém roce navázali kontakt s *Nezávislým odborovým svazem Police ČR*, jemuž jsme poskytli odbornou metodickou pomoc při aktualizaci spisové normy. S tímto subjektem budeme úzce spolupracovat také v příštím roce, kdy je avizováno skartační řízení.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

V uplynulém roce jsme pokračovali rovněž ve spolupráci s *Konfederací politických vězňů ČR*, převzali jsme písemnosti poboček spolku v Mělníku a Kralupech. V červnu 2020 jsme poskytli konzultace vztahující se k přejímkám archiválií od tohoto subjektu do Národního archivu Mgr. Josefu Smejkalovi z Obvodního ředitelství Policie ČR v Praze 2, který v trestním řízení prověřuje nakládání s majetkem Konfederace politických vězňů. Naše fondy v loňském roce rovněž obohatila přejímka další části archivu *Mezinárodní organizace novinářů*, které postupně přebíráme od roku 2018 od bývalého předsedy organizace, profesora Kaarle Nordenstrenga a PhDr. Markéty Ševčíkové. Poslední část přejímky je naplánována na rok 2021. Pokračovali jsme také v jednáních o převzetí písemností Mezinárodního vydavatelství „Mír a socialismus“. Dokumenty této organizace, které uchovává její poslední šéfredaktor, Ing. Lubomír Molnár, převezmeme v průběhu roku 2021. V loňském roce jsme se připravovali rovněž na převzetí další části dokumentů z norského *Fondu na podporu Charty 77* (Støttefondet for Charta 77) a dánského *Dialogu s Chartou 77* (Dialog med Charta 77). Obě organizace se před rokem 1989 podílely na shromažďování finančních prostředků na podporu československého disentu, informovaly o represích ze strany tehdejšího československého režimu a působily na západoevropské politiky a veřejně činné osobnosti.

V roce 2020 jsme byli úspěšní také v rozvíjení kontaktů s politickými stranami. Zaměřili jsme pozornost na politické subjekty, které na české politické scéně působí relativně "krátce". Zúročili jsme mj. výsledky naší spolupráce s *Českou pirátskou stranou*, s níž jsme v kontaktu od roku 2019. Přejímka písemností vzešlých z činnosti České pirátské strany patří mezi cenné akvizice uplynulého roku. Další převzetí písemností tohoto politického subjektu je naplánováno na rok 2021. V loňském roce jsme také navázali první kontakt s představiteli hnutí ANO 2011. V únoru 2020 se v Národním archivu uskutečnilo jednání s představiteli tohoto politického subjektu. Za hnutí Ano 2011 se jej účastnili Mgr. Jan Richter (hlavní manažer hnutí Ano 2011), Mgr. Ivan Končický a Klára Dubovská (manažerka hnutí Ano 2011). Seznámili jsme zástupce hnutí s možnostmi naší spolupráce v oblasti předarchivní péče a rovněž jsme představitelům hnutí nabídli metodickou pomoc a konzultace při tvorbě spisové normy. První kroky v této oblasti již byly podniknuty, zástupcům hnutí jsme předali vzorový spisový řád a skartační plán pro politické strany vytvořený pracovníky VI. oddělení. V konzultacích a v rozvíjení úspěšně započatého dialogu budeme pokračovat také v nadcházejícím roce.

Neméně úspěšně jsme rozvíjeli vztahy s další významnou politickou stranou, s ODS. V roce 2020 se u ODS uskutečnila dvě skartační řízení. Metodickou pomoc jsme této politické straně poskytli při přípravě spisové normy tohoto politického subjektu, kdy jsme

v květnu 2020 připomínkovali návrh nového Archivačního a spisového řádu ODS. S panem Radkem Urbanem jednáme rovněž o možnosti převzetí písemností (v elektronické podobě) vzešlých z činnosti ODS do péče Národního archivu.

V roce 2020 jsme rovněž pokračovali ve spolupráci s politickými stranami, se kterými jsme dlouhodobě v pravidelném kontaktu – ČSSD, KDU-ČSL, ODS, KSČM. Pokud se týká spolupráce s KDU-ČSL, usilujeme o obnovení intenzivnějšího dialogu s tímto politickým subjektem. Této politické straně poskytujeme od roku 2018 metodickou pomoc při tvorbě spisové normy. V současné době vedení Ústřední kanceláře KDU-ČSL projednává návrh Spisového a skartačního řádu KDU-ČSL s krajským vedením KDU-ČSL. Jednáme s původcem také o možnosti převzetí písemností vzešlých z činnosti tohoto politického subjektu do péče Národního archivu (jde především o písemnosti v elektronické podobě). Na základě domluvy s generálním sekretářem KDU-ČSL Mgr. Pavlem Hořavou budeme v těchto jednáních a konzultacích nadále pokračovat. Konzultace a metodickou pomoc při přípravě nové spisové normy poskytujeme také ČSSD. Tři skartační řízení ze sklonku roku 2020, bylo však nutné, vzhledem k přijatým mimořádným epidemiologickým opatřením vlády ČR, přesunout na rok 2021. Písemnosti navržené do skartačního řízení jsou uloženy v dislokovaném depozitáři Archivu ČSSD v Hradci Králové.

Úspěšně se v loňském roce rozvíjela také spolupráce s profesními komorami zřízenými zákonem. Skartační řízení se uskutečnila u dvou profesních komor: u Agrární komory a České stomatologické komory. Zástupcům Agrární komory, České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT) a Hospodářské komory jsme poskytovali rovněž metodickou pomoc při tvorbě spisových norem.

Během uplynulého roku jsme pokračovali v rozvíjení spolupráce s krajanskými organizacemi po celém světě a v naplňování dlouhodobé strategie ochrany a uchování archivního dědictví vytvářeného Čechy v zahraničí. Můžeme se při tom opřít o naši dosavadní velmi úspěšnou spolupráci s krajanskými organizacemi, jako jsou Beseda Slovan Ženeva, Česká beseda Záhřeb, Sokol New York, Sokol Paříž, Sokolská župa Švýcarská, Svaz Čechů v Chorvatsku, Svaz spolků Čechů a Slováků ve Švýcarsku, Školský spolek Komenský Vídeň, Zahraniční obec sokolská, a řadou dalších. Naše fondy v loňském roce významně obohatily přírůstky Association Olga Havel Branche helvetique, Švýcarsko a Sokol Paříž.

Také spolupráce s krajanskými spolky se bude odvíjet od aktuální epidemiologické situace (Covid-19).

Od svého vzniku v roce 1996 se oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek systematicky zaměřuje na získávání osobních fondů významných představitelů

politického a společenského života. Tento úkol se nám daří naplňovat i díky trpělivě budovaným vztahům s původci a držiteli archiválií osobní a rodinné provenience založených na vzájemné důvěře a spolupráci. Můžeme tak Národní archivní dědictví obohacovat o stále rozmanitější kolekci osobních fondů. V zavirovaném roce 2020 jsme museli odložit mnohá plánovaná jednání i některé již domluvené přejímky archiválií. Některé přejímky se nepodařilo dokončit, např. převoz rozsáhlého *osobního archivu Karla Kryla*, skladatele, textaře, básníka a hlavního představitele československého protestsongu v letech 1963–1989, z Německa do Národního archivu. V letech 2019–2020 se uskutečnila podrobná jednání o darovací smlouvě, včetně vyčíslení hodnoty daru, autorských právech ad. Tato jednání byla korunována úspěchem, darovací smlouva byla s paní Marlen Kryl podepsána v září 2020. K podpisu smlouvy muselo dojít distanční cestou. Toho lze žet o to více, že přání být přítomen podpisu darovací smlouvy vyjádřil místopředseda vlády a ministr vnitra Jan Hamáček. Převozu archivu z Německa, který byl naplánován na říjen, zabránila nepříznivá epidemiologická situace (Covid-19) a související karanténní opatření.

Navzdory nepříznivé epidemiologické situaci, i navzdory skutečnosti, že pracovníci VI. oddělení v uplynulém roce bezmála šest měsíců pracovali v režimu home office, kdy nemohli být v úzkém osobním kontaktu s původci a majiteli archiválií, se nám podařilo v oblasti předarchivní péče a získávání archiválií dosáhnout dobrých výsledků.

K cenným akvizicím uplynulého roku bezesporu patří osobní archiv české avantgardní tanečnice, choreografky a pedagožky Milady (Milči) Mayerové, historika specializujícího se na poválečné dějiny Československa doc. PhDr. Karla Kaplana, CSc., novináře, básníka a překladatele Ilji Barta či spisovatele, publicisty, národohospodáře a politika, představitele Československé strany národně socialistické a účastníka protinacistického odboje Jiřího Hejdy, který byl odsouzen v procesu s Miladou Horákovou k doživotnímu trestu vězení (vězněn v letech 1950–1962).

Z archivů čelných politiků, které byly získány v uplynulém roce, představují cenné přírůstky rovněž dodatky k osobním archivům Ing. Aloise Eliáše, prof. JUDr. Zdeňka Jičínského, DrSc. či armádního generála Ludvíka Svobody.

V loňském roce jsme vedli jednání o převzetí osobních archivů (nebo jejich dodatků) mj. novinářky a spoluzakladatelky spolku Mamma HELP Jany Drexlerové, básníka a matematického lingvisty PhDr. Martina Friše (jednání s Helenou Vávrovou), historičky Evy Hahn, politika a diplomata, někdejšího ministra školství a ministra zahraničních věcí, mluvčího Charty 77 prof. Jiřího Hájka, zakládajícího člena Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Rostislava Hlaváčka, novináře Zdeňka Hrabici, kvantitativního lingvisty a turkologa

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

PhDr. Lud'ka Hřebíčka, jaderného fyzika a zakladatele Nadace Charty 77 prof. RNDr. Františka Janoucha, CSc., historičky PhDr. Květy Jechové, novináře a rozhlasového komentátora Jiřího Ješe, lékaře a příslušníka čs. domácího protinacistického odboje, jednoho z hlavních organizátorů Petičního výboru Věrní zůstaneme Viktora Kaufmanna, filozofa Erazima Koháka, pedagožky, slavistky a spoluzakladatelky Výboru Oni byli první Anastázie Kopřivové, ekonomky a překladatelky prof. Ing. Zoe Klusákové-Svobodové, CSc., bývalého ředitele Národní galerie v Praze a rektora Akademie výtvarných umění profesora Milana Knížíka, bývalého ministra vlád ČSR a vědce prof. Ing. Karla Löbla, DrSc., politika KSČ, bývalého vedoucího branněbezpečnostního oddělení ÚV KSČ Miroslava Mamuly, koncertní pěvkyně a hudební pedagožky Olgy Anny Markowitz, generála StB Bohumíra Molnára, právníka a předsedy Hlávkovy nadace prof. JUDr. Václava Pavlíčka, CSc., bývalého předsedy české vlády v rámci federace a bývalého předsedy a dlouholetého místopředsedy Senátu Parlamentu ČR doc. JUDr. Petra Pitharta, dr. h. c. (jednáno v součinnosti s LA PNP), političky KSČ Jarmily Taussigové-Potůčkové, politika KSČM, poslance Evropského parlamentu, filozofa a historika PhDr. Miloslava Ransdorfa, CSc. (jednání v součinnosti s Muzeem dělnického hnutí), bývalého ministra vnitra a velvyslance ČSR v USA Juraje Slávika a emeritního prezidenta Společnosti pro vědy a umění New York Miloslava Rechcígla (v obou případech jednáno s velvyslancem ČR v USA Hynkem Kmoníčkem o přepravě do Prahy), politika, novináře a právníka prof. JUDr. Jaroslava Stránského (jednáno s vnukem Martinem J. Stránským), signatářky Charty 77 a někdejší veřejné ochránkyně práv Anny Šabatové, bývalého ministra zahraničních věcí PhDr. Jaroslava Šedivého, CSc., politika a předsedy agrární strany Antonína Švehly, ekonoma Otakara Turka, pracovníka Geofyzikálního ústavu ČSAV, výzkumníka magnetosféry a ionosféry Země Ing. Pavla Trísky, CSc. ad.

Z nových přírůstků, které byly získány v loňském roce, je možno konkrétně upozornit na osobní archiv historika a vysokoškolského pedagoga Zdeňka Kárníka či na osobní archiv novináře, člena Osvobozeného divadla, příslušníka československého vojenského zahraničního protinacistického odboje Františka Prčka.

Naše archivní fondy obohatily mj. také přejímky dodatků k osobním archivům historika, pedagoga a filozofa, účastníka protinacistického domácího odboje a účastníka protikomunistického odboje, člena poradního kolegia ředitele Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PhDr. Lubomíra Boháče, účastníka čs. domácího protinacistického odboje, mediálního teoretika, který v roce 1968 zastával funkci vedoucího úseku tisku, rozhlasu a televize ÚV KSČ, poté působícího v exilu, dlouholetého

spolupracovníka Listů Dušana Havlíčka či novináře, rozhlasového komentátora a spisovatele umučeného nacisty Františka (Franty) Kocourka.

K cenným akvizicím loňského roku nesporně patří také dodatky k osobním fondům historika, vysokoškolského pedagoga a někdejšího ředitele Pedagogického muzea Jana Amose Komenského doc. PhDr. Tomáše Pasáka, CSc. či významného českého herce Vladimíra Menšíka. Na nákup výše zmíněných archiválií, a dále na dodatek k osobnímu fondu někdejšího předsedy vlády Aloise Eliáše, jsme v uplynulém roce mohli poprvé využít prostředky z peněžního daru Antonína Švehly, vnuka bývalého předsedy vlády. Celková suma za nákup těchto archiválií činila 26 000,- Kč.

V uplynulém roce také naše archivní fondy obohatily další části osobních archivů dramatika, prozaika, novináře, příslušníka československého zahraničního protinacistického odboje Jana Martince, ekonoma a vysokoškolského pedagoga prof. Ing. Václava Průchy, CSc. či pedagožky, katolické publicistky a spisovatelky Amálie Svobodové.

Pokračovali jsme také v získávání osobních archivů českých archivářů a historiků: převzali jsme písemnosti významných archivářů, kteří byli celou svojí profesionální kariérou spjati se Státním ústředním archivem/Národním archivem: dodatek k fondu Mgr. Marie Stupkové a osobní archiv emeritního pracovníka Národního archivu, který v srpnu 2020 navždy opustil naše řady, PhDr. Josefa Žabky. Jednání jsme rovněž vedli o převzetí písemností historika prof. PhDr. Miroslava Hrocha, DrSc., PhDr. Oldřicha Janečka, CSc., PhDr. Karla Richtra, CSc.

S potěšením můžeme konstatovat, že jsme upozorňováni na archiválie osobní provenience některými historiky a archiváři (např. PhDr. Július Baláž, PhDr. Veronika Beranská, PhDr. Vojtech Čelko, RSDr. Libuše Eliášová, PhDr. Petr Hofman, PhDr. Stanislav Kokoška, PhD., Mgr. Anastázie Kopřivová, doc. PhDr. Martin Kučera, CSc., doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc., PhDr. Michal Pehr, Ph.D., doc. PhDr. Jiří Pernes, Ph.D., PhDr. Zdeněk Pousta, prof. PhDr. Vilém Prečan, Mgr. Světlana Ptáčníková, PhDr. Karel Richter, CSc., prof. PhDr. Jan Rychlík, PhDr. Magdaléna Rychlíková, DrSc., Mgr. Libor Svoboda, Ph.D., Mgr. Vojtěch Šustek, Ph.D., Mgr. Prokop Tomek, PhDr. Josef Tomeš, Ph.D., PhDr. Oldřich Tůma, Ph.D., doc. PhDr. Zlatica Zudová-Lešková, CSc., Karel Žrout a další) a také představiteli spolupracujících spolků (např. Tomáš Lukavský z Česko-ruské společnosti) a přáteli Národního archivu (např. Vladimír Jouda, Jan Ungár, JUDr. Věra Valterová, PhD.) i původci samotnými (např. Ing. Lubomír Molnár, CSc. či Olga Anna Markowitz). Neocenitelnou pomoc nám dlouhodobě poskytují pracovníci Ministerstva zahraničních věcí České republiky, z nich v první řadě vynikající PhDr. Jiří Kuděla (tč. kulturní atašé v Miláně).

Koordinace činnosti s jinými pracovišti, zabývajícími se shromažďováním archiválií soukromoprávní proveniencí, pokračovala úspěšně i v loňském roce. Je třeba jmenovitě zmínit spolupráci s Archivem bezpečnostních složek (jednání s ředitelkou ABS Světlanou Ptáčnickovou o delimitaci písemností Charty 77, deponovaných po roce 1990 v ÚSD AV ČR, do Archivu Bezpečnostních složek¹), Archivem Národního muzea, Archivem Národního technického muzea (jednání o delimitaci archiválií z Archivu NTM), Archivem Univerzity Karlovy v Praze (ve spolupráci s emeritním vedoucím Archivu Univerzity Karlovy PhDr. Zdeňkem Poustou byla realizována přejímka písemností Společnosti Jana Masaryka), Archivem ČVUT, Archivem Českého rozhlasu, Archivem KSČM, Archivem Židovského muzea v Praze, Literárním archivem Památníku národního písemnictví, Masarykovou demokratickou akademií, Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd ČR, Archivem Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR (jednání s ředitelem Oldřichem Tůmou o delimitaci písemností Charty 77), Archivem hl. m. Prahy, Státním oblastním archivem v Praze, Střediskem pro exilová studia při FF UJEP Olomouc, Etnologickým ústavem AV ČR, Československým dokumentačním střediskem, Knihovnou Václava Havla, Knihovnou Bohumíra Šmerala, Knihovnou Miloslava Ransdorfa, Terezínskou iniciativou, Slovanskou knihovnou, Moravským zemským archivem v Brně, Muzeem dělnického hnutí, Národním zemědělským muzeem, Ústavem pro studium totalitních režimů, Vojenským historickým archivem, Vojenským historickým ústavem a dalšími.

Spolupráce s akreditovanými archivy a péče o archiválie uložené mimo archiv

V roce 2020 jsme úzce spolupracovali také s akreditovanými archivy – Archivem České strany sociálně demokratické (AČSSD) a Všeodborovým archivem Českomoravské konfederace odborových svazů (VOA ČMKOS).

V případě prvně jmenovaného archivu jsme pokračovali v poskytování metodické pomoci původci při aktualizaci spisové normy ČSSD a také v oblasti evidence a zpracování archiválií. Na sklonku roku 2020 se u ČSSD uskutečnilo skartační řízení dokumentů vzniklých z činnosti Ekonomické sekce ČSSD. Další tři skartační řízení u této politické strany byly přeloženy na rok 2021. Do skartačního řízení byly navrženy písemnosti krajských a okresních předsednictev ČSSD (dříve krajských a okresních výborů ČSSD). Při přípravě skartačních návrhů jsme byli kolegům z AČSSD metodicky nápomocni. Písemnosti navržené do skartačního řízení jsou připravené k odborné archivní prohlídce v dislokovaném

¹ Archiválie Charty 77 byly do Archivu bezpečnostních složek předány v říjnu 2020.

depozitáři v Hradci Králové. Vzhledem k nepříznivé epidemiologické situaci a vzhledem mimořádným opatřením vlády ČR v říjnu a v listopadu 2020, kdy byly skartační návrhy původcem podány, však nebylo možné skartační řízení realizovat, proto bylo nutné tato skartační řízení přesunout do roku 2021.

Intenzivně jsme spolupracovali také s VOA ČMKOS, a to vzhledem k situaci, k níž došlo v souvislosti s prodejem budovy, v níž VOA sídlí. V roce 2019 byl dokončen prodej budovy dosavadním majitelem budovy, Majetkovou, správní a delimitační unií odborových svazů, soukromému investorovi. Zřizovatel VOA, Českomoravská konfederace odborových svazů (ČMKOS), nemá od nového majitele garanci dlouhodobého zajištění podmínek další existence VOA. Smlouva s novým majitelem údajně garantuje zachování stávajících podmínek po dobu šesti let, ale hned po předání budovy byla zahájena rekonstrukce, jež komplikuje provoz archivu. Připravujeme se na situaci, která je velmi pravděpodobná, že vedení ČMKOS požádá MV o odnětí akreditace archivu a archiválie předá Národnímu archivu. Bylo by nám předáno více než 1 800 bm. Na jednání v lednu 2020 nám kolegové z VOA sdělili, že tlak nového vlastníka na vystěhování ČMKOS roste, projevuje se zvyšováním cen služeb za topení a elektřinu v depozitářích. Zástupci VOA se vyjádřili, že by přivítali přestěhování archiválií do Národního archivu již v roce 2021. Na lednovém jednání zástupci VOA rovněž přislíbili, že budou usilovat o dezinfekci archiválií napadených plísněmi (jedná se o písemnosti Odborového svazu pracovníků potravinářského průmyslu, rozsah napadených archiválií je cca 10 bm).

Protože stále přetrvávají nejasnosti ohledně záměru, jaký má zřizovatel (ČMKOS) se Všeodborovým archivem (zda zajistí a bude garantovat jeho další existenci ve stávajících nebo jiných vhodných prostorách anebo požádá OASSS MV o odnětí akreditace), rozhodli jsme se iniciovat jednání s předsedou ČMKOS, Josefem Středulou. Jednání by se rovněž měli zúčastnit zástupci VOA ČMKOS a OASSS MV. Tato schůzka se měla uskutečnit na podzim 2020, avšak z důvodu mimořádných opatření (Covid-19) jsme ji museli odložit na počátek roku 2021. Na plánované schůzce bychom se měli domluvit na společném postupu ohledně předání archiválií do péče Národního archivu (zda VOA ČMKOS bude předán jako celek či zda zřizovatel zvažuje jinou možnost), na koordinaci kroků v případě žádosti ČMKOS o zrušení akreditace VOA, na personálním zajištění v NA (NA bude žádat o získání tří systemizovaných míst), na přípravě stěhování archiválií do NA aj. Variant budoucího vývoje je více, měli bychom si však postup včas ujasnit se zřizovatelem VOA, abychom předešli možným neočekávaným situacím.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

V roce 2020 byla sice předarchivní péče vzhledem k okolnostem částečně utlumena, komunikace a spolupráce s církevními institucemi, které mají v Národním archivu své fondy uložené na depozitní smlouvy, však probíhala v obvyklém režimu. Dne 19. února 2020 byla uzavřena smlouva o úschově archivního fondu s Konferencí vyšších představených ženských řeholí v ČR, do něhož budou v budoucnu ukládány dokumenty vzniklé z činnosti konference a také dokumenty týkající se zrušených ženských řeholí. V rámci spolupráce s Benediktinským arcidiecézním sv. Markétou v Praze na Břevnově byly koncem roku 2019 příslušnému oddělení předány archiválie nalezené v Broumovském klášteře. Vzhledem k jejich rozsahu a k mimořádné situaci se během roku nepodařilo vytvořit jejich prozatímní soupis a zapsat je do evidence NAD k fondu Benediktini – klášter Břevnov, Praha. Tento úkol tedy trvá.

Začátkem roku 2020 začalo probíhat jednání o změně depozitní smlouvy s Královskou kolegiální kapitulou vyšehradskou. Vyšehradský děkan P. Michal Němeček nastínil dvě možné varianty, a to uzavření nové smlouvy opět přímo s Vyšehradskou kapitulou, nebo s Arcibiskupstvím pražským, do jehož gesce kapitula patří. Kvůli mimořádné situaci však nebylo jednání dokončeno a bude v něm pokračováno v příštím roce.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí provádí předarchivní péči v akreditovaném Archivu Židovského muzea v Praze. Výběr archiválií ve skartačním řízení probíhá každoročně, vždy na přímou žádost Židovského muzea. Poslední skartační řízení proběhlo dne 10. října 2019. Žádost přišla i koncem roku 2020, výběr archiválií byl však přeložen na začátek roku 2021.

V oblasti akvizice archiválií probíhala pravidelná zasedání Nákupní komise Národního archivu.

ZPRACOVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ A ANOTACE NOVÝCH ARCHIVNÍCH POMŮCEK

Přehled zpracování viz tabulka č. III/4 v závěru této Zprávy o činnosti

Mezi jednotlivými zpracovatelskými odděleními existují rozdíly dané podstatou spravovaného Národního archivního dědictví. Sjednocení se děje na metodické bázi spočívající na základních principech a metodách historických věd. Kvantitativní ukazatel zpracovanosti fondů dle oddělení vystihuje následující tabulka, byť do jisté míry zkreslená přísnými kritérii posledních let pro zpřístupnění fondů. V souladu s tabulkou se pak jeví volba priorit a zaměření úkolů napříč celým archivem. Zpřístupňování pokulhává za obrovskou poptávkou po nejnovějších retrospektivních informacích. Vždyť permanentně čtyřicet šest

procent našich fondů není zpracováno ani základním způsobem, a jde právě o fondy z období po roce 1945.

Mimořádná epidemiologická situace postavila původní plány mimo realitu a ukázala pohotovost, vynalézavost a řídicí schopnost mikromanagementu. Protože v řadě měsíců nebyla přítomnost archivářů na pracovišti žádoucí, nebylo možné se plně věnovat zpracování v pořádacích místnostech. Ovšem u pokročilých projektů se dala inventarizace dokončit i z domácího prostředí. Pověštinou pracovníci ovšem vykonávali jiné úkoly, z nichž většina souvisela s přechodem Národního archivu na nový databázový systém ProArchiv. Pracovalo se na kontrole a úpravách fondů, které byly do nového sw převedeny a byl zahájen přepis a ukládání starších pomůcek dle starých pravidel do ProArchivu. Na těchto úkolech se podíleli nejenom kmenoví archiváři, ale i jiné profese (restaurátoři, sekretářka), kteří tak získali smysluplnou a měřitelnou práci domů. Zásadní fundament k takovým aktivitám byla fixace metodiky související s implementací nových základních pravidel pro zpracování archiválií a aplikace SW nástroje ProArchiv (*Metodická příručka pro zpracování archiválií dle nových základních pravidel v aplikaci ProArchiv17*) a stanovení *Návodu pro přepis starších archivních pomůcek do aplikace ProArchiv17 a pro revizi starších archivních pomůcek převedených do této aplikace*. Zároveň s touto činností byla zřízena pracovní skupina pro práci s přístupovými body (dokončený konsorciální projekt CAM financovaný Technologickou agenturou), jejíž výsledky se vnoří do interních pravidel a po nezbytném přechodném období se vše zúročí ve stabilizovaném služebním předpisu.

Výsledky letošní práce v této oblasti jsou více než slušné. Paradoxně se archiváři mohli věnovat své nejvlastnější činnosti a dokonce se zabývat úkoly, na které by při běžném provozu nezbýval čas.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Rok 2020 (PEvA, stav vykazovaný k 31.12.2020)

oddělení	celkem bm	nezpracováno bm v %	počet archivních souborů
1.	13019,7	8,11%	207
2.	15156,0	3,00%	119
3.	26702,4	12,92%	163
4.	50939,9	72,81%	372
5.	8782,19	97,62%	213
6.	15979,6	58,97%	967
8.	979,19	90,20%	73
NA	131559,24	46,31%	2114

Do evidence archivních pomůcek bylo v roce 2020 zapsány 4 nové archivní pomůcky, schváleno jich však bylo 7 (3 v těsném závěru roku v době nemoci referentky), zrušeno bylo 7 archivních pomůcek.

V oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí byla věnována pozornost pokračování zpracování fondů církevní provenience. V rámci možností pokračovaly práce na pořádání dodatků fondu *Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát* (dokončení reinventarizace 108 kart.). V rámci dodatků se začalo pracovat také na uspořádání archiválií arcibiskupského semináře, které vyžadují delší přítomnost v depozitáři, což nebylo možné kvůli přechodu na režim home office v průběhu roku. Pořádání tedy bude pokračovat v příštím roce. Probíhaly pořádací práce na dodatcích fondu *Archiv pražského arcibiskupství I*, z nichž část tvoří uměle vytvořená „sbírka“ dokumentů, které kdysi z původního celku vyčlenil A. Podlaha. Bylo provedeno zjištění obsahu a základní roztřídění, jejich uspořádání a zařazení do fondu proběhne v příštím roce (54 kantonů tzv. APA-Podlaha a 10 kantonů dalších dodatků). V rámci home office se pracovalo na reinventarizacích a převodech fondů *Archiv pražského arcibiskupství – ordinariát* a *Archiv pražského arcibiskupství – správa statků* a

Archiv pražského arcibiskupství I. do excelových tabulek a do ProArchivu. Práce na zapracování rozsáhlých dodatků do fondu *Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha* (112 kart., 14 bm) nemohly být z časových důvodů způsobených režimem home office v průběhu roku dokončeny; s dokončením prací a zapsáním do ProArchivu se počítá v příštím roce.

Práce na pořádání a inventarizaci fondu *Českobratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov* byly dokončeny, inventář v souboru excel byl převeden do databáze ProArchiv a byl napsán úvod (47 knih, 5 kart., 2 bm). K jeho úplnému dokončení zbývá zapracování přístupových bodů po jejich validaci, což zatím nebylo možné, protože problematika přístupových bodů v ProArchivu není dořešena. Inventarizování fondu *Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické (část Německá evangelická církev v Čechách, na Moravě a ve Slezsku)* bylo v roce 2020 minimalizováno, protože vlastník fondu vyžaduje při pořádání a inventarizaci přítomnost archivářky Českobratrské církve evangelické, což nebylo vzhledem k opatřením proti koronaviru z větší části roku možné (přesto bylo uspořádáno 24 kart., 2,6 bm).

Dokončoval se inventář fondu *Židovské kontrolní matriky* (včetně úvodu a rejstříků). Ke schválení bude předložen v roce 2021. Nový inventář *Soupisu listin přejatých z Vojenského historického ústavu* (100 listin, 0,5 bm), který byl v minulém roce připraven pro zapsání do nové databáze ProArchiv, zatím převeden nebyl, protože byly upřednostněny jiné úkoly. Pokračoval průzkum fondu, hrubé třídění a soupis signatur v rámci revize dřívějšího uspořádání fondu *Valdštejniana, Jičín* (28 kart., 3 bm). V rámci prací na fondu byl sepsán návrh na reinventarizaci fondu a sepsán jmenný rejstřík druhé části fondu, tj. 1. a 2. generalát.

Práce na inventáři fondu *Nová manipulace* probíhaly nově v ProArchivu (zapsáno 106 kart., 10,6 bm, do signatury P1 - 12/M39, kart. 572) a zároveň začala probíhat kontrola převodu inventáře fondu z databáze Janus do databáze ProArchiv. V roce 2020 pokračovaly práce na *Katalogu nobilitačních spisů fondu České dvorské kanceláře*, který bude rozšířením Evidence dochovaných vyobrazení šlechtických erbů v nobilitačních spisech České dvorské kanceláře (12 kart., 1,5 bm; práce jsou prováděny v databázi ProArchiv). Byla provedena revize a adjustace nového přírůstku *Centrum dějin české teologie* a byl pořízen prozatímní seznam osobních fondů P. Klementa, P. Kubálíka a P. P. Poula (celkem 39 kart.).

V databázi JANUS byl dokončen inventář fondu *Archiv českých stavů – Reversy k zemi*, který bude předložen ke schválení a ke zpřístupnění na portálu Vademecum společně se skeny listin (přepis 1200 inv. č.). Pracovalo se také na inventáři ke *Sbírce Dobřenský*, jehož první část – rodokmeny – je přepsaná v Janusu a druhá část – výpisy z matrik – je zatím

vytvořena v excelu. Během převodu do Janusu je však třeba provádět fyzickou kontrolu fondu, což se nepodařilo kvůli mimořádné situaci během roku dokončit. Dokončení inventáře sbírky a jeho zpřístupnění společně se skeny rodokmenů ve Vademecu se tedy přesouvá na rok 2021.

Nad rámec plánu práce na rok 2020 začali pracovníci oddělení pracovat na revizích fondů a přípravě textů inventářů v excelu, Janusu a posléze v databázi ProArchiv. Pracovalo se na soupisu *Osobního fond Roman sv. p. Procházka* (zatím v excelu). V databázi Janus byl vytvořen soupis fondu *Rukopisy A* (inv. č. 1-472), začala probíhat reinventarizace fondu *Benediktini – klášter Emauzy, Praha* (přepis celého fondu v excelu, reinventarizace a převod do ProArchivu - rozpracováno), *Benediktini – klášter Břevnov, Praha* (přepis celého fondu do excelu, převod do ProArchivu - rozpracováno), fond *Knihy svobodnické* do ProArchivu, přepis inventáře k fondu *Berní rula* do Excelu a do ProArchivu. Dále byly do excelových tabulek i do databáze ProArchiv převedeny inventáře fondů *Sbírka grafických listů, kreseb a maleb, Registra, Praha, Jesuitica* (do kart. 163), *České gubernium - Exjesuitica, Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha* – Velkostatek Stránka, koncem roku se začalo pracovat na převádění inventáře fondu *Milosrdní bratři – provincialát a konvent, Praha*.

Zatím v excelu byly pro převod do ProArchivu připraveny fondy *Voršilky – klášter voršilek Kutná Hora, Voršilky – Dívčí klášterní školy Kutná Hora, Voršilky – Ženský učitelský ústav Kutná Hora, České gubernium – Duchovní komise, Desky dvorské*.

Koncem roku se začalo pracovat na zpřístupňování *Soupisu pečeti Archivu České koruny* na webové stránce virtuálního archivu Monasterium. V rámci home office byla dokončena tvorba metadat pro matriční listiny (prohlášení za mrtva) fondu *Matriky židovských náboženských obcí v českých krajích* (celkem v roce 2020 – 17901 záznamů, 10214 záznamů z kart. 86, 90-104, 7687 záznamů, kart. 79-85, 87-89). Ve spolupráci s úsekem IT bylo dokončeno zveřejnění matričních zápisů narozených z let 1912–1920.

V rámci revitalizace mapového depozitáře a výměny dalších mapových skříní byla prováděna revize a nové ukládání map fondu *Reambulované mapy*. V prosinci 2020 bylo vyměněno dalších 54 mapových skříní, kvůli čemuž musely být ze starých skříní vyjmuty a zatím provizorně uloženy v rámci depozitáře *Staré katastrální mapy A*. Pokračovalo se v revizi *Sbírky přepisů* z italských archivů a z archivů rakouských a německých, tj. Vídeň, Mnichov, Drážďany. V roce 2020 byla dokončena revize *Sbírky typářů*, pro adjustaci sbírky nebyl bohužel dosud dodán nový obalový materiál, úkol řešen ve spolupráci s Oddělením preventivní péče o archiválie.

Zpracování archiválií tvořilo stejně jako v minulých letech páteř činnosti *oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1848–1918*. V první etapě byly převedeny do nového pořádacího systému dva rozpracované obří archivní soubory (*České místodržitelství, Staré montanum*), import byl následně podrobně zkontrolován. V následující etapě dochází k postupnému importu již zpracovaných archivních pomůcek. K 31. 12. 2020 tak byly převedeny následující archivní pomůcky do ProArchivu a jsou následně kontrolovány: *Ministerstvo železnic Vídeň, Horní úřad Tábor, Sbírka tisků 1848, Ministerstvo vnitra Vídeň – Šlechtický archiv, Prezidium ministerské rady Vídeň, Úřad nejvyššího dvorského hofmistra, Nejvyšší soudní a kasační dvůr, Památkový úřad Vídeň, Zemská porodnice a nalezinec, Zemský výbor – Železniční oddělení*.

Na podzim roku 2020 v souvislosti s další vlnou koronaviru a intenzivnější práci z domova byl zahájen přepis a ukládání starších pomůcek do ProArchivu. K 31. 12. 2020 bylo přepsáno, uloženo, revidováno a doplněno celkem 28 archivních pomůcek (včetně úvodů), dalších 6 archivních pomůcek je rozpracováno: *Správní soudní dvůr Vídeň, Ředitelství pro stavbu vodních cest, Ústřední hydrografický úřad, Služebna pro živnostenský úvěr, Normální cechovní komise, Úřad pro zvelebování živností, Technický pokusný úřad, Nejvyšší účetní dvůr Vídeň, Generální stavební ředitelství Vídeň, Ředitelství pro ženský domácí průmysl Vídeň, Ředitelství krajkářských kurzů Vídeň, Tarifní zúčtovací úřad, Ředitelství pro tratě bývalé Společnosti státních drah, Ústav technického dozoru, České obchodní dráhy, Generální ředitelství státních drah, Ředitelství Společnosti Severní dráha Ferdinandova, Ředitelství pro tratě bývalé společnosti Severozápadní dráha, Vrchní státní zastupitelství I, Zemské stavební ředitelství, Ústřední přípravní komise, Likvidační komisař pro pošty a telegrafy, Vojenská komise úřadu československého přidělnice, Provisní fond listonošů, Likvidační komisař ministerstva zahraničních věcí, Český zemský sněm, Komise pro soupis cechovních památek, Zemský ústav pro choromyslné*.

Intenzivně se dále pracovalo na kontrole nové pomůcky pro fond *Policejní ředitelství Praha I – prezidium 1916–1920*, zahájené původně z potřeby rozdělení inventáře společného pro dvě oddělení. Tento způsob podrobnějšího zpracování bude do budoucna aplikován rovněž pro další manipulační období. Stejným způsobem byla vytvořena podrobnější pomůcka k fondu *Policejní ředitelství I – obranné zpravodajství*, která bude rovněž později importována do ProArchivu.

Oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 pracovalo na prohloubeném inventáři fondu *Prezidium ministerstva vnitra (dříve fond SÚ MV ČR č. 225)*. Bylo zcela dokončeno období 1918–1924. Nadále probíhalo zpracování

2. manipulačního období (1925-1930). Přibylo dalších 40 kartonů archivního materiálu (hotovo celkem 158 kartonů). Pokračováno bylo v inventarizaci a bylo zpracováno dalších 30 kartonů fondu *Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě (dř. fond SÚ MV ČR č. 114)*. Vedle toho bylo třeba ještě věnovat velkou pozornost importované staré pomůcce k tomuto rozsáhlému fondu.

Reinventarizoval se fond *Okupační vězeňské spisy*. V průběhu roku 2020 bylo zrevidováno dalších 209 kartonů, tj. 26 bm archivního materiálu. Reinventarizace částí Okupační vězeňské spisy i Koncentrační tábory – okupační vězeňské spisy byla do konce roku ukončena a s ohledem na zdravotní situaci a technické potíže bude pomůcka předána ke schválení v roce 2021. Pořádaly se též dosud rozdělené a částečně neuspořádané úřední knihy a registraturní pomůcky fondu *Ministerstvo zemědělství I, Praha*. Vytvářejí jednu kompletní řadu a nepatřící svazky se vyčleňují do adekvátních dílčích částí, případně k uložení do příbuzných fondů, tj. Státní pozemkový úřad – spisy všeobecné, Ministerstvo zemědělství I – IX. odbor. Do fondu Ministerstvo zemědělství II, Praha, který spravuje následné archivní oddělení, bylo z důvodu věcné a časové souvislosti prozatím vyčleněno 357 úředních knih a registraturních pomůcek. V roce 2020 archiváři ještě zrevidovali zpracované signatury spisových skupin C, D, F, tj. 60 kartonů (7,5 bm) a začali s tříděním spisové skupiny T. Pokračovala i další revize archivního fondu - *Policejní ředitelství Praha II – prezidium*, k němuž je k dispozici pouze stará nefunkční, v roce v roce 2017 zrušená, archivní pomůcka. Revidováno je manipulační období 1921-1930, přičemž v letošním roce byla tato část přepsána do Proarchivu, což obnáší celkem 388 kartonů. Nově přibylo dalších 53 kartonů (6,6 bm) obsahujících písmeno P revidovaného spisového materiálu.

Vysokoškolským studentům – brigádníkům, praktikantům či stipendistům – jsme v minulém roce opět svěřili ukládání fondu *Sčítání obyvatelstva RČS* do nových archivních krabic. Týmiž posilami se inventarizoval fond *Policejní ředitelství, Praha – evidence obyvatelstva, část domovní archy*. Archy byly nově adjustovány do 100 kartonů. Revidovali též *Ministerstvo školství I, Praha*, signaturu 30 PAM, které obsahují informace o památkách v ČSR v letech 1918-1948. V současné době jsou zpracované lokality až k písmeni V – Vimperk, karton 3216 (16 kartonů, tj. 2 bm).

Oddělení státních fondů z let 1945–1992 dokončilo tři nové archivní pomůcky. Jednalo se o dílčí inventář *KSČ – Ústřední výbor 1945-1989, Kancelář tajemníka ÚV KSČ Miloše Jakeše 1977-1989*, o inventář *Československé závody sklářské, n. p. Praha 1946-1951* a *KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Antonín Novotný – zahraniční*.

K fondu *Ministerstvo financí II* bylo vyhotoveno 1752 hesel z 86 kartonů, 11 bm

a připraven úvod. Nadále se inventarizoval fond *Státní úřad plánovací II* (bude překlopen do programu ProArchiv – 1257 inv.j., 1179 kartonů, 141,5 bm). Ve fondu *Ministerstvo vnitra II* se opět vyhotovovaly *jmenné rejstříky ke státoobčanským spisům* (3 372 záznamů). Pokračovaly práce ve fondu *Ministerstvo zemědělství II – 9. odbor*. V části *konfiskace* po utřídění v předminulém roce bylo převedeno 10 kartoték konfiskátů do soupisu v elektronické podobě - celkem 10 262 karet.

Ve stadiu třídění a adjustování se nachází fondy *Ministerstvo zdravotnictví ČSR* (150 kartonů, 18 bm), *Rapid, organizace zahraničního obchodu* (2 kartony, 0,24 bm), *TUZEX, organizace zahraničního obchodu* (3 kartony, 0,36 bm), *Polytechna, organizace zahraničního obchodu* (4 kartonů, 0,48 bm),

Dále se zpracovávaly *dílčí fondy KSČ – Ústřední výbor z období 1945–1989: pro část Gustáv Husák* proběhla tvorba rejstříkových hesel a finalizace pomůcky (872 inv. j., 485 kartonů, 58,2 bm), v části *oddělení – branné a bezpečnostní* se připravoval úvod a probíhala inventarizace, v části *generální sekretariát* se připravovaly archiválie k digitalizaci a kontrolovaly digitalizáty (100 kartonů, 12 bm). Třídění a adjustace se realizovali v částech *Oldřich Černík* (17 kartonů, 2,1 bm) a *Jiří Hendrych* (26 kartonů, 3,30 bm). U části *politický sekretariát 1951-1954* se digitalizace připravuje (92 kartonů, 11 bm).

Ve fondu *Státní soud Praha* nadále probíhala i za pomoci brigádníků příprava k digitalizaci, tvorba soupisu (soupis obsahuje podrobné údaje o odsouzených včetně délky trestu, složení senátu, souvisejících prokurátorech, 49 kartonů).

I v tomto oddělení se stal dominantní náplní práce pro tzv. home office, který byl vynucen pandemickou situací, přepis stávajících archivních pomůcek do aplikace ProArchiv.

Oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů jsou původci vedeni k tomu, aby předávali vybrané archiválie s patřičnými seznamy, přitom je dbáno na podrobnost předávacích seznamů, korespondenci mezi seznamy a fyzicky předanými dokumenty, která je namátkově ověřována. Rovněž u přejímek kde je potřeba delimitovat mezi fondy, není již potřeba materiál hrubě pořádat, tyto činnosti provádějí původci před předáním vybraných dokumentů archivu. U významnějších fondů je prováděna revize a adjustace. Pokračovala např. vnitřní skartace a proběhlo hrubé pořádání fondu *Ministerstvo zdravotnictví - Český inspektorát lázní, Karlovy Vary*. Ve fondu *Ministerstvo vnitra ČR* probíhá dlouhodobě vnitřní skartace rozsáhlé přejímky z roku 2016 ze správního archivu MV v Kamýku nad Vltavou (byly převzaty archiválie z 572 skartačních řízení z let 1990 až 2011, provedených v minulosti jak pracovníky ministerstva vnitra, tak Národním archivem). Fond *Ministerstvo kultury ČR*

vzhledem k velkému objemu nahlédací agendy vyžadoval adjustaci a sepsání přírůstku č. 6028 (vybrané archiválie ročník 1993), pořádání dosud probíhá. V průběhu roku 2020 začaly přípravné práce k pořádání fondu Designcentrum ČR, zatím předběžné mapování struktury fondu a pracovní popis jednotlivých kartonů.

V oddělení fondů nestátní provenience a archivních sbírek využili home office zaměstnanců k přepisování starších analogových pomůcek do programu ProArchiv. V první etapě bylo garantem oddělení připraveno k přepisu 34 pomůcek, z nichž 11 pomůcek je zcela dokončeno, 9 pomůcek je před dokončením a ostatní jsou ve stavu zpracovávání. Na konci roku 2020 byly úspěšně dokončeny importy archivních souborů z programu Janus do ProArchivu (Bohumil Šimon, Martin Růžek, Miloš Knorr, Pražské centrum pro studie Východ-Západ, Rodinný archiv Metternichů - Acta Clementina, Davídek Václav, Baier František). Časová náročnost přípravy importů odsunula dva fondy na rok 2021 (Sbírka plakátů – plakáty z občanské války ve Španělsku, Sbírka montánních map a plánů). Nově překlopené fondy budou v roce 2021 zkontrolovány jednotlivými správci.

Za nesporný úspěch lze považovat fakt, že i při náročnosti jiných úkolů a přes nepříznivou pandemickou situaci, redukující možnosti pracovat na archivním areálu, se dokázali zpracovatelé soustředit na pomůcky dokončované ještě ve starém systému Janus. Šlo o inventáře k fondům (či částem fondů) Beran Rudolf, Národní fronta – ústřední výbor 1948–1968, Provazníková Marie, Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát, Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výrobní postupy, Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výzkumné zprávy, Stavební družstvo zaměstnanců Státních lesů a statků a Sudetoněmecká strana – dodatky II. I přes nepříznivou pandemickou situaci byly v roce 2020 dokončeny a schváleny všechny tři inventáře k fondu Spolek pro chemickou a hutní a inventář k dodatkům fondu Sudetoněmecká strana – dodatky II. Ostatní inventáře by mohly být schváleny na začátku roku 2021. V roce 2020 se pracovníci věnovali hrubému třídění některých souborů, zejm.: Ilja Bart, Lubomír Boháč, Vladimír Clementis, Česká pirátská strana, Československé stavební závody, Jaroslav Dupal, Exulant, Martin Friš, Dušan Havlíček, Jiří Hejda, Zdeněk Jičínský, Karel Kaplan, Zdeněk Kárník, Milan Klusák, Milan Knížák, Konfederace politických vězňů ČR, Mamma HELP, Miroslav Mamula, Jan Martinec, Milča Mayerová, Bohumír Molnár ml., Bohumír Molnár st., Lubomír Molnár, Tomáš Pasák, František Prček, Miloslav Ransdorf, Rodopisná společnost, Svaz českých filatelistů, Amálie Svobodová, Stavoprojekt, Ludvík Svoboda, Pavel Vranský. Jde většinou o nově převzaté soubory i ty, o jejichž naléhavé využití projevíli zájem badatelé.

Zpracování probíhalo omezeně s ohledem na pandemii i u foto-, fono- a kinodokumentů. Z fotografických archiválií jsou práce ve fondu *Druhá světová válka* zhruba v polovině. Již v roce 2019 byl proveden export do databáze ProArchiv. Souběžně probíhající digitalizace byla dokončena v létě roku 2018. V současné době pokračuje hodnocení fyzického stavu fotografií konzervátory. Také práce na zpracování a digitalizaci souboru *Henlein Konrád* jsou dlouhodobé a budou pokračovat i v dalších letech. Počátkem roku 2018 bylo dokončeno vytváření archivní pomůcky fondu *Pluhař Josef*. Čeká se na tiskovou sestavu. S ohledem na Základní pravidla byly doplňovány ve sbírce *Fotodokumentace 1897–1981* chybějící datace u jednotlivých záznamů, včetně rejstříků. Vzhledem k různému původu fotografií byly doplněny do obsahového pole instituce i jednotlivci (pokud to bylo uvedeno na reversu fotografií). Zároveň byl uveden do poznámky záznam o případném poškození fotografií. Dále byl připraven koncept úvodu a soupis informačních pramenů. Dokončeno bude po převodu do aplikace ProArchiv. Již v roce 2019 byly zpracovány fotografické archiválie fondu *Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a fotografie, Praha* (převážně barevné diapozitivy a negativy, v menším počtu i fotografie na papírové podložce). Fotografické archiválie byly digitalizovány a následně popsány. Čeká se na možnost připojení digitálních reprodukcí fotografií. V roce 2020 pokračovalo hrubé pořádání fotografické pozůstalosti vysokoškolského pedagoga (ČVUT, FAMU) a fotografa *doc. Ing. Jiřího Všetěčky* podle kontaktních náhledů fotografií. V současné době je podchyceno 708 fsn v albech, 277 listů kontaktních kopií kin obsahujících 9 709 jednotlivých snímků, dále 164 CD a 64 DVD.

Zpracování *kinematografických filmů* (inventarizace, katalogizace) a jejich následné poskytování badatelům je odvislé od jejich fyzického stavu a od finančních možností archivu. Další zpracování probíhalo ve fondu *Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – kinematografické filmy* K závěru roku 2020 bylo při základním třídění evidováno a inventarizováno 736 jednotek popisu na úrovni složek (MS Word), z toho 102 jednotek bylo databázově zpracováno v programu ProArchiv. Podrobný popis některých 35mm filmových pásů proběhne z technických důvodů až po jejich digitalizaci. Práce bude pokračovat i v následujících letech. Během interní digitalizace videokazet VHS *Ředitelství silnic a dálnic ČR – obrazové záznamy* byl vypracován seznam filmů a filmových záznamů v počtu 185 kza. Tematicky se jedná o stavby, rekonstrukce a měření silnic, dálnic a mostů. K tomuto dílčímu archivnímu souboru náleží ještě nezpracované filmové pásy a fotografie. Práce budou pokračovat i v následujících letech. Ve fondu *Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha* jsou zaevidovány filmové archiválie na úrovni série,

jednotlivostí a části jednotlivostí v počtu 75 kza, (94 jednotek popisu včetně částí jednotlivostí). V první řadě byla přepsána analogová pomůcka Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha, č. 1619, která obsahuje kinematografické záznamy (díla) v analogové podobě na filmových pásech. Dále byly zaevidovány kinematografické záznamy (díla) v analogové podobě na videokazetách VHS. Tematicky se jedná o dokumentární a propagační filmy z oblasti módy, bytového i technického textilu, výroby textilních látek a prezentace a. s. Centrotex. Vzhledem k tomu, že se jedná o dílčí část archivního souboru, bude typ pomůcky manipulační seznam 2. typu. Z kinematografických filmů je zpracováno vše. Totéž lze konstatovat pro fond *Česká geologická služba – Geofond – kinematografické filmy, ARTIA, organizace zahraničního obchodu – obrazové záznamy, Americká pomoc Československu – kinematografické filmy, Branné hospodářství – kinematografické filmy, Ústřední dopravní institut, Tělocvičná jednota Sokol Baden – obrazové záznamy, Bartošek Karel, JUDr. – kinematografické filmy, Správa železniční dopravní cesty, s. o. – Stavební správa Praha – kinematografické filmy.*

Při zpracování *zvukových archiválií* je prioritně věnována pozornost především konverzi do digitální podoby, a to především z důvodu nestability původního nosiče. Z dílčího souboru záznamů ze zasedání předsednictva vlády republiky (*Úřad předsednictva vlády ČSSR/ČSFR – zvukové záznamy*) byly v roce 2020 popisovány nahrávky z období května a června 1990. Zbývá databázově zpracovat 457 aka, což závisí především na jejich postupně prováděné digitalizaci. V pořádací aplikaci ProArchiv pokračovalo zpracování dílčího souboru zvukových archiválií pražského Domu slovenské kultury, a to několika jeho programových cyklů – „Dobrý večer přátelé“, „Herecké zastavenie“, „Hlas jazzu a poezie“, „Slova na strunách“ a dalších samostatných uměleckých, literárně dramatických či diskuzních pořadů. Archivní soubor obsahuje celkem 215 aka, z nichž bylo zpracováno na úrovni série, jednotlivosti a části jednotlivosti 70 aka (tj. 72 záznamů a 32 ev.j.). Práce bude pokračovat v dalších letech.

V roce 2020 bylo zpracováno významné množství zvukových archiválií fondu *KSČ – Ústřední výbor 1945–1989 – obrazové a zvukové záznamy*, týkajících se tří velkých politických procesů padesátých let 20. století (R. Slánský a tzv. spiklenecké centrum, W. N. Oatis a pražská pobočka agentury AP, bratři Zenáhlíkové a spol.). Celkem se jednalo o 221 nových záznamů v programu MS Word, zpracovaných na úrovni série, jednotlivosti a části jednotlivosti. Současně se podařilo o těchto procesech informovat širší veřejnost prostřednictvím webových stránek Národního archivu, na které byly umístěny digitální

náhledy původních nahrávek (ve formátu MP3), základní komentář k událostem a soupis odborných publikací k tématu.

Byl vygenerován inventář archivního souboru Sbíрка gramofonových desek. Pomůcka následně projde schvalovacím procesem. Popisná data jsou připravena k migraci do aplikace ProArchiv. Jedná se o zvukový archivní soubor obsahující 1 165 evidenčních jednotek (2 324 gd).

V souvislosti s přechodem na pořádání v aplikaci ProArchiv byly do této databáze také přepsány některé starší analogové archivní pomůcky, a to již v podobě požadované novými Základními pravidly pro zpracování archiválií: *Výstavnictví – kinematografické filmy*, *Ministerstvo práce a sociálních věcí – kinematografické filmy*, *Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a fotografie*, *Ústav stavebních informací – obrazové a zvukové záznamy*, *Správa informačních center, KOOSPOL, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a fotografie*, *Chemapol, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a zvukové záznamy*. Dále byly podle těchto pravidel spolu s kontrolou migrace dat prohloubeny popisy u archivních souborů převedených z databáze Janus: *Sbíрка kinematografických filmů, Henlein Konrád*.

Anotace nových archivních pomůcek

KSČ-ÚV (1945–1989)-Antonín Novotný-zahraniční, Praha.

Dílčí inventář, 2020, 462 s., František Štverák, 568 jednotek popisu [230 kartonů].

Archivní fond obsahuje písemnosti náležející do provenience kanceláře Antonína Novotného. Převážná část spisového materiálu se vztahuje k letům 1953–1967, kdy Antonín Novotný fakticky zastával funkci prvního tajemníka ÚV KSČ. Ve fondu se objevují i dokumenty vztahující se k dřívějšímu a pozdějšímu období. Jedná se především o podkladové materiály k zahraniční problematice, přípravě zahraničních návštěv atd. Při archivním zpracování tohoto dílčího fondu, který obsahuje spisy k problematice československé zahraniční politiky, bylo upřednostněno věcné hledisko spolu s chronologickým principem.

K inventáři jsou připojeny čtyři podrobné rejstříky: rejstřík zeměpisný, rejstřík osob, rejstřík organizací a institucí a rejstřík věcný.

KSČ-ÚV (1945–1989)-Miloš Jakeš, Praha, 1977-1989.

Dílčí inventář, 2020, 39 s., František Frňka, 150 jednotek popisu [33 kartonů].

Archivní fond obsahuje písemnosti náležející do provenience kanceláře Miloše Jakeše. První část tvoří dokumenty bezprostředně související s jeho osobou. Jedná se o koncepty referátů ze schůzí a zasedání ÚV KSČ, novinových článků a veřejných projevů. Druhá část obsahuje materiály spadající do kompetence sekretariátu tajemníka a posléze generálního tajemníka ÚV KSČ. Jsou zde zastoupeny materiály týkající se stranického aparátu, úřední korespondence, RVHP, národního hospodářství, Varšavské smlouvy apod. Písemnosti jsou členěny tematicky dle věcných skupin, uvnitř skupin jsou dokumenty řazeny chronologicky.

Československé závody sklářské, n. p. Praha, 1946-1951.

Inventář, 2020, 110 s., František Frňka, 481 jednotek popisu [310 kartonů].

Převážnou většinu archivního fondu Československých závodů sklářských, n. p. Praha tvoří materiály z období, kdy fungovaly jako ústřední orgán sklářského průmyslu. Fond obsahuje cenné materiály pro proces obnovy válkou poškozeného sklářského průmyslu a jeho nového rozvoje. Jedná se např. o materiály právního oddělení a sekretariátu ČZS s návrhy na novou organizaci tohoto průmyslového odvětví, materiály k jednotlivým sklářským podnikům, ke znárodnění, k začleňování konfiskátů a národním správám, k čs. pohledávkám a majetkovým účastem v cizině a naopak k zahraničním účastem v našem sklářském průmyslu, k obchodním stykům se zahraničím, k německým zaměstnancům a jejich poválečnému odsunu apod. Při zpracování fondu bylo respektováno původní registrатурní uložení písemnosti podle organizačních útvarů Československých závodů sklářských, n. p. Praha.

Sudetoněmecká strana – ústředna Cheb, úřadovny Aš, Praha – dodatky II.

Dílčí inventář, 2020, 23 s., Miroslav Šepták. Praha, 104 jednotek popisu [38 kartonů].

Sudetoněmecká strana původně založená pod názvem Sudetoněmecká vlastenecká fronta po roce 1935 zásadním způsobem ovlivnila vnitropolitickou situaci i vztahy Československa s Německem. Navenek působila jako konstruktivní opoziční subjekt. Ve skutečnosti systematicky pracovala na internacionalizaci otázky sudetských Němců. O československé národnostní politice podávala záměrně demagogické a zkreslené informace. V dramatických událostech na jaře a v létě 1938 aktivně plnila pokyny nacistického Německa a významnou mírou přispěla k likvidaci československé demokracie.

Písemnosti celé dílčí části fondu jsou dochované v českém a německém jazyce a musely být uspořádány v zásadě dokument po dokumentu, přičemž určujícím kritériem bylo časové a věcné hledisko. K inventáři byly vyhotoveny rejstříky jmenný a místní.

Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát, 1936–1951.

Dílčí inventář, 2020, 116 s., Vladimír Waage – Milan Hlinomaz, 1238 jednotek popisu [403 kartonů].

Archivní soubor Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát 1936–1951 patří k významným archivním fondům týkajícím se vlastní chemické výroby. Fond dokumentuje úroveň tehdejšího chemického průmyslu v Československu, který patřil k nejvýznamnějším ve svém oboru a nabízí možnosti využití jednotlivých celků příslušnými vědeckými disciplínami. Písemnosti, korespondence a zprávy Technického sekretariátu z let 1923–1951 dokládají problematiku výroby, ekonomiky, ekonomicko-provozních záležitostí, odbytu výrobků a jejich propagace.

Písemnosti dochované v českém, německém, anglickém jazyce byly seřazeny chronologicky. Jde o soubor úřední korespondence, účetních dokladů a dále písemností souvisejících s chemickou výrobou. Při uspořádání fondu byl respektován původní systém manipulace písemností s využitím dochovaných registraturních pomůcek. K inventáři byly vyhotoveny rejstříky osob, institucí a dále rejstříky zeměpisný a místní.

Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výrobní postupy, 1864–1949.

Dílčí inventář, 2020, 70 s., Vladimír Waage – Milan Hlinomaz, 1022 jednotek popisu [110 kartonů, 2 kartotéky].

Archivní soubor Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výrobní postupy, 1864–1949 patří k významným archivním fondům týkajícím se vlastní chemické výroby. Fond dokumentuje úroveň tehdejšího chemického průmyslu v Československu, který patřil k nejvýznamnějším ve svém oboru a nabízí možnosti využití jednotlivých celků příslušnými vědeckými disciplínami. Fond obsahuje písemnosti s popisy výroby z let 1864–1949, dále popisy technologií chemické výroby, výpočty a kalkulace cen výrobků v chemickém závodě v Ústí nad Labem. Některé popisy obsahují i plány a náčrty jednotlivých výrobních zařízení spolu s propagačními materiály.

Písemnosti dochované v českém, německém, anglickém jazyce byly seřazeny chronologicky. Jde o soubor úřední korespondence, účetních dokladů a dále písemností souvisejících s chemickou výrobou. Při uspořádání fondu byl respektován původní systém manipulace písemností s využitím dochovaných registraturních pomůcek. K inventáři byly vyhotoveny rejstříky osob, institucí a dále rejstříky zeměpisný a místní.

Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výzkumné zprávy, 1921–1951.

Dílčí inventář, 2020, 102 s., Vladimír Waage – Milan Hlinomaz, 658 jednotek popisu [75 kartonů].

Archivní soubor Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výzkumné zprávy, 1921–1951 patří k významným archivním fondům týkající se vlastní chemické výroby. Fond dokumentuje úroveň tehdejšího chemického průmyslu v Československu, který patřil k nejvýznamnějším

ve svém oboru a nabízí možnosti využití jednotlivých celků příslušnými vědeckými disciplínami. Velký prostor zde zaujímají písemnosti k výrobě barviv, farmaceutickým produktům, zajímavé jsou i písemnosti dotýkající se fotografické chemie a k dalším chemickým výrobkům. Písemnosti dochované v českém, německém, anglickém jazyce byly seřazeny chronologicky. Jde o soubor úřední korespondence, účetních dokladů a dále písemností souvisejících s chemickou výrobou. Při uspořádání fondu byl respektován původní systém manipulace písemností s využitím dochovaných registraturních pomůcek. K inventáři byly vyhotoveny rejstříky osob, institucí a dále rejstřík zeměpisný a místní.

VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ VEŘEJNOSTÍ

Přehled viz též tabulka č. III/5 v závěru zprávy.

Z celkového objemu odpracovaných pracovních dní v odděleních zabírá nahlédací a badatelská agenda všeho druhu více než polovinu, lépe řečeno téměř dvě třetiny. Uplynulý rok však objemy výkonů má zkreslené karanténním fungováním.

Badatelny

Badatelna oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí fungovala v běžném režimu jen do 16. března. V důsledku protiepidemických opatření byla během roku dvakrát uzavřena úplně, poprvé od 16. března do 20. dubna a podruhé od 12. října do 30. listopadu. Po 20. dubnu fungovala až do opětovného uzavření na podzim ve zkrácené otevírací době (pondělí – čtvrtek, 9:00 – 16:00 hod.) za dodržování přísných epidemiologických opatření. Od 30. listopadu do 21. prosince byl v důsledku přechodného zmírnění opatření provoz badatelny obnoven v úředních hodinách, tj. v pondělí a ve středu pro omezený počet badatelů. Byla respektována veškerá provozní a bezpečnostní opatření vyplývající z rozhodnutí vlády ČR a MV ČR. V prostorách badatelny mohli být současně přítomni čtyři badatelé

s ohledem na rozestupy a plochu badatelný. Byly povinné roušky, rukavice, k dispozici byla dezinfekce u vchodu do budovy i do badatelný, badatelé museli vyplnit prohlášení o bezinfekčnosti. Po každé návštěvě badatele byly dezinfikovány pracovní stoly, provádělo se pravidelné větrání, dbalo se na dodržování rozestupů mezi badateli a personálem studovny. Byl zaveden objednávkový systém, tj. badatelé museli ohlásit svou návštěvu předem a objednat se na konkrétní termín. Počet badatelů se měnil v souvislosti s vydanými nařízeními, na podzim vyplývajícími ze systému PES. Pracovníci vycházeli vstříc badatelům zvýšeným vyhotovováním písemných rešerší a poskytováním digitálních reprodukcí archiválií, což vedle obsluhy badatelů vyžadovalo častější přítomnost odborných správců fondů na pracovišti a další organizační hygienicko-bezpečnostní opatření. Centrální badatelna prošla obdobným vývojem, navíc bylo ještě jedno uzavření z důvodu výskytu onemocnění COVID 19 mezi jejím osazenstvem. S ohledem na výpadky služeb jsme vstřícně ponechali otevřeno v srpnu, kdy běžně čerpají pracovnice a pracovníci dovolené. Zájem veřejnosti však byl minimální.

V uplynulém roce studovalo v badatelně oddělení fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí na Milady Horákové 367 badatelů (v roce 2019 to bylo 482). Cizinců bylo 18 (před rokem 28). Badatelé vykonali 1759 badatelských návštěv (loni 2144). Z toho bylo 71 návštěv cizinců. Návštěvnosti odpovídá i pohyb archiválií: 4027 zapůjčených evidenčních jednotek (loni 6230).

V roce 2020 bylo zaregistrováno v centrální badatelně NA v Praze na Chodovci celkem 1056 badatelů (v roce 2019 1663). Z celkového počtu badatelů bylo 94 cizinců (loni 249). Badatelé uskutečnili celkem 3195 badatelských návštěv (loni 5509) z toho 269 zahraničních (loni 753), nejvíce v měsíci lednu a únoru. Průměrná návštěvnost se pohybovala okolo 21,5 badatelů denně. Pokles badatelské agendy byl způsoben jednak totálním uzavřením badatelný na jaře a na podzim 2020 a jednak omezením počtu badatelů (objednávkový systém, max. 10 přítomných osob). Meziarchivní výpůjční služba nebyla se v roce 2020 využívána.

V Informačním systému Badatelna bylo zaevidováno 14 908 objednávek (v roce 2019 26 373). Nejvíce vytěžovaným archivním souborem bylo opět Policejní ředitelství v Praze – 3500 objednávek (v roce 2019 5745) ze všech částí fondu. Následuje archivní soubor ÚV KSČ a Ministerstvo školství 614 objednávek. Badatelům bylo předloženo velké množství studijních mikrofilmů a zpřístupněny již digitalizované fondy na PC stanicích v badatelně. Tímto způsobem bylo vyřízeno 500 objednávek (v roce 2019 1800).

V roce 2020 bylo v badatelně pořízeno celkem 12 351 reprodukcí archiválií pouze pro badatele (v roce 2019 se kopírovalo i pro služební potřebu celkem 14 471 reprodukcí).

V rámci předkládání archiválií prováděla obsluha badatelný kontrolu osobních údajů, které byly anonymizovány. Dále z důvodu ochrany archiválií se prováděla foliace.

V roce 2020 stejně jako roky předchozí připravovalo oddělení fondů státní správy z let 1945 - 1992 velkou část archiválií pro badatelnou samo, a to z důvodu ochrany osobních údajů. Předkládání archiválií z období po roce 1945 do studovny předcházela dále nezbytná technická úprava dříve utajovaných písemností. Pro badatele bylo připraveno z archivních souborů ve správě tohoto oddělení celkem 1460 kartonů (loni 2271) a 2156 jednotlivin (loni 3358). Ze složitého fondu ÚV KSČ bylo připraveno přímo oddělením (nikoliv badatelnou) 978 archivních jednotek (v roce 2019 1785). Na žádost Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu PČR a rodin vězněných, Ústavu pro studium totalitních režimů, Archivu bezpečnostních složek, Vězeňské služby, Ministerstva obrany a dalších zde vyhledali a připravili ke studiu archiválie z nezpracovaných fondů, které obsahují osobní citlivé údaje a jejichž fyzický stav neumožňuje jejich předložení v badatelně. V rámci badatelské agendy pak trvale spolupracujeme s Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR, Ústavem pro studium totalitních režimů, Archivem bezpečnostních složek, Právnickou fakultou Univerzity Karlovy a dalšími. Vysoké školy včetně zahraničních zadávaly i v roce 2020 témata diplomových a dalších vědeckých prací z období totality a studenti přicházeli s požadavky na odbornou pomoc pracovníků zmíněného oddělení.

Správní činnosti – opisy, výpisy a kopie pro občany, veřejnou správu, soudy, rešerše

V elektronickém systému spisové služby GINIS bylo v roce 2020 zaevidováno celkem 5558 jednotlivých žádostí (loni 4705). Datovou schránkou bylo přijato 2105 (v roce 2019 2149) a odesláno 2417 datových zpráv (v roce 2019 2299). Z celkového počtu 4827 spisů (v roce 2019 4 554) bylo 2250 (v roce 2019 2135) č.j. spisů vyřízeno v režimu správní nahlédací agendy: 688 (v roce 2019 675) spisů se týkalo státního občanství a sčítání lidu (žádný výkyv); 138 (v roce 2019 288) č.j. spisů se týkalo agendy 3. odboje dle zákona č. 262/2012 Sb. (silný pokles oproti roku předchozímu), 191 věznění po roce 1948 z politických důvodů a 556 (v roce 2019 633) č.j. majetkových záležitostí (z toho zákon č. 428/2012 Sb. – 3 č.j.); 403 (v roce 2019 pouze 261) spisů bylo vyřízeno v rámci agendy badatelské, 263 (v roce 2019 274) spisů se týkalo poskytnutí souhlasu s jednorázovým užitím reprodukcí archiválií. Dokumenty je vždy nutno nejprve identifikovat a poté zkontrolovat, resp. opravit citaci zdrojů. V režimu zákona č. 106/1999 Sb. byla podána 11 č.j., ale ve skutečnosti se jednalo o žádosti o kopie archiválií v režimu archivního zákona. Skutečné podání v režimu zákona o informacích bylo pouze jedno. Na žádost byla v zákonné lhůtě poskytnuta odpověď. Nebylo vyřizováno žádné

odvolání ani stížnost ve smyslu citovaného zákona. Zbývajících 2577 čj. (v roce 2019 2419) se týkalo ostatních žádostí veřejnosti nebo šlo o vlastní spisy archivu.

Rešerše a reprodukce archiválií byly zpracovány pro 821 (v roce 2019 659) domácích a 248 (v roce 2019 272) zahraničních žadatelů. Ve srovnání s minulými lety je patrné kolísání poptávky – v r. 2014 celkem 667, v r. 2015 celkem 1121, v r. 2016 1413, v r. 2017 celkem 1130, v roce 2018 celkem 1053 a v roce 2019 celkem 1114 čj.

Správní agendy vyplňují většinu pracovního času ve dvou odděleních Národního archivu – oddělení fondů samosprávy a státní správy z let 1918–1945 (1003 č. j. , velký pokles z 1857 spisů v předchozím roce) a oddělení fondů státní správy z let 1945–1992 (1309 č.j. oproti 1151 v předchozím roce a 600 žádostí v dílčích záležitostech komunikace s žadateli). Kromě toho vyhotovují i rešerše pro badatele, tak jako ostatní oddělení. I v obdobích, kdy s ohledem na pandemii koronaviru SARS-CoV-2 pracovala naprostá většina archivářů z domova, docházeli na směny rozdělení pracovníci obou oddělení vyřizovat žádosti zasílané orgány veřejné správy, ale i právníckými a fyzickými osobami.

Největší zátěž nadále znamenaly zejména žádosti týkajících se nemovitého majetku, resp. zjištění bývalých majitelů. Dotazují se zejména regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Pozemkového úřadu, dále krajské úřady, katastrální pracoviště apod. Zatímco před několika lety byly tyto typy žádostí ojedinělé, po pochopení významu historických sčítacích operátů v jednotlivých institucích, začal jejich počet výrazně narůstat do stovek. Časově náročné bývají různé žádosti veřejné správy i soukromých osob o zjištění majetkových údajů v oblasti zemědělství a lesnictví. Žadatelé se zajímají o problematiku zpravidla komplexně a jsou jim poskytovány často desítky stran ověřených kopií (jedná se zejména o regionální pobočky Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, Pozemkového úřadu apod.).

Žádosti ukrajinských občanů, kteří potřebují doložit československé občanství svých předků, postupně klesají na loňských 190 žádostí. Čerpají z údajů uvedených ve sčítacích operátech RČS z roku 1930 pro Zemi podkarpatoruskou, které jsme již naštěstí kompletně digitalizovali. Agenda z 201 ks v roce 2014 stoupla na 620 v roce 2015, 842 žádostí v roce 2016 a v roce 2017 činila 547 žádostí, v roce 2018 začala zvolna klesat na 333 žádostí, v roce 2019 232 žádostí.

Množství státoobčanských žádostí se zdá být v posledních letech stabilní, s klesající tendencí v naprosté většině se jedná o žádosti státních úřadů či orgánů samosprávy. Samostatnou skupinu však tvoří dotazy na údaje z pražské pobytové evidence a spisů policejního ředitelství, velkou většinou rovněž z důvodu zjištění rodinných vazeb. Jednalo

se o 95 žádostí.

Agenda dle zákona č. 262/2011 Sb. klesá, přesto váže poměrně velkou část pracovních sil, mimo jiné i proto, že je nutno jako doklad kopírovat nebo digitalizovat celé trestní spisy účastníků 3. odboje. Vedle toho se vyřizují další specifické žádosti do justičních fondů (236 žádostí Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a dalších).

Samostatnou skupinu dotazů tvoří žádosti o povolení k publikování reprodukcí dokumentů uložených v jednotlivých fondech archivních oddělení. Dokumenty je vždy nutno nejprve identifikovat v depozitáři a poté zkontrolovat, resp. korigovat odkazy na zdroje.

Kromě zmíněných agend se prováděly různé rešerše ke specifickým politickým, hospodářským, justičním i kulturním problémům z období, k němuž spravujeme archivní fondy. V některých případech, i když loni díky omezením ve studovně poměrně zřídka, pracovníci řešili problémy spojené s vyřizováním dotazů formou konzultací s žadateli a předkládáním archivních dokumentů do studovny.

VÝSTAVY

Archiválie Národního archivu jsou velmi často požadovány různými institucemi k zapůjčení na výstavy. Proto je do výstavní činnosti zahrnován nejen výběr archiválií, kontrola fyzického stavu archivních dokumentů a výstavních prostor, ale i příprava návrhů smluv o výpůjčce včetně zajištění záznamů o ocenění, protokolů o stavu archiválií apod. Výstavní činnost byla ovšem v roce 2020 kvůli pandemii omezena. V následující tabulce je shrnuto množství pracovních dnů potřebných pro kontrolu fyzického stavu archiválií a zajištění výstav v roce 2020.

Příprava archiválií pro výstavy a zápůjčky	dny	25
Instalace výstav	dny	18
Měření klimatických a světelných parametrů	dny	5

Vlastní – příprava výstavních exponátů a výstavních panelů a vlastní instalace

Originály dokumentů:

V roce 2020 věnoval Národní archiv značné úsilí přípravě vlastní výstavy realizované autorskou dvojicí Šárka Steinová a Filip Paulus pod názvem *Translokační plány židovských*

obydli v 18. století (výstavní prostory Národního archivu, Praha; 10. září – 11. října 2020). Vernisáže se dne 9. září 2020 na archivním areálu Chodovec zúčastnil kromě jiných celebrit také velvyslanec Státu Izrael v České republice J. E. Daniel Merron. Výstava i souběžně vydaná odborná publikace a stále doplňovaná webová aplikace se setkaly se zájmem veřejnosti a médií. Kvůli epidemii musela ovšem být výstava pro veřejnost o několik dnů předčasně ukončena. Publikace a výstava přispěly k propagaci jedinečného souboru plánů, který získal v roce 2018 statut archivní kulturní památky a je navržen na zařazení do souboru UNESCO Paměť světa. Na konci roku 2020 požádalo Židovské muzeum v Praze, Město Holešov a Federace židovských obcí v České republice o prezentování výstavy ve svých objektech. V letech 2021-2022 bude tak mít možnost široká veřejnost shlédnout výstavu v Boskovicích, Březnici, Brandýse nad Labem, Holešově, Jičíně, Krnově, Mikulově, Nové Cerekvi, Polné, Plzni a Ústěku.

Vystavené originály:

Mappa über die in Bechiner Creys unter Ihro Hochgräflichen Excellenz Graff Hermstein Titulo Bleno liegenden Marck Altstadt (Staré město pod Landštejnem), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1088, sign. F/X/11

Pars urbis Lunae ichnographice delineata (Louny), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1154, sign. A/XI/21

Teinnitz uber Scherodin (Panenský Týnec), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1077, sign. F/IX/24

Stadt Postelberg (Postoloprty), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1161, sign. A/XII/3
[Zlonitzer Juden Wohnung Mappa] (Zlonice), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1078, sign. F/IX/25

Wahre Abbildung oder Grundt Ries des Stattlh Maschau (Mašťov), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1147, sign. A/XI/14

Grundt Riss des in der stadt Kisch erbauten Klosters, Pfarr Kirchen, Spital und Kirch=Hoff in was vor einer Distantz, solche von denen Juden Haysernund Ihrer vor der stadt habenden Begräbus abgelegt seyn (Chyšě), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1167, sign. A/XII/9
Zbraslav. Sbírka map a plánů Národního archivu, inv. č. 1111

Langen Lhota in Berauner Creys (Dlouhá Lhota), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1115, sign. F/XI/12

Pilssner Creyss Der Herrschafft Bistritz Marckh Unter Neüern (Nýrsko), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1174, sign. A/XII/16

Städl Flehau (Blšany), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1165, sign. A/XII/7

Mappa uber das Juden Stadt zu Petschau, wie weith selbige vonden Gottes Haus oder Pfarrkirche separiret... (Bečov nad Teplou), 1727. Sbírka map a plánů, inv. č. 1133, sign. F/XI/30

Tora nevi'im u-ktuvim = BIBLIA HEBRAICA. 1740, Knihovna Národního archivu, sign. D-II-000405

Připravované výstavy:

Mezinárodní rozměr má i další připravovaný výstavní počín autorské dvojice Šárka Steinová a Filip Paulus, výstava *České země v srdci Evropy*, která se bude konat v roce 2022 v rámci *předsednictví České republiky v Radě EU*.

Kopie dokumentů:

Poutní areál P. Marie Vítězné. 400 let od bitvy na Bílé hoře. Pořadatel: 1. oddělení Národního archivu ve spolupráci s Opatstvím Venio – klášter benediktinek Praha – Bílá Hora. Plánovaná vernisáž 20. října 2021 se nemohla uskutečnit. Výstava probíhala od října do konce roku 2020 ve venkovních prostorách poutního areálu P. Marie Vítězné na Bílé Hoře.

Tractatus pacis toti christianitati fiendae (Treaty on the Establishment of Peace throughout Christendom). Ženeva; říjen 2020 (výstava odložena z důvodu pandemie koronaviru na rok 2021), pořadatel Národní archiv, Stálá mise OSN a Beseda Slovan v Ženevě.

Záviš Kalandra, Senát 6. února 2020.

Mene Tekel – výstavní projekt cesty ke svobodě, Praha 24. února 2020.

Rytíři nebes – 311 čs. stíhací perut' RAF, zahájení proběhlo bez účasti veřejnosti 15. října 2020 v Brně.

Stálá expozice archivních dokumentů státního významu. V prostorách Poslanecké sněmovny ČR – spolupráce při rekonstrukci výstavy. *Dlouhodobá historická expozice v budově Národního muzea*. Pořadatelé Národní muzeum ve spolupráci s Historickým ústavem AV ČR – odlitky panovníckých pečeti.

Ludvík Svoboda. Výběr fotografií a příprava popisků pro výstavu fotografií Ludvíka Svobody, která má proběhnout v roce 2021 v Samaře, výběr fotografií a zpracování popisků: Roman Štér.

Spolupráce na výstavách a zápůjčky

Originály dokumentů:

Neoklasicismus mezi technikou a krásou: Pietro Nobile (1776–1854) v Čechách. Západočeská galerie v Plzni, 19. listopadu 2019 – 9. února 2020.

Pietro Nobile, Návrh průčelí Koňské brány v Praze [Progetto N. 1, Tav. II], kolem 1830. Sbírká map a plánů, sign. 60, inv. č. A III/20/3 a A III/20/4.

1620. Bílá Hora. Pořadatel Národní muzeum, výstava otevřena jen virtuálně, pokračování v příštím roce. Zápůjčená archiválie – faksimile konfederace českých stavů AČK 2327 (bude realizováno 1. – 30. června 2021), poskytnuty reprodukce dokumentů z fondů 1. oddělení.

Trianon 100. Výstavní prostory bratislavského hradu, Bratislava; 1. října 2020 – 1. října 2021 (neuskutečněná zápůjčka). Žadatel o výpůjčku Slovenské národné muzeum – Historické muzeum v Bratislavě.

Kopie dokumentů:

Domáci:

Telč a jezuité. Řád a jeho mecenáši. Univerzitní centrum Masarykovy univerzity v Telči, 11. června – 13. září 2020. Poskytnuty reprodukce dokumentů z fondu Jesuitica.

Knihovna jezuitské koleje v Telči. Pořadatelé Historický ústav AV ČR a Královská kanonie premonstrátů v Praze na Strahově. Nová Říše, 19. června. – 4. října 2020. Poskytnuty reprodukce dokumentů z fondu Jesuitica.

SPOLUPRÁCE S MÉDII

V roce 2020 spolupracoval Národní archiv s médii v obdobích před pandemií a mezi jednotlivými karanténami. V prostorách oddělení s nejstaršími archiváliemi se filmovaly archiválie pro dokument ČT o jezuitských misionářích v souvislosti s divadelním představením divadla Na Zábřeh o smrti jezuitského misionáře Augustina Strobacha Kyjem po kebuli. Jan Kahuda vystoupil v pořadu z cyklu Osudové lásky (Metternich – Zaháňská), jehož autorem byl Stanislav Motl (ČT Ostrava).

Česká televize natáčela dne 17.1. 2020 s pracovníci oddělení s fondy po roce 1945 Alenou Šimánkovou pořad Reportéři ČT věnovaný Josefu Urválkovi. Začátkem roku 2020 se uskutečnilo v prostorách badatelný Národního archivu natáčení filmu francouzské produkce Constance films, Paris, při kterém by byly použity dokumenty z fondu ÚV KSČ.

Zora Machková byla pověřena technickoorganizačním zajištěním a komunikací s francouzskou produkcí a jejím režisérem Karlem Prokopem. Pro film jsme dále poskytovali odborné konzultace, řešerši v našich fondech a předkládali jsme archiválie použité ve filmu.

Na natáčení filmu se za 4. oddělení podíleli Zora Machková, František Štverák a Adam Zítek. V roce 2020 jsme dále spolupracovali s prof. Mgr. Janou Andresíkovou z gymnázia Čáslav na natáčení dokumentu o vězněném prof. Bohumilu Böhmovi. Natáčení se uskutečnilo v prostorách Národního archivu dne 11. 9. 2020. Dne 14. 11. 2020 se pracovnice 4. oddělení Alena Šimánková zúčastnila instalování a odhalení paměť desky prof. Böhmovi v Čáslavi.

Jiří Jiráček z oddělení s fondy po roce 1992 spolupracoval s Českou televizí na přípravě podkladů pro doprovodný program k minisérii Herec – výsledky měly být prezentovány na sociálních sítích ČT. Miroslav Kunt pokračoval v prezentaci filmů z fondu Ústřední dopravní institut v pořadu Pozor vlak!

Rostoucí zájem médií a filmařů o osobní fondy a sbírky příslušného oddělení i o naši práci a náš odborný výzkum jakoby symbolizoval obrat historiografie a dalších zájemců od dějin států a politických dějin k dějinám všedního dne, k dějinám kultury, k subtilnímu světu jedinců, k historii spolků a jiných organizací, včetně politických stran. Značné časové nároky si vyžádala spolupráce Jiřího Křesťana na dokumentárním filmu České televize o Zdeňku Nejedlém Rudý dědek. Muž s peřím ve vlasech (režisér Josef Císařovský). Jmenovaný pracovník archivu se podílel jako odborný konzultant a komentátor-moderátor na filmu, který měl premiéru 26. 2. 2020 na ČT art. Film zaujal odbornou i širší veřejnost především originálním způsobem zpracování, nesoucím pečeť úspěšného režiséra. Jiří Křesťan inspiroval Josefa Císařovského také k dalšímu tvůrčímu počinu, k filmu Atomové srdce Františka Janoucha, na němž spolupracoval Jakub Šlouf. Zajímavá je také spolupráce Jakuba Šloufa s Českou televizí na přípravě filmů, mapujících dějiny dělnictva a komunistické strany. Mediální výstupy Šárky Steinové a Filipa Pauluse souvisely s jejich výstavními a publikačními aktivitami (viz kapitola k výstavám). Zájem Romana Štéra o příslušnice československého vojenského sboru na východní frontě za druhé světové války zaujaly brněnskou redakci České televize. Lidsky příjemné bylo natáčení Jiřího Křesťana a Jana Kahudy v pořadu Českého rozhlasu o komeniologických výzkumech naší dlouholeté spolupracovnice Blanky Karlsson ze Švédska, která nám postupně předává svůj osobní archiv.

EXKURZNÍ ČINNOST

V oddělení nejstarších fondů se exkurze z důvodu dvou pandemických vln v průběhu roku skoro nekonaly. Uskutečnily se pouze tři začátkem roku, kterých se zúčastnilo 51 návštěvníků (Kancelář náměstka MV pro státní službu – 6 osob, Gymnázium Arabská – 25 osob a Ministerstvo zahraničních věcí – 20 osob). Na Chodovci se stačilo uskutečnit 7 exkurzí s celkovým počtem 58 účastníků. Nejvíce zájemců si prohlédlo prostory archivu během semináře Bezpečné chování paměťových institucí v kyberprostoru. Dalšími častými návštěvníky byli studenti vysokých škol.

Soupis akcí a využívání přednáškového sálu a kinosálu NA v roce 2020 se vzhledem k pandemii virového onemocnění nevykazuje.

KNIHOVNA

Knihovna Národního archivu je veřejná knihovna. S více jak půl milionem svazků je největší archivní knihovnou v České republice. Zpřístupňuje domácí a zahraniční knihovní dokumenty, především z oborů archivnictví, dějin správy a práva, historie a pomocných věd historických.

V uplynulém roce došlo vlivem protiepidemických opatření k výraznému omezení kontaktních služeb pro veřejnost. Z pochopitelných důvodů došlo k celkovému přesunu do online prostoru. Jako non eduID knihovna jsme se nemohli zapojit do dočasného zpřístupnění Národní digitální knihovny pro studenty a pedagogy VOŠ a VŠ a vědecké pracovníky. V budoucnu plánujeme propojení pomocí autentifikační služby Národní knihovny ČR do online služby Národní digitální knihovny DNNT (Díla nedostupná na trhu).

Služby

Statistika čtenářů a výpůjček			Celkem
Počet čtenářů	aktivní čtenáři	229	
Počet výpůjček včetně prolongací	zaměstnanci	22 844	23 221
	odborná veřejnost	79	
	veřejnost	298	
Meziknihovní výpůjční služby	MVS - uživatelům knihovny	7	39
	MMVS - uživatelům knihovny	0	
	MVS - vyžádané z venku	26	
	elektronické MVS (skeny) - vyžádané z venku	6	

Automatizace

Na podzim proběhl upgrade systému Kramerius na verzi 5.5.0. V ostatních knihovních systémech docházelo pouze k standardním úpravám, často spojených s dopadem epidemie, jako byla například automatizovaná kontrola doby karantény knih.

Knihovna pokračuje ve spolupráci se Souborným katalogem ČR, kam pravidelně zasílá záznamy monografií i nové záznamy seriálů. Celkem bylo do Souborného katalogu ČR zasláno 29 412 záznamů monografií a 1 560 záznamů seriálů (údaje k 31. 12. 2020). Zapojení knihovny do kooperativního vytváření jmenných národních autorit a předávání nových záznamů již běží v rutinním provozu v modulu národních autorit.

Digitalizace

Na adrese <https://kramerius.nacr.cz/> zpřístupňuje knihovna především výsledky projektu Digitalizace dokumentů ohrožených degradací kyselého papíru v podprogramu VISK7 (Kramerius). Třetí etapa projektu digitalizace rozsáhlých vládních novin *Prager Zeitung* pokračovala částí duben 1839 až prosinec 1846 (celkem 30 svazků, tzn. 22 731 stran

včetně metadat). V průběhu prosince 2020 byla podána žádost o poskytnutí dotace na pokračování projektu digitalizace tohoto deníku v roce 2021.

Přírůstky fondu

V roce 2020 hospodařila knihovna s rozpočtem na nákup knih a časopisů v celkové částce 522 106,- Kč. Z toho 272 106,- Kč bylo určeno na nákup odborné literatury financované z prostředků institucionální podpory vědy. Další knihovní jednotky byly zakoupeny z grantu 5. oddělení NA (10 000,- Kč).

V letošním roce se knihovna nepodílela na rozšíření archivního fondu Sbírkou map a plánů Národního archivu (NAD 324). Klíčové knihkupectví se zaměřením na prodej kartografických dokumentů z důvodu opakovaných uzavírek maloobchodu ukončilo činnost.

Do knihovního systému bylo zaevidováno 907 knihovních jednotek, další přírůstky zůstávají v pomocných evidencích. Jedná se především o drobné přejímky z nabídek odpisů jiných knihoven a institucí nebo i větší celky z Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj (téměř 80 svazků) a ze Státního okresního archivu Chrudim (726 svazků především archivní a historiografické literatury).

Zpracování knihovních fondů

Kromě zpracování ročních přírůstků se knihovna také věnovala zpětnému zpracování starších fondů. Pozornost byla zaměřena na opravy a doplnění záznamů v obrázkovém katalogu, které bylo možno provádět přes vzdálený přístup v modulu eVerbis. (Následně jsou tyto záznamy rozšiřovány formou katalogizace s knihou v ruce v době, kdy to epidemiologická situace dovoluje.)

Z rozsáhlých celků byly retrokatalogizovány do elektronického knihovního systému svazky příručkové literatury (encyklopedie, slovníky atd.) signatury P1 – P1000, seriály C1501 – C1600 a monografie signatury IM751 – IM1000 z Knihovny A. Ze zemědělské Knihovny C se dále jednalo o signatury. VD1 – VD600 a VE1 – VE383. Pokračovala katalogizace fondu Knihovny Zemské vyšší školy hospodářské v Táboře v rozsahu signatur Aa – Ad (dokončeno 2 940 svazků časopisů a 347 svazků monografií).

Ochrana fondu

Individualizované ochranné obaly z nekyselé lepenky byly zajištěny v rámci zakázky na archivní obalový materiál v počtu 181 svazků. Standardní vazbu časopisů a novin provedla knihovna pouze v rozsahu 213 svazků.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Knihovna pokračovala v průzkumu fyzického stavu novodobých fondů. Nově pak restaurátoři Národního archivu zahájili systematické kontrolování fyzického stavu Maltéžské knihovny, která je kulturní památkou.

Bibliografická činnost a hlášení výsledků RIV

V roce sběru 2020 bylo celkem nahlášeno do Rejstříku informací o výsledcích (RIV) 45 výsledků vědy a výzkumu NA, z toho bylo předáno poskytovatelům:

Ministerstvo vnitra – 41 výsledků

Ministerstvo kultury – 4 výsledky

Za Národní archiv bylo do aplikace SKV – Systém Kvalitních Výsledků nahlášeno celkem 7 excelentních výsledků.

Publikační činnost pracovníků, kterou zpracovává knihovna v rámci bibliografických činností, je uvedena v závěru výroční zprávy.

Bibliografie českého archivnictví

Knihovna dlouhodobě spolupracuje s Historickým ústavem AV ČR na vytváření mezinárodního projektu Souborného katalogu Bibliografie české a slovenské historiografie.

Katalog vznikl jako výstup projektu velkých infrastruktur pro VaVaI Bibliografie dějin Českých zemí a zpřístupňuje databáze: Bibliografie dějin Českých zemí, Bibliografie dějin Slovenska, Bibliografie českého archivnictví, Akademická encyklopedie českých dějin a Databáze dějin všedního dne (<https://hucentral.kpsys.cz/#!/>).

Knihovna pomocí externistů zpracovává Bibliografii českého archivnictví (<https://nacr.kpsys.cz/#!/>), která zaznamenává českou vědeckou a odbornou knižní produkci v oblasti archivnictví a příbuzných oborů.

VĚDECKÝ VÝZKUM

Národní archiv, v souladu s předmětem činnosti stanoveným zákonem o archivnictví, dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumu a v neposlední řadě i historickou tradicí starou více než sto padesát let, pokračoval i v roce 2020 ve svých výzkumných aktivitách, samozřejmě s modifikacemi danými celosvětovou pandemickou situací. Archiv provádí vědeckou a výzkumnou činnost v oblasti historie, archivnictví, pomocných věd historických a v příbuzných vědních oborech; plní úkoly ústředního vědecko-výzkumného pracoviště na úseku preventivní péče o archiválie, konzervace a restaurování archiválií, uchovávání a

zpřístupňování nových forem nosičů informací, včetně dokumentů v digitální podobě; v této oblasti vykonává funkci odborného, metodického a školicího centra. Základním posláním archivů bylo a je uchovat a zpřístupnit informace pro současné a budoucí potřeby společnosti. Vědecké, výzkumné a inovační aktivity tedy oscilují kolem tohoto fundamentu a spolu s vývojem společnosti se proměňují reagující na informační poptávku a na vnější rámec existence a fungování archivů, přesněji na potenciální rizika, znemožňující plnit základní poslání. Národní archiv se stal i na tomto poli uznávanou výzkumnou kapacitou, potvrzenou výsledky, nabídkami na spolupráci od domácích a zahraničních partnerů a poměrně úspěšným získáváním dotací z nejrůznějších zdrojů na vědu a výzkum. Základní směr výzkumu je definován v dlouhodobé koncepci Národního archivu, nicméně tato koncepce podléhá operativní každoroční vnitřní evaluaci formou aktualizace pracovního plánu na příslušný rok a reaguje tak na aktuální stav oboru, rozvoj spolupráce s partnerskými institucemi v ČR i v zahraničí a v neposlední řadě rovněž na aktuální potřeby státní politiky a administrativy a její informační poptávku. Potvrzením správnosti našeho usilování bylo přiznání institucionální podpory vědy pro rok 2012, na základě výsledků vědecké činnosti, ve výši 5 501 tis. Kč, další podpora na rok 2013 činila 5 456 tis. Kč, 6 100 tis. Kč na rok 2014, 5 508 tis. Kč pro rok 2015, 5 745 tis. Kč na rok 2016, tatáž částka na rok 2017 i rok 2018. K velkému skoku došlo pro rok 2019 na 8 084 536 Kč a tato situace se opakovala pro rok 2020 – 8 483 815 Kč.

a) Základní výzkum

Historiografie, sociologie, statistika, dějin správy a pomocných věd historických

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

Na základě rozhodnutí Grantové agentury ČR ze dne 29. 2. 2016 se stal Národní archiv příjemcem účelové podpory pro řešení grantového projektu *Ludvík Salvátor Toskánský (1847–1915). Život a dílo vědce a cestovatele (řešitelka Eva Gregorovičová, reg. č. 16-25192S, trvání projektu 2016 – 2018)*. V souladu s pravidly GA ČR byla závěrečná zpráva projektu odložena na rok 2020. Eva Gregorovičová v tomto roce dokončila práci na biografii Ludvíka Salvátora Toskánského. Kniha byla vydána v červenci 2020, výzkumný úkol byl splněn a je oceňován odbornou veřejností. Bohatá informační báze s mezinárodním akčním rádiem se v závěru projektu začala rozvíjet mimo jeho finanční podporu a jednou z větví těchto aktivit je *Soupis dokumentace pozůstalosti Ludvíka Salvátora, uložené v Österreichisches Staatsarchiv, oddělení Haus-, Hof- und Staatsarchiv ve Vídni ve španělštině* pro využití při inventarizaci Archivu Ludvíka Salvátora zpracovávaného pro

badatelské účely španělských vědců ve spolupráci s archivem Arxiu general v Palmě de Mallorca a s knihovnou Biblioteca de Fundació Bartolomé March v Palmě de Mallorca, Španělsko.

V letech 2017 - 2019 se realizoval projekt Evy Drašarové *Česko-německé vztahy v předvečer I. světové války. Edice dokumentů ze smířovacích jednání v Čechách v letech 1913 a 1914 (GA ČR č. 17 – 02120S)*. V souladu s pravidly GA ČR byla závěrečná zpráva projektu odložena na rok 2021. Jedná se o společný projekt s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR. V Národním archivu je spolupracovníkem Martin Klečacký. Byl vydán sborník z konference v rámci projektu, která se konala v roce 2018, pod názvem *Führer, Akteure hinter den Kulissen oder Tatenlos Zuschauende? Der deutsch-tschechische Ausgleich an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert aus der Perspektive der Vertreter der Staats und Selbstverwaltung.*). Nadále se prováděly revize textu edice, kolacionovalo a rejstříkovalo.

Grantový projekt GA ČR, reg. č. 17-01279S: Okresní hejtman jako představitel státní správy v regionu. Proměny výkonu státní moci v letech 1868–1945, řešitel Martin Klečacký. Projekt je ovšem systemizován v Masarykově ústavu a archivu AV ČR, v. v. i., autor je zaměstnancem i Národního archivu, jehož informační potenciál je pro výzkum zásadní. Projekt sleduje činnost a působení šéfa okresního úřadu od znovuzavedení struktury okresních hejtmanství v roce 1868 do jejich zrušení v roce 1945, vliv modernizačních procesů (nacionalizace, industrializace, sociální hnutí) na chod státní správy a možnosti okresních hejtmanů ovlivnit veřejný život v daném okrese. Cílem projektu je zhodnotit význam okresního hejtmana jako základního článku státní správy v regionu v kontaktu s občanem, politickou stranou, samosprávou i dalšími administrativními složkami. V roce 2019 byl projekt ukončen, ale bylo požádáno o odklad předložení výsledku. V roce 2020 došlo k odevzdání rukopisu do Nakladatelství Lidové noviny.

Projekt DG18P02OVV044 programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity NAKI II 2018-2022: Zahradně-architektonická tvorba v období totalitních režimů v letech 1939-1989 na území České republiky, hlavní řešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. Šárka Steinová (do roku 2022). Hlavním cílem projektu je vyhodnotit zahradně-architektonickou tvorbu v letech 1939–1989 na území České republiky, posoudit dochované dílo, ověřit, zda je dostatečně chráněno v rámci platných předpisů, případně navrhnout zjištěná díla k ochraně a vytvořit soubor nástrojů péče o tuto specifickou součást národního kulturního dědictví.

Projekty nepodpořené dotací (spolupráce na projektech jiných příjemců)

Od krize ke krizi. Československo a Evropa 1918–1922. Mezinárodní konference Historického ústavu AV ČR, v.v.i. (Emil Voráček) připravovaná ve spolupráci s Národním archivem (David Hubený) za finanční podpory Strategie AV 21 se konala 24. a 25. září 2020 v kinosále Národního archivu dle přísných hygienických pravidel. Obsahem byly mezinárodní i československé aspekty poválečných krizí a vývoj společnosti v prvních letech po skončení první světové války. Vedle českých a slovenských badatelů vystoupili i mezinárodně uznávaní vědci z Polska. Další zájemci o účast z Běloruska, Maďarska, Ruska, Slovenska a Ukrajiny se s ohledem na mezinárodní hygienickou situaci nemohli prezenčně zúčastnit. Zkoumány byly mezinárodní aspekty poválečného vývoje s detailnějším pohledem na střední Evropu, konkrétně Československo, Maďarsko, Polsko a Rakousko a jejich vztahy k Praze a popřípadě k dalším sousedům a pochopitelně proměny společnosti. Detailnější pohled byl věnován vývoji v Rakousku, Československu, reakci československé levice na poválečný chaos, umělecké reflexi poválečného vývoje, jakož i prosazování československé státní správy na Slovensku a Podkarpatské Rusi, včetně zdravotního a bezpečnostního hlediska.

Jakub Šlouf jako řešitel garantuje pokračující projekt Grantové agentury ČR reg. č. 19-064667S Vývoj kultury protestu průmyslového dělnictva v Českých zemích v letech 1945-1969, jehož příjemcem je Ústav pro studium totalitních režimů. Pro potřeby projektu zpracoval studii *Samosprávný socialismus v československém průmyslu, 1968-1969*. Jiří Křesťan nadále spolupracoval na projektu GAČR reg. č. 18-14478S Literatura za Protektorátu Čechy a Morava (1939-1945), jehož příjemcem je Ústav pro českou literaturu AV ČR. Pro potřeby projektu zpracoval studii *a kapitolu v knize o cestě kulturních pracovníků a novinářů do Německa a do Holandska v září roku 1940*. Studie pro časopis Soudobé dějiny prošla konečnou redakční úpravou a bude vydána v roce 2021.

Stejně tak Národní archiv má jistý podíl na projektech a grantech vědeckých ústavů ve fázi heuristiky, a to díky rešeršům ze zpracovaných i nezpracovaných fondů z let 1945 - 1992. Tematicky se jedná o třetí odboj, třídní justici, vězeňství. Již tradiční byla spolupráce na *mezinárodním projektu proti totalitě Mene Tekel*, na kterém se kromě Národního archivu podílí i Univerzita Karlova, Ústav pro studium totalitních režimů, Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Obdobně tomu je se spoluprací na projektech i s dalšími institucemi např. s Československým dokumentačním střediskem a s Centrem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí 2. sv. války.

Projekty podpořené jinou tematickou dotací, IP nebo vlastní výzkum

V případě edic jde o dlouhodobé úkoly instituce, často započaté před mnoha desetiletími. Jsou dluhem vůči odborné veřejnosti a výsledky jsou velmi očekávané a oceňované. Část z nich využívá širší publikum – profesionální a hobby genealogové. Ostatně se jedná o jedinečný historiografický produkt spjatý s archivy tradičně a z podstaty výjimečného přístupu k pramenům. Všechny níže popsané aktivity jeví značný potenciál pro úspěšný přenos vědeckých výsledků poučené veřejnosti.

V roce 2020 byl vytištěn svazek VI/1 edice *Archiv České koruny* (listiny z let 1419–1458, tj. listiny AČK inv. č. 1476–1613) a pokračovaly práce na svazku VI/2 (listiny z let 1459–1468, tj. listiny AČK inv. č. 1614–1735), který měl být dokončen do konce roku 2020. Vzhledem k tomu, že bylo rozhodnuto o tom, že součástí svazku VI/2 budou i rejstříky ke svazkům VI/1, 2, se práce protáhnou do dalšího roku. Pokračovaly práce na posledním dílu faksimilové edice AČK VII/1 a VII/2 (AČK VII/1 – listiny z let 1471–1506, tj. listiny AČK inv. č. 1736–1850; AČK VII/2 – listiny z let 1507–1526, tj. listiny AČK inv. č. 1581–1971). Na přípravě textových svazků pracoval autorský kolektiv ve složení Denko Čumlivski, Alena Pazderová, Jan Vojtíšek a Leoš Zich. D. Čumlivski začal pracovat na společném úvodu k poslednímu plánovanému dílu AČK VII/1, 2.

Alena Pazderová v návaznosti na grant úspěšně ukončený před několika lety pokračuje v ediční práci na *Korespondenci papežského nuncia na císařském dvoře v Praze Cesare Speciana 1592-98*, sv. 4–5 pro léta 1595–1596. Získané poznatky byly publikovány v dalších samostatných příspěvcích. Vzhledem k epidemii COVID 19 se nemohla realizovat výzkumná cesta do Říma. Pokračovala příprava dalších svazků edice *Berní rula 16, 17, Kraj Chrudimský sv. I, II*. (Iva Čadková).

Vytvoření databáze Rodinný archiv toskánských Habsburků – fotografie, Eva Gregorovičová. Projekt byl zahájen v r. 2014. Cílem je zpracování vědeckého katalogu fotografií z fondu RAT s identifikacemi reálií, osob i fotografických technik. Formou vědecké studie bude dále podrobně zpracován historický a obsahový rozbor fotoarchivu. V návaznosti na tuto fázi bude následovat kompletní digitalizace celku. V roce 2020 byla vypracována část rejstříků.

V roce 2020 se měl více rozvinout mezinárodní projekt edice archivních materiálů k *československo-polským vztahům z fondů komunistických stran v letech 1945–1989*. V červnu 2020 se z epidemiologických důvodů nerealizovala schůzka s našimi partnery z

Archiwum Akt Nowych (Polsko) v Praze, na které si realizační týmy z obou zemí měly ujasnit další postup. Přesto dle možností proběhly alespoň řešerše v domácích archivních fondech.

Cílevědomé zkoumání historie vlastního oboru bylo ovlivněno též zdravotní situací doma i v Evropě. Nerealizovalo se spolupřádání a aktivní účast na vědecké konferenci k 100. výročí pražské archivní úmluvy (Viedeň, květen 2020, Eva Drašarová, Jan Kahuda). Naopak se urychlilo zpracování publikací již nepotřebujících bádání v často uzavíraných paměťových institucích. Edice připravená *Janem Kahudou, Karel Kazbunda: Mé archivní poslání ve Vídni 1919–1923*, byla vydána v roce 2020 jako společná publikace NA, MÚA-AAV a Nakladatelství Lidové noviny a má zásadní dosah pro obor archivnictví. Pokračovaly práce na výboru z díla archiváře a agrárního historika *Miloslava Košťála* (edd. Jiřina Juněcová, Otto Chmelík, ve spolupráci se Státním oblastním archivem v Litoměřicích). Po vypořádání připomínek lektorů bude následovat tisk v roce 2021.

Vydávání tzv. *ego dokumentů* si našlo své autory a čtenáře i z řad širší veřejnosti. Vzhledem k neutuchajícímu zájmu archivářů produkovat takovéto výstupy je vítána pomoc plně etablované a odborně respektované ediční rady Národního archivu pro nastavení vyšší laťky kvality pro všechny editory. Z hotových produktů roku 2020 zmiňujeme archivářské paměti *Václav Davídek: Cestou necestou* editorky Renaty Kuprové a *František Bauer: Paměti* (editor Martin Kučera, s úspěšnou veřejnou prezentací v Galerii městské části Prahy 6).

Po zpracování připomínek lektorů posledně jmenovaný renomovaný editor odevzdal práci *František Bláha: Stopami paměti. Torzo vzpomínek*. Pavel Koblasa zahájil ediční přípravu *vzpomínek archiváře P. Ondřeje Franty na období první světové války*. V různé fázi rozpracovanosti se nacházejí mj. i v home office připravované ediční počiny *Dušan Tomášek: Zpověď reportéra* (editorky: Lenka Kločková – Maria Chaloupková) a *Věra Tichá: Veteránka* (editoři: Alena Flimelová a Roman Štěr).

Cílem projektu *Státní správa na Podkarpatské Rusi*, jehož řešitelem je David Hubený, je přiblížit budování a fungování československé státní správy na Podkarpatské Rusi v meziválečném období, včetně její zamýšlené obnovy v letech druhé světové války a praktického pokusu z let 1944 a 1945, jakož i otázka náhrad za odstoupení Podkarpatské Rusi. V rámci tohoto záměru byla letos i nadále sledována témata související s výstavbou československého četnictva v letech 1919–1924 a budováním státní policie, zejména zaměření obou jmenovaných vnitrostátních bezpečnostních složek, stejně jako dalších orgánů veřejné správy, na sledování a potlačování komunistického hnutí, kterému bude v dalších letech věnována zvýšená pozornost s ohledem na jeho sílu a význam pro podkarpatoruské reálie.

Obě vlny pandemie Covid-19 a související práce z domova byly využity k prakticky kompletnímu redakčnímu zpracování kolektivní monografie z mezinárodní konference *Čtvrtstoletí spolu. Československo a Podkarpatská Rus* konané v Národním archivu v roce 2018. Kolektivní monografie bude k oponentskému řízení a grafickému zpracování předána nejpozději na počátku roku 2021.

Projekt *Vývoj stavebnictví v padesátých letech 20. století* se věnuje období, kdy došlo k důsledné ideologizaci umění a architektury a k zestátnění stavebního průmyslu a vzniku Stavoprojektů. Konkrétně se jednalo o velké podniky, řízené bývalými levicovými avantgardisty Karlem Janů (Stavební závody) a Jiřím Voženílkem (Stavoprojekt), mající charakter průmyslových závodů, v nichž tvorba a kvalita rychle ustoupila ekonomické výhodnosti a kvantitě postavených domů a bytů. Zároveň vznikl Studijní a typizační ústav, který v roce 1951 vydal závazný typizační sborník, jenž zásadně podvázal svobodu a rozmanitost tvorby. Projekt mapuje následující okruhy: začlenění předchůdců (soukromých projektantů, projekčních oddělení jednotlivých firem) do Stavoprojektu; znárodnění projekčních prací ve stavebnictví; architektonické ateliéry pro úsek pozemních staveb; inženýrské kanceláře; typizační ústavy; normování plánování; výzkum ve stavebnictví.

Do řešení projektu byli postupně zapojeni dle pandemických možností externí pracovníci (třídění a katalogizování projektových listů fondu Stavoprojekt z let 1948–1950 pro bývalé kraje). V další fázi bude postupně zpracovávána rozsáhlá korespondence. Odborní garanti jsou Šárka Steinová a Filip Paulus. Hlavním cílem projektu *Výstavnictví (1947–1990)* je zmapovat a vyhodnotit vývoj národního podniku Výstavnictví (1947–1990), který měl zásadní vliv na vývoj muzeologie a příbuzných oborů. Plánovaný základní výstup – studie v časopise *Paginae historiae* – bude analyzovat zejména vývoj podniku po organizační stránce, jeho postavení ve strukturách řízení, statutární otázky a změny v pracovní náplni podniku. Základní práce vykonává odborník s praxí v Národním muzeu v Praze. Odborný garantem je Renata Kuprová.

Pracovníci a pracovnice se zabývají i vědeckou a publikační činností podle své užší specializace na pracovišti. Pracovníci se dle možností daných zdravotní situací účastní vědeckých konferencí v souladu se svou individuálním zařazením. U mladých pracovníků je též žádoucí respektovat jejich dosavadní výzkumné aktivity z prostředí vysoké školy. Přináší zajímavé časopisecké či dokonce monografické výstupy, jež jsou dobrou vizitkou i Národního archivu. Neméně důležitý je v tomto ohledu i prvek personálně stabilizační. Z on-line konferencí je možné uvést:

Jan Kahuda: Politische und berufliche Aspekte der Archivarbeit. Dilemmata der Archivdelegierten nach dem Zerfall der Habsburgermonarchie (Weimars (un)getreue Archivare, online, 26.–27. 11. 2020, Universität Hamburg)

Jan Kahuda: Kanceléřův praprastrýc. Lothar von Metternich, arcibiskup trevírský (V době Albrechta z Valdštejna. Metternichové a Kynžvartsko, online, 29. 11. 2020, NPÚ – Státní zámek Kynžvart)

Martin Klečáček: Political and Administrative Elites in Europe. Theory and Practice in Historical Perspective, 10. –12. 11. 2020, on-line, organizátor a moderátor

Pavel Koblasa: Majetková država Metternichů v době pobělohorské (V době Albrechta z Valdštejna. Metternichové a Kynžvartsko, online, 29. 11. 2020, NPÚ – Státní zámek Kynžvart)

Pavel Dufek: Rodinné podnikání v područí bankovního koncernu/ rodinné podnikání prostřednictvím bankovního koncernu? Dějiny podnikání ve střední Evropě devatenáctého a dvacátého století. Prameny – metody – interpretace. 24.-25. 9. 2020 Ústav hospodářských dějin FF UK

Z fyzicky konaných akcí připomínáme výběrově:

David Hubený: Československá ústava a Podkarpatská Rus. In: 100 let od přijetí Ústavní listiny Československé republiky. Historické, politické a právní souvislosti, Pořadatel: Historický ústav Akademie věd České republiky, Právnická fakulta Univerzity Karlovy a Centrum právněhistorických studií, Praha, 28.-29. 2. 2020

Šepták, Miroslav: Historické souvislosti rakouské ústavy 1920. Tamtéž.

Steinová, Šárka, Paulus, Filip a Drozda, Jiří: .Nerealizované změny v krajině na pozadí translokačních plánů v době vlády Karla VI. In: 16. Historickogeografická konference Projevy víry, emocí a rozumu v historických krajinách. Pořadatel: Historický ústav AV ČR, Přírodovědecká fakulta UK, Česká geografická společnost, Praha, 22. 1. 2020.

Šlouf, Jakub: Soudobé dějiny v digitální éře – pokus o úvahu k budoucnosti. In: Fórum 30 let soudobých dějin. Pořadatel: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha, 13. 10. 2020.

Nadále vydáváme dva recenzované časopisy *Paginae historiae* a *Historická fotografie* (ve spolupráci s Technickým muzeem v Brně).

b) Aplikovaný výzkum

Archivnictví, pomocné vědy historické, dějiny správy, historie

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – spoluřešitelé

Projekt Programu bezpečnostního výzkumu Ministerstva vnitra ČR *Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích, identifikační kód VI20192022125, hlavní řešitel Státní oblastní archiv v Praze*. Projekt byl zahájen v červenci 2019 a bude ukončen v prosinci 2022. Garant za Národní archiv je Karolína Šimůnková, dále spolupracují Zbyšek Stodůlka, Pavlína Nimrichtrová, Milan Vojáček, Dorota Müllerová, Jana Nováková. Projekt řeší osobní údaje v archiváliích v českých veřejných archivech v obecné působnosti Ministerstva vnitra, jejich ochranu, bezpečné uložení, nakládání s nimi a možnosti zpřístupňování archiválií obsahujících takové údaje v měnícím se legislativním prostředí. Na podkladě průzkumu archivní praxe a analýzy archivních fondů a příslušných legislativních úprav včetně analýzy procesních postupů archivů u nás i v zahraničí bude realizováno více výstupů v oblasti metodiky a legislativy.

Šárka Steinová se podílí jako spoluřešitelka projektu příjemce Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického, v.v.i. NAKI II DG16P02R037 *Obory a bažantnice - opomíjená hodnota kulturního dědictví (řešení do roku 2020)*. Hlavním cílem projektu je identifikovat, dokumentovat, evidovat a prezentovat obory a bažantnice - opomíjenou hodnotu kulturního dědictví. Projekt představí získané výsledky formou specializovaných publikací, specializovaných map, výstavy, specificky zaměřeného softwaru.

Evropské projekty

Pracovníci oddělení, které spravuje nejstarší archivní fondy, se aktivně podíleli na činnosti mezinárodního centra pro archivní výzkum *ICARUS* (Jitka Křečková, Kateřina Zenklová). Vzhledem k situaci však musela všechna zasedání centra probíhat online. Momentálně se hledají nové způsoby komunikace a spolupráce na probíhajících projektech, ICARUS je nadále velmi důležitou a mezinárodně oceňovanou platformou pro setkávání odborníků z více než 180 archivů a vědeckých institucí z 34 evropských zemí, Kanady i USA. Na posledním generálním zasedání online 26. – 27. 11. 2020 se začala připravovat koncepce klíčových strategií a aktivit, nazvaná *Agenda 2023*. V rámci této agendy se nyní připravují tři pracovní skupiny, které budou úzce spolupracovat a zaštiťovat hlavní stanovené cíle udržitelnosti centra, které je postaveno na mezinárodní komunikaci, prezentaci výsledků své činnosti v různých médiích, spolupráci na probíhajících i případných nově vzniklých mezinárodních projektech.

Pro Národní archiv je nadále mimořádně důležitým projektem virtuální archiv středověkých a raně novověkých listin *Monasterium*. V průběhu roku se dokončily revize databáze pečetí AČK, která byla vytvořena v letech 2015–2019. Databáze pečetí AČK obsahuje celkem 5884 záznamů k pečetím nejdůležitější části fondu, a to do roku 1929 (AČK, inv. č. 1– 2737). V rámci s tím související digitalizace pečetí bylo celkem zhotoveno 6408 snímků. V současné době pracovníci Národního archivu ve spolupráci s pracovníky centra ICARUS pracují na formě a způsobu zpřístupnění pečetí na webové stránce projektu, které doplní již zpřístupněné listiny fondu. Na kontrole databáze a závěrečných pracích se podílely Jitka Křečková, Kateřina Zenklová a Markéta Hrdličková.

Výše zmíněné oddělení nadále vykonávalo garanta platformy pro veřejnost *Topotéka*, která umožňuje ukládání místních historicky relevantních materiálů pocházejících často ze soukromých rukou, které je možno zpřístupňovat veřejnosti. Do projektu byly zařazeny 2 odborně vedené topotéky pro fotografické sbírky Strahovského kláštera a Břevnovského kláštera (Jitka Křečková, Kateřina Zenklová, ve spolupráci s Hedvikou Kuchařovou ze Strahovské knihovny a se Zdeňkem Lochovským z Břevnovského kláštera).

Pracovníci Národního archivu nadále sledovali aktivity mezinárodní organizace *Time Machine Organisation (TMO)*, jejímž je Národní archiv asociovaným partnerem. Cílem této profesní organizace je především nacházet potřebné zdroje pro mezinárodní spolupráci v oblastech technologie, vědy, kulturního dědictví a poskytnutí technické podpory a vytvoření zázemí pro vznik a další rozvoj lokálních projektů Time Machine. TMO je propojena s centrem ICARUS a představenstva obou těchto mezinárodních institucí pracují na strategii a vymezení spolupráce v rámci evropských fondů. V rámci poslední výzvy Culture Europe přistoupil Národní archiv k projektu *City Time Machine*, jehož hlavním partnerem byl Městský archiv v Budapešti; žádost EU byla podána k 27. listopadu 2019, bohužel však nebyl v průběhu roku přijat. Hlavním tématem projektu měly být veřejné stavby první republiky, a to ve spolupráci dvou oddělení Národního archivu. Zůstáváme tedy pouze na národní úrovni, ve spolupráci s Národním technickým muzeem v Praze.

Během roku 2020 pracovníci 1. oddělení intenzivně pracovali na plnění grantového projektu *HOME – History of Medieval Europe*, identifikační kód 8F18002, hlavní řešitelka za Národní archiv: Jitka Křečková. Projekt začal ze strany Národního archivu probíhat 1. září 2018 a má být ukončen po dvojím prodloužení z důvodu pandemie COVID 19 k 31. květnu 2021. Probíhá na základě výzvy s názvem Digitální dědictví (Digital Heritage) v rámci iniciativy společného programování Kulturní dědictví (JPICH, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy). Hlavním partnerem projektu je francouzský institut v Paříži - Institut de

Recherche et d'Histoire des Textes (IRHT), což je francouzská výzkumná instituce pod Národním výzkumným centrem (CNRS - Centre national de la recherche scientifique). CNRS je největší evropskou výzkumnou a vývojovou organizací se sídlem ve Francii. Projekt je zaměřen na automatické rozpoznávání a indexování textů naskenovaných dokumentů středověkých kancelářů v rámci eHumanities. Během roku byl dokončen korpus listin z fondů 1. oddělení v německém, latinském a českém jazyce, na nichž je automatické rozpoznávání zkoušeno, včetně geografických a jmenných rejstříků. Zahraniční partneři pracovali na technické stránce projektu, tj. na automatickém rozpoznávání středověkých a raně novověkých textů listin, které jsou součástí portálu projektu Monasterium. Na projektu v roce 2020 pracovaly Jitka Křečková, Kateřina Zenklová a Markéta Hrdličková, digitalizaci listin a rukopisů a úpravu digitalizovaných dat prováděl externí pracovník Roman Soukup. Průběžné pracovní schůze partnerů projektu probíhaly během roku výhradně ve formě video konferencí. Na virtuální konferenci ICFHR 2020 byl prezentován příspěvek partnerů projektu, tj. zástupců historického institutu v Paříži (IRHT), společnosti TEKLI, Polytechnické univerzity ve Valencii (Universitat Politècnica de Valencia) a Národního archivu, v jehož rámci bylo Kateřinou Zenklovou a Jitkou Křečkovou pojednáno o edičním zpracování listin AČK a církevních fondů, jejich prepisech a indexování v programu Transkribus (Christopher Kermorvant, Emanuela Boros, Veronica Romero, Martin Maarand, Kateřina Zenklová, Jitka Křečková, Enrique Vidal, Dominique Stutzmann, A comparison of sequential and combined approaches for named entity recognition in a corpus of handwritten medieval charters).

Zkušenosti z řešení projektu HOME by mohly být částečně využity při řešení dalšího vědeckého projektu, ke kterému bylo 1. oddělení přizváno. Pokud bude přijat, začne být realizován v dubnu 2021. Jedná se o projekt *Řeholníci minulosti v digitálním prostředí současnosti. Shromažďování, propojování a využívání biografických dat*, podaný koncem roku 2020 v rámci 5. veřejné soutěže Programu na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA (Identifikační kód projektu: TL05000361), hlavní uchazeč: Historický ústav AV ČR, další účastníci: Národní archiv, Knihovna AV ČR, Univerzita Karlova, Masarykův ústav a Archiv AV ČR.

Národní archiv byl přizván českým konsorciem European Holocaust Research Infrastructure (EHRI) do příprav mezinárodní sítě v rámci nadcházející evaluace velkých výzkumných infrastruktur v České republice společně s konzorciem LINDAT/CLARIAH-CZ, které nabízí data a služby v oblasti humanitních věd. Prof. Jan Hajič z Matematicko-

fyzikální fakulty UK a vedení Národního archivu mají velký zájem na zapojení Národního archivu i nad rámec aktivit EHRI-CZ a na propojení v evropský cluster. Nositeli spolupráce jsou kolegové spravující okupační fondy a IT úsek.

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Politické procesy. Projekt kompletního zpřístupnění materiálů z politických procesů formou internetového portálu (Národní archiv, Český rozhlas, Ústav pro studium totalitních režimů, vedoucí projektu Marek Janáč z Českého rozhlasu). Projekt byl v roce 2018 dotován Ministerstvem vnitra ČR a v dalších letech z institucionální podpory vědy Národního archivu. V roce 2020 probíhala tvorba interaktivního webu, na kterém budou v budoucnu prezentovány mimo jiné digitalizované filmové a zvukové záznamy z politických procesů, které byly součástí nálezu v Panenských Břežanech. Kromě toho se připravovaly archiválie sloužící pro identifikaci a popis všech osob zúčastněných na procesech a zpřístupňovaly nezpracované dílčí fondy ÚV KSČ, ze kterých budou následně tyto informace excerpovány. Pokračovala spolupráce s historiky Zdeňkem Homolou a Lubošem Kokešem. Také mikrofilmy z nálezu byly dále podrobovány identifikaci. Práce na projektu budou pokračovat i v roce 2021.

Navazujeme na starší tradici zpracování slovníků k dějinám správy. Jde o užitečné pomůcky nejen pro historiky. Dosud vydané publikace k dějinám politické, církevní či soudní správy do roku 1918 jsou beznadějně rozebrané a některé z nich vyžadují rozšíření a doplnění. K takovým činnostem mají archivy nejlepší, ba téměř monopolní podmínky. V rekordním čase jednoho roku byla připravena do tisku *reprezentativní publikace o dějinách ministerstva vnitra od roku 1918 do současnosti* s bohatým obrazovým aparátem. Autory z Národního archivu jsou Soňa Ambrožová David Hubený, Tomáš Kalina, Zdenka Kokošková, Helena Nováčková, Adam Zítek, Zora Machková, František Štverák.

V roce 2020 byl vydán Biografický slovník představitelů politické správy 1848–1918 (Martin Klečacký, Pavla Lutovská, Jan Kahuda, Pavel Koblasa) jako společná publikace Národního archivu a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR. Po starším projektu pro soudní správu (Marie Stupková, Martin Klečacký) se tak dostalo v nové kvalitě dokončení resp. přepracování starších lexikálních příruček Národního archivu.

V roce 2020 byl zahájen nový dlouhodobější projekt, jehož výsledkem by měl být *biografický slovník okresních starostů v Čechách v období 19. století* (garant Martin Klečacký, propojení částečně na ukončený grant k okresním hejtmanům a k slovníku politické

správy). Probíhala heuristika, zejména z periodického tisku, v roce 2021 dle možností dojde k rozšíření heuristiky ve vybraných okresních archivech.

Projekt zaměřený na představitele prvorepublikové československé justice byl postižen pandemií – onemocněním, zúžením týmu (Jan Kouřimský, Alena Skipalová), uzavřením institucí. Podařilo se dohledat podklady pouze k několika soudním úředníkům Nejvyššího správního soudu. Dále bylo pracováno se seznamem soudních úředníků Nejvyššího soudu v Brně. Vedle těchto dvou dominantních skupin úředníků jsou k danému přehledu též postupně připisováni i další osoby, (zejména z krajských soudů), které se objevují v úředních hromadných jmenovacích aktech.

Projekt *Nacistická okupační správa v PČM a její představitelé* je řešen v Národním archivu od roku 2013, podíleli se na něm dosud pracovnice 3. oddělení Národního archivu Zdeňka Kokošková a Monika Sedláková a externě Jaroslav Pažout z Technické univerzity v Liberci. Výsledkem projektu bude slovník představitelů německé okupační správy, a to vedoucích úředníků nejvyšších okupačních úřadů, tedy Úřadu říšského protektora v Čechách a na Moravě, od srpna 1943 Německého státního ministerstva pro Čechy a Moravu včetně všech úředníků stojících v čele oberlandrátů. V březnu roku 2020 vydalo Skriptorium, spolek pro nekomerční vydávání odborné literatury, první publikaci vycházející z projektu. Kniha s názvem *Úřady oberlandrátů v systému okupační správy Protektorátu Čechy a Morava a jejich představitelé* obsahuje odbornou studii k problematice, lexikon s biogramy 53 úředníků stojících v čele oberlandrátů, dále edici základních dokumentů k organizačnímu a personálnímu vývoji uvedených úřadů. Nechybí rozbor pramenů a literatury a obrazová příloha. Následkem pandemie se nemohla realizovat studijní cesta do varšavských archivů, ale ani studium ve Spolkovém archivu v Berlíně, které mělo být uskutečněno v rámci vzájemné výměny českých a německých archivářů. Zůstali jsme tak odkázáni na materiály uložené v Národním archivu ve fondech německé okupační správy v Protektorátu Čechy a Morava. Jejich studium bylo však komplikované vyhlášením nouzových stavů, které způsobily mj. omezení přístupu do archivu. Snažili jsme se tak alespoň zpracovávat dokumenty k jednotlivým úředníkům shromážděné a digitalizované v minulých letech.

V delším časovém horizontu lze uvažovat o rozšíření těchto lexik o naprosto konkrétní základní výzkum v Rakouském státním archivu pro budoucí *Slovník úředníků finanční správy pro Čechy*. Konkrétnější obrysy má výzkum personálního aparátu císařských panství v Čechách v 19. století (Pavel Koblasa, rakouské a maďarské archivy). Publikace *Císařské statky v rakousko-uherské monarchii za vlády Františka Josefa I.* byla již vydána a připravuje se její německé verze. Překládá se a probíhají korektury. Pokračovaly též práce na

biografickém slovníku železničářů (pracovní název) zahrnující období 19. a 20. století (Miroslav Kunt).

Pro kompletnost je třeba na tomto místě připomenout přípravu a realizaci výstavních projektů včetně doprovodných tiskovin a publikací. Roku 2020 vévodily Translokační plány židovského obyvatelstva a dále aktivity k výročí bitvy na Bílé Hoře a ke sto letům od vzniku Společnosti národů (spolupráce s OSN a českou misí v Ženevě). K prvně jmenované aktivitě vyšla reprezentativní publikace Filip Paulus, Šárka Steinová a kol.: Krajina a urbanismus na rukopisných plánech z 18. století. Translokační plány židovských obydlí v zemích Koruny české v letech 1727-1728. Současně s ní byla spuštěna ve spolupráci s VÚGTK, v.v.i. i webová aplikace <http://www.vugtk.cz/plany/cs/> prezentující translokační plány židovských obydlí, která je průběžně doplňována o další nalezené plány. Např. na konci roku 2020 zde bylo uveřejněno vedle stávajících 136 plánů dalších 30 nově nalezených plánů.

Informatika, dlouhodobé ukládání, zpracování a využívání dokumentů v digitální podobě

V této oblasti docílil Národní archiv v posledních letech výborných výsledků. Nejen, že byl koncem roku 2020 dokončen evropský projekt Národní digitální archiv II, ale stali jsme se rovnocenným partnerem v evropské rodině digitálních lídrů a pronikli jsme i na mezinárodní úroveň. Kolegové vyučují digitální archivaci na domácích vysokých školách a jsme zváni do řady domácích i mezinárodních projektů. Jistou satisfakcí může být i nabídka ucházet se o pořadatelství prestižní mezinárodní konference International Conference on Digital Preservation – iPRES v roce 2025 v Praze.

Evropské projekty

V rámci Strategického rámce rozvoje veřejné správy České republiky pro období 2014-2020, strategický cíl 3 – Zvýšení dostupnosti a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím nástrojů eGovernmentu se od listopadu 2016 do 31. prosince 2020 realizoval projekt *Národní digitální archiv II* (NDA II). Je financován z Integrovaného operačního programu strukturálních fondů EU v původní hodnotě před veřejnými soutěžemi 53 mil. Kč. Plánované úkoly byly splněny: zvýšila se stabilita a bezpečnost informačního systému NDA, rozšířili se jeho funkcionality o Přístup (bezpečné poskytování informací a dokumentů z NDA) a badatelná. Otevřela se přímá komunikace tohoto systému s elektronickými spisovými službami. Naplnily se tak příslušné požadavky zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon o kybernetické bezpečnosti se vyřešil formou připojení pod dozorové centrum Ministerstva vnitra. Z celkového objemu 53 111 tis. Kč bylo nakonec v rámci projektu NDA II vyčerpáno 29 545 305,36 Kč (včetně DPH). Výše uvedené částka je konečná.

Níže je přiložen rozpad na jednotlivé veřejné zakázky/přímé nákupy, které byly v rámci projektu realizovány:

NDA II			
ID	Název VZ	Vysoutěžená hodnota VZ – způsobilé výdaje (včetně DPH)	Poznámka
000	Povinná publicita IROP-pamětní destička	2 504,70 Kč	
	Povinná publicita IROP-billboard	2 889,00 Kč	
001	Pořízení hardware a software	13 765 435,53 Kč	HW a SW
002	NDA II VZ 02 Informační systém NDA	3 017 740,00 Kč	IS
003	NDA II, VZ 03: Archivní portál	4 038 678,00 Kč	IS
004	Atestace a posouzení shody	901 450,00 Kč	
005	Bezpečnostní audit	297 999,00 Kč	
006	Zvýšení kapacity a stability IS NDA	1 319 142,00 Kč	HW a SW
007	Administrace veřejných zakázek	292 820,00 Kč	
008	Pořízení SW z rámcové smlouvy	685 785,23 Kč	SW
008	Pořízení SW z rámcové smlouvy II	525 711,00 Kč	SW
009	Dodávka pracovních stanic	310 885,30 Kč	
011	NDA II, VZ 11: Pořízení HW a SW k napojení IS NDA na DCeGOV	1 934 015,60 Kč	
012	Připojení IS NDA na DCeGOV	2 420 000,00 Kč	
013	Administrace VZ přímý nákup	30 250,00 Kč	

Národní archiv získal i příslib resortních zdrojů na udržitelnost projektu prozatím na tři roky. Byli jsme současně zařazeni do *Plánu obnovy* momentálně komunikovaného s Evropskou unií jako komponenta 4.3 Digitální přístup veřejnosti k uloženým archiváliím v oblasti politiky veřejná správa na úseku archivnictví, digitalizace. Podle ještě se měnících představ je cílem komponenty parciální naplnění reformy v oblasti digitalizace archivnictví, která si klade za cíl zajistit optimální podmínky přístupu širší veřejnosti i orgánů státní správy a samosprávy k uloženým archiváliím v digitální podobě a zajistit řádnou péči státu o archiválie v digitální podobě. Za účelem dosažení cíle bude zvýšena úložná kapacita digitálních archiválií v řádech petabajtů a budou zajištěny optimální technologické a bezpečnostní podmínky, a to vždy s respektem ke klimatickým cílům. Součástí řešení je vybudování digitalizačního pracoviště pro převod tradičních archiválií do digitální podoby. Komponenta je strategicky ukotvena v *Koncepci rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035* schválené vládou ČR, která deklaruje potřebu dalšího rozvoje IS NDA a zajištění trvalého a bezpečného uložení digitálních archiválií a digitálních kopií tradičních archiválií. Hlavní úložiště IS NDA bude umístěno ve 4. depotním bloku archivního areálu, který umožní nejen trvalé a bezpečné umístění hlavního úložiště IS NDA, ale také navýšení kapacity pro analogové archiválie na 195 kilometrů.

Projekty podpořené tematickou dotací – spoluřešitelé

Rozhodnutím z 2. 6. 2020 (TA ČR, program ÉTA, číslo projektu: 2020TL03000364) se Národní archiv stal spoluřešitelem projektu Geografické informační systémy a plnění legislativních povinností v oblasti archivnictví, jehož hlavním řešitelem je Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i. (VÚMOP). Garantem za archiv je Martin Rechtorik, dále se podílí Miroslav Kunt, Pavlína Nimrichtrová a Milan Vojáček. Projekt se věnuje archivaci prostorových dat jako komplexu datových objektů a zabírá se vhodnou strukturou datového balíčku, formáty pro dlouhodobou archivaci. Cílem projektu ze strany archivu je metodika, která původcům pomůže s migrací dat do přijímané podoby, povede a vysvětlí původcům důležitost a výhody této činnosti. V rámci projektu se počítá s odbornými workshopy, a to jak na úrovni ČR, tak na mezinárodní úrovni. Výzkumný projekt bude nutné po jeho ukončení transformovat do podoby dlouhodobého programu, který bude založen na úzké spolupráci původců a archivů v této oblasti, protože se jedná i složitý multioborový fenomén současnosti. Za prvních 6 měsíců projektu byla vypracována legislativní rešerše na téma *Zákonné předpisy k předávání prostorových dat v ČR*. Dále byl proveden průzkum mezi původci Národního archivu, zda provozují geoportál, jaká data v něm spravují a jakým způsobem je předávají.

Řešitelské týmy VÚMOP a NA ČR společně uspořádali mezinárodní online workshop *Geodata Preservation*, jehož hlavními tématy byla specifikace balíčků SIP s geodaty a rasterová data a možné formáty. NA ČR také vypracoval návrh balíčku SIP s včetně popisu jeho částí. Dále bylo provedeno mezinárodní dotazníkové šetření ohledně dlouhodobé archivace prostorových dat, způsobů a zkušeností s nimi. Viditelným výstupem je příspěvek Pavliny Nimrichtrové a Martina Rechtorika *CZ GeoSIPs, Output Data Formats and National Archives of the Czech Republic* v rámci výše zmíněného on-line workshopu *Geodata preservation* (3. 11. 2020).

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Rok 2020 byl s ohledem na zahraniční výzkumné aktivity a prezentaci výsledků výzkumu na mezinárodních konferencích a workshopech poznamenán pandemií. Většina aktivit byla pořadateli přesunuta na rok 2021. Některé aktivity proběhly on-line. Odborem archivní správy a spisové služby jsme byli požádáni v roce 2017 o převzetí členství v organizaci *DLM Forum*. Dvě zasedání plánovaná v roce 2020 v chorvatském Záhřebu a v Německu, v Berlíně se neuskutečnila. Stejně tak se nerealizovala mezinárodní konference PASIG k digitálnímu rozvoji ve španělském Madridu, mezinárodní konference KOST ve švýcarském Národním archivu v Bernu, tradiční vědecké kolokvium na Archivní škole v Marburg v Německu. Naopak světlo světa spatřila monografie *23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung der Unterlagen aus digitalen Systemen am 12. und 13. März 2019 in Prag*, Národní archiv, Praha 2020 (Šimůnková, Karolína; Vojáček, Milan (ed.)). Na tradiční konferenci *ISSS 2020*, která se letos nekonala v Hradci Králové, ale online, jsme měli dva příspěvky dne 27. 10. 2020: *Aby se důležité neztrácelo...*, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=qgO0R8JAFZA> (Zbyšek Stodůlka) a *Zpráva o aktuálním stavu NDA*, dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=qgO0R8JAFZA> (Jiří Bernas).

Pro rok 2020 představovaly významnou výzkumnou výzvu technické datové sety (geografická data, stavební data atd., a to jak na národní úrovni (stavební řízení, věcný záměr zákona o stavebním řízení, BIM – Building Information Management), tak na mezinárodní úrovni. Vzhledem k aktuálnosti řešení tématu, kde se mezinárodní i národní hledání řešení časově synchronizují, je nezbytné účastnit se souvisejících procesů vzhledem k obtížím spojeným s trvalým uchováním takto specifických informací a datových formátů. Geoprostorová data jsou značně komplikovaná, v České republice dosud pro možnost

zvládnutí jejich výběru, ukládání či dokonce zpřístupňování, byly podniknuty pouze minimální kroky.

V současné chvíli je řešitelné pouze dlouhodobé uložení jednotlivých komponent, datových souborů, které jsou uloženy ve formátech určených pro dlouhodobou archivaci. Informační komplexnosti, což samotné uložení znesnadňuje. Navíc jsou zejména grafické objekty vytvářeny v proprietárních formátech, které nejsou vhodné pro dlouhodobou archivaci. Migrace archivační formáty je buď ztrátová, nebo jen obtížně řešitelná. S ohledem na postupující digitalizaci dle vládní koncepce Digitální Česko bude standardizované vytváření, předávání a trvalé ukládání těch dat naprosto klíčovou záležitostí. K tomu viz on-line vystoupení našeho specialisty Martina Rechteríka: *CEF eArchiving Buildings Blocks, Database preservation in CZ* (17. 6. 2020), *Archivace databáze a její zpřístupnění v praxi NAČR* na on-line konferenci *Archivy, knihovny, muzea* (2. 12. 2020), dostupné na <https://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/archivy-knihovny-muzea-v-digitalnim-svete/21.-konference-archivy-knihovny-muzea-v-digitalnim-svete-2020>. Další pak již bylo zmíněno v samostatné pasáži o na poslední chvíli podaném a získaném projektu Technologické agentury.

Péče o fyzický stav archiválií

Kontinuálně je věnována pozornost výzkumným úkolům vyplývajícím z potřeby restaurátorské praxe. Také tato oblast je upravena zákonem o archivnictví a v politikách platí obdobné zásady jako v ostatních výzkumných oblastech – přiměřené množství grantů a rozvoj infrastruktury za pomoci institucionální podpory vědy. Podobně jako informatice se i v tomto oboru znatelně rýsuje expertní role kolektivu. Vzhledem k menší velikosti výzkumného pracoviště bude možné obnovit ve větší míře mezinárodní dimenzi nyní, po dokončení velkých projektů a samozřejmě po zmenšení rizika nákazy koronavirem. Prozatím je cíleno více na domácí scénu, včetně sdělování výsledků veřejnosti. Předchozí etapa velmi silné mezinárodní spolupráce se nesmí promarnit a pro předsednictví České republiky v Evropské unii je třeba ji opět využít. Patentem chráněné výsledky jednoho z projektů bezpečnostního výzkumu se to stále nabízí.

Projekty podpořené dotací na vědu a výzkum – hlavní řešitelé

V rámci programu NAKI II Ministerstva kultury byl dokončen projekt *Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů* (DG16PO2R040). Jednalo se o společný podnik více příjemců (konsorcium příjemců), v němž Národní archiv přijal roli příjemce -

koordinátora (Benjamin Bartl). Spoluřešitelem pak byla Vysoká škola chemicko-technologická v Praze, konkrétně Ústav chemické technologie restaurování památek, Ústav organické technologie a Ústav kovových materiálů a korozního inženýrství. Cílem byla jednak revize tradičních postupů konzervování historických pečeti a jejich závěsů, jednak vývoj nových metodik, které by odpovídaly současnému stavu poznání, materiálovým možnostem a etickým standardům. Pozornost byla zaměřena na ty historické pečetní látky a závěsné materiály, které ve sbírkách a archivních fondech převažují, a jejichž typická poškození jsou nejzávažnější. Jedná se o především o problém restaurování fragmentovaných pečeti ze včelího vosku, konzervování olovených bul poškozených korozi a metody čištění, dezinfekce a konsolidace textilních závěsných materiálů. Předpokladem naplnění uvedených cílů bylo také prohloubení porozumění degradačním procesům, kterým sfragistický materiál podléhá.

V uplynulém roce byla dokončena Etapa 2, za jejíž řešení byl zodpovědný Národní archiv. V rámci této etapy byly porovnávány vlastnosti jak tradičních, tak i nově navržených voskových směsí, určených pro restaurování poškozených pečeti. Cílem bylo upozornit na přednosti a úskalí použití každé z nich, a usnadnit tak konzervátorům a restaurátorům výběr materiálu, který bude odpovídat jejich konkrétním požadavkům. V roce 2020 byla skupina srovnávacích materiálů doplněna o hydrogenované deriváty mikrokystalického vosku Cosmoloid H80 (Kremer Pigmente) a vosku cerezínového typu Permulgin 3274 (Koster Keunen), u kterých byla předpokládána zvýšená odolnost proti stárnutí v důsledku expozice světelnému záření. Hydrogenace byla provedena na Ústavu organické technologie VŠCHT Praha za následujících podmínek: tlak vodíku 5 MPa, katalyzátor 3% palladium na aktivním uhlí, teplota reakce 90 °C, doba reakce 120 min. Sledovány byly především tyto vlastnosti připravených materiálů:

Chemické složení (GC-MS, Shimadzu GC-2010–Shimadzu QP-2010)

Stabilita zabarvení (Konica-Minolta CM 2600d, osvit podle ISO 5630-7 a osvit 9,6 Mlxh s vyloučením UV záření)

Změny čísla kyselosti v důsledku expozice světelnému záření (ozáření 52,5 MJm⁻², stanovení podle ASTM D974; postup upraven pro snížené množství vzorku 0,25 g)

Tvrdost (durometr Shore D, ISO 868:2003)

Zpracovatelské vlastnosti směsí (teplotní interval tání a měknutí, práce s taveninou, možnosti obrábění v pevném stavu)

Vzorky pro měření mechanických vlastností byly kondicionovány a měřeny při teplotě 18 °C, která odpovídá běžnému mikroklimatu v depozitářích archivů. Praktické testy byly

prováděny především na restaurátorském pracovišti v Národním archivu, nicméně vzorky materiálů byly poskytnuty i kolegům z dalších institucí (Archiv hlavního města Prahy, Státní oblastní archiv Praha), aby bylo posouzení jejich vlastností objektivnější.

Chemické složení

Chromatogramy hydrogenovaných materiálů byly prakticky nerozlišitelné od chromatogramů výchozích materiálů. To svědčí o relativně vysokém stupni čistoty vosků vybraných pro experiment. Hydrogenace se nicméně projevuje postupným vymizením fluorescence při expozici UV záření. Tato fluorescence souvisí s obsahem zbytkových aromatických sloučenin a sledování UV fluorescence je tedy citlivou a jednoduchou metodou pro odhad stupně rafinace fosilních vosků.

Stabilita zabarvení

Z porovnání výsledků stárnutí vosků na světle s obsahem UV složky (simulace poledního slunečního světla podle ISO 5630-7) a na světle s vyloučením UV složky je patrné, že fosilní vosky vykazují měřitelné změny pouze po ozáření UV světlem. Dále je zřejmé, že stabilita hydrogenovaných materiálů je podstatně vyšší než v případě výchozích produktů, což je v souladu s předpokladem, že degradační změny se z velké části týkají nenasyčených příměsí v materiálu.

Změny čísla kyselosti v důsledku expozice světelnému záření

Spolu se zvýšením stability na světle došlo u hydrogenovaných vzorků také k nižšímu vzrůstu čísla kyselosti po stárnutí. Vzhledem k tomu, že přítomnost kyselých skupin ve fosilních voscích souvisí převážně s oxidačními změnami, jedná se o další doklad příznivého vlivu hydrogenace na chemickou stabilitu vosků Cosmoloid H80 a Permulgin 3274.

Tvrdost

Tvrdost Shore D vybraných fosilních vosků v důsledku hydrogenace vzrostla, a je tak ve srovnání s výchozími materiály bližší vlastnostem dlouhodobě přirozeně stárnutého včelího vosku. Změna však není velká, což souvisí s malým obsahem nenasyčených příměsí v původním materiálu a jejich oddělené krystalizaci.

Zpracovatelské vlastnosti směsí

Praktické zkoušky na několika pracovištích prokázaly, že navržené směsi na bázi fosilních vosků, ať už hydrogenovaných nebo nederivatizovaných, je možné zpracovávat obvyklými metodami v pevném stavu i ve formě taveniny. Restaurátoři oceňovali především snadnou opracovatelnost doplněných částí do finálního tvaru a u nehydrogenovaných vosků dále možnost odlišení doplňků v UV světle. Při použití směsí na bázi fosilních vosků také

odpadají komplikace se vznikem výkvětů na povrchu doplňků, typické pro směsi na bázi včelího vosku.

Závěr

Z provedených testů vyplývá, že hydrogenací je možné podstatně zvýšit odolnost fosilních vosků proti stárnutí v důsledku expozice světelnému záření. V důsledku derivatizace dochází k mírným změnám mechanických vlastností, například tvrdosti, což tyto materiály přibližuje přirozeně stárnutému včelímu vosku. Na druhou stranu je pravda, že stabilita produktů Cosmoloid H80 a Permulgin 3274 je i bez této modifikace pro většinu aplikací dostatečná a podstatně větší, než v případě směsí na bázi včelího vosku. Hydrogenací restaurátor navíc přichází o výhodu snadného odlišení doplněných částí na základě jejich fluorescence v UV světle. V praxi lze tedy použití hydrogenovaných derivátů uvedených vosků doporučit spíše pro náročné aplikace, například objekty z běleného vosku a případy, ve kterých je stálost zabarvení zásadní. Dostupnost hydrogenovaných derivátů je zajištěna ochotou Ústavu organické technologie VŠCHT Praha ke spolupráci v této oblasti. Celkové výsledky Etapy 2 byly shrnuty v certifikované metodice „Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečeti“.

Celkové shrnutí výsledků řešení projektu

V rámci programu NAKI II jsou podporovány projekty aplikovaného výzkumu. Hlavním cílem a přínosem projektu proto bylo vypracování čtyřech metodik, které se týkají nejdůležitějších oblastí praktického konzervování a restaurování pečeti.

Postup lepení historických voskových pečeti pomocí poly(2-ethyl-2-oxazolinu). Navržený postup nabízí alternativu k obvyklé invazivní metodě spojování fragmentů voskových pečeti pomocí svařování. Pro tento účel doporučuje použití vhodného adheziva, konkrétně roztoku poly(2-ethyl-2-oxazolinu). Jedná se o univerzální metodu, k jejímž výhodám patří jednoduchá aplikace, šetrnost vůči původnímu materiálu, nenápadnost spoje a v případě potřeby také možnost jeho opětovného rozebrání.

Postup dezinfekce a čištění textilních závěsů pečeti. Textilní závěsné materiály jsou nedílnou součástí mnoha pergamenových listin s přivěšenými pečeti. Cílem této metodiky bylo experimentální ověření a doporučení vhodného postupu jejich dezinfekce a čištění. Uvedená problematika je specifická kvůli kontaktu závěsů s dalšími materiály archiválií (pečeť, papír, pergamen apod.), což komplikuje použití řady standardních metod konzervování a restaurování textilií. Přínosem metodiky je zohlednění těchto specifík.

Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečeti. V této metodice jsou porovnány vlastnosti jak tradičních, tak nově navržených voskových směsí, které přicházejí v úvahu pro konzervaci a restaurování poškozených pečeti. Cílem je upozornit na přednosti a úskalí použití každé z nich, a usnadnit tak konzervátorům a restaurátorům výběr materiálu, který bude odpovídat jejich konkrétním požadavkům.

Na základě rozsáhlé experimentální práce bylo možné upozornit na některé tradiční omyly a nedorozumění, které jsou mezi mnohými restaurátory rozšířeny. Příkladem jsou zavádějící představy o vlivu přídavku přírodních pryskyřic na mechanické vlastnosti včelího vosku nebo určení vhodného množství vosku karnaubského, přidávaného do voskových směsí pro zvýšení jejich tvrdosti. Kromě toho byly navrženy alternativy na bázi fosilních vosků, které se vyznačují větší stabilitou na světle, nepodléhají vzniku výkvětů na povrchu a jsou obecně dobře odlišitelné při expozici UV záření. Zvláštní pozornost byla věnována možnosti rekonzervace, tedy opětovného odstranění doplněných částí, což je oblast, která byla v kontextu restaurování pečeti doposud zcela ignorována.

Klasifikace korozního poškození historického olova a systém prostředků pro jeho konzervaci. Přínosem metodiky je zavedení systematického přístupu k péči o olověné pečeti (buly) založeného nejen na vyhodnocení míry degradace pečeti, ale také na okolnostech uložení dokumentu. Prvním krokem je vyhodnocení korozního stavu pečeti a jednoduché stanovení korozní agresivity prostředí, ve kterém je uložena. K výsledkům takto zrealizovaného průzkumu je přiřazen soubor opatření, která mají jednak předejít dalšímu koroznímu poškození pečeti, nebo eliminovat rizikové faktory, které k takovému poškození vedou. V reálných podmínkách archivního depozitáře byl ověřen dlouhodobý ochranný účinek sorbentů, například aktivované aluminy nebo aktivního uhlí ve formě Activated Carbon Cloth, na olověné buly.

Výsledky experimentální práce dále poukázaly na některé rizikové, nicméně běžně používané postupy konzervování, jako např. zvlhčování pergamenových listin v klimatizačních komorách nebo chemické čištění povrchu olověných pečeti, které by mohly vést k urychlení korozních procesů. V metodice byly proto formulovány zásady bezpečné práce s takovými listinami.

Uvedené metodiky byly certifikovány OASSS a prošly kromě oponentského řízení také nezávislým ověřením v praxi. Předpokládá se, že naleznou využití při práci pracovníků restaurátorských oddělení státních archivů, soukromých restaurátorů, i při vzdělávání studentů oboru technologie restaurování. Zájemci byli s navrženými postupy seznámeni formou přednášek, výhledově je plánována i příprava specializovaného workshopu. Tisk metodik byl

zařazen do edičního plánu Národního archivu pro rok 2021, v elektronické podobě jsou k dispozici na NUSL, případně stránkách Národního archivu.

Výhled

V následujícím roce bude věnována pozornost publikaci dosud neprezentovaných výsledků projektu. Získané zkušenosti budou kromě toho využity při řešení dalších problémů, vztahujících se k pečetím připojeným k listinám. Jedná se o tyto plánované vědecké úkoly:

Přesychání voskových pečetí – ověření nových teorií příčin tohoto významného degradačního procesu, především vlivu surovin a jejich zpracování. Konečným cílem je posouzení navrhovaných možností konzervace takových pečetí.

Možnosti 3D digitalizace a tisku pečetí – vypracování přehledu a testování aktuálně dostupných technologií 3D skenování a tisku. Cílem je nejen zvýšení komfortu badatelů, ale především ochrana pečetí v případě nutnosti pořízení faksimilí (vyloučení nutnosti jejich odlévání).

Projekty nepodpořené tematickou dotací – vlastní, částečně z institucionální podpory vědy

Dlouhodobě se řeší na výzkumném pracovišti péče o fyzický stav archiválií i další výzkumné úkoly vyplývající z potřeby restaurátorské praxe. Stabilně jde cca o čtyři oblasti zájmu, uvedené ve výzkumném programu Národního archivu: preventivní ochrana archiválií, studium degradace materiálů archiválií, charakterizace materiálů určených k ochraně archiválií, vývoj konzervátorských a restaurátorských postupů.

V roce 2012 byla zprovozněna *technologie hromadné odkyselování BCP C500 (Bückeburský konzervační proces)* za pomoci institucionální podpory vědy. I v roce 2020 pokračovala konzervace archiválií Národního archivu hromadným odkyselováním za využití technologie Bückeburg Conservation Process díky získané institucionální podpoře. Konzervované archiválie jsou následně digitalizovány a zpřístupňovány. Pokračoval i *projekt Optimalizace procesu odkyselování pomocí prostředku Bookkeeper*. Odkyselování je jedním ze základních konzervátorských postupů, kterými lze prodloužit životnost archivních materiálů. Jedním z nejběžněji používaných nevodných odkyselovacích prostředků je systém Bookkeeper, který by měl zajistit dostatečné odkyselení bez narušení mechanické stability odkyselovaných předmětů a negativních vlivů na použité záznamové prostředky. V Národním archivu byl tento prostředek používán na lince hromadného odkyselování, a to v případech,

kdy kvůli přítomnosti ve vodě rozpustných záznamových prostředků nebylo možné použít technologii C500 firmy Hostert.

V poslední době byly nicméně vysloveny pochybnosti o reálné účinnosti tohoto prostředku, což vedlo ke studiu možností zvýšení efektivity tohoto odkyselovacího procesu v laboratořích Národního archivu. V tomto roce byl výzkum zaměřen na vysvětlení postupného snižování hodnot pH povrchu dokumentů, ke kterému dochází v průběhu přirozeného stárnutí po jejich odkyselení. Tento nežádoucí jev byl zaznamenán při experimentech prováděných

v předchozím roce. Předpokládanou příčinou bylo nedostatečné odkyselení vzorků ve hmotě a následná migrace nezreagovaných kyselin k povrchu. Dále byla ověřována účinnosti procesu odkyselení na širší skupině modelových vzorků.

Experiment

Testy byly prováděny na sadě 23 historických, přirozeně kyselých papírů různé kvality. Zahrnuty byly papíry ruční i strojní výroby s různým vlákninovým složením a způsobem zaklizení. Papíry se dále lišily tloušťkou, nasákavostí, propustností pro vzduch a výchozí hodnotou pH vodného výluhu. Na vzorky obarvené směsí acidobazických indikátorů byl formou oboustranného nástřiku aplikován prostředek Bookkeeper, poté byly vzorky v souladu s doporučením, založeným na předchozích testech, zvlhčovány po dobu 24 h v klimatické komoře při relativní vlhkosti 80 %. Následně byly vzorky uloženy v laboratorních podmínkách. Vyhodnocení účinnosti odkyselovacího procesu v závislosti na čase probíhalo tentokrát na základě mikroskopie příčných řezů papírů napuštěných acidobazickými indikátory. Jejich barevnost byla srovnávána s barevností odpovídajícího materiálu pufrovaného na neutrální hodnotu pH = 7. Podle získaných výsledků pak byly vzorky rozdělené na dvě skupiny. První zahrnovala vzorky odkyselené v celém objemu, druhá vzorky neodkyselené či odkyselené pouze na povrchu. V rámci těchto skupin byly hledány společné vlastnosti papírů, aby bylo možné blíže vymezit možnou aplikační oblast prostředku Bookkeeper.

Výsledky

Výsledky potvrdily výchozí předpoklad, že pozorovaný postupný pokles hodnoty pH povrchu odkyselených vzorků souvisí s nedostatečným odkyselením hmoty papíru. Korelace výsledků s vlastnostmi jednotlivých vzorků naznačila, že k nedostatečnému odkyselení dochází za zvolených podmínek především u strojně vyráběných papírů. Další parametry jako

způsob klížení, tloušťka, nasákavost nebo propustnost pro vzduch byly pravděpodobně méně významné. Použití prostředku Bookkeeper tak zřejmě nelze v případě strojně vyráběných papírů považovat za spolehlivou metodu odkyselení. Kromě toho je třeba připomenout, že zvolená metoda aplikace je kvůli přidanému stupni zvlhčování významně účinnější než běžně používaný postup.

V případě ručně vyráběných papírů došlo ve většině případů ke kompletnímu odkyselení vzorků. Také tyto vzorky nemají kromě způsobu výroby jednoznačně určitelnou společnou vlastnost, která by mohla být označena jako příčina úspěšného odkyselení. V případě ručních papírů je v každém případě pravděpodobnost úspěšného odkyselení zvolenou metodou podstatně vyšší.

Shrnutí

Při odkyselování papíru je po nástřiku prostředku Bookkeeper možné jednoznačně doporučit kontrolované zvlhčení dokumentů v prostředí o relativní vlhkosti 80 % po dobu 24 h. Nicméně ani v takovém případě nedochází ke spolehlivému odkyselení strojních papírů. Prostředek Bookkeeper tak není možné doporučit jako metodu rutinního hromadného odkyselování novodobých dokumentů. Vzhledem k vysoké ceně se nelze spokojit s nadějí, že v horizontu několika let nakonec k odkyselení přeci jen může dojít a se skutečností, že depozice MgO papíru neškodí. Běžné používání této metody bylo proto na lince hromadného odkyselení Národního archivu opuštěno. V případě papírů ručních je pravděpodobnost úspěšného odkyselení podstatně vyšší.

Výhled

Vlastnosti prostředku Bookkeeper vyvolávají otázky ohledně účinnosti takzvané „alkalické rezervy“, kterou je snaha dokumenty v rámci procesů odkyselování vybavovat. Ověření závislosti funkce alkalické rezervy v různé formě na relativní vlhkosti prostředí je plánováno na rok 2021.

Příčiny degradace záznamů provedených technikou diazotypie. V roce 2019 byl při práci s fondy, které obsahují diazotypie záznamy, zaznamenán jejich neuspokojivý stav. Jedná se především o vyblednutí záznamu a zásadní zhoršení jeho čitelnosti. V roce 2020 byla proto provedena rešerše odborné literatury zaměřená na příčiny degradace diazotypových záznamů. Na jejím základě budou v roce 2021 naplánovány a provedeny experimenty, jejichž cílem bude navržení postupu jejich konzervace. Diazotypie je reprodukční technika, která byla v minulosti hojně využívána pro svou rychlost, jednoduchost, nízké náklady a schopnost

reprodukovat kresbu inkoustem i tužkou. Byla jednou z nejrozšířenějších technik rozmnožování předloh velkých formátů. Proces diazotypie je známý od 80. let 19. století. K rozmnožování technických výkresů se začal používat na začátku 20. let 20. století, většího rozšíření dosáhla po druhé světové válce. Od 50. let 20. století prakticky nahrazuje blueprint. Diazotypie byla používána i k rozmnožování dalších předloh, například kancelářských textů a notových zápisů. V omezené míře je používána dodnes.

Výrobní proces je založen na citlivosti diazosloučenin ke světlu a na jejich reakci s kopulentou (fenolem či naftolem) za vzniku barevné sloučeniny. Podložku tvoří papír nebo polymerní fólie opatřená z jedné strany separační vrstvou a světlocitlivou vrstvou, která obsahuje diazosloučeninu a v některých případech i kopulentu. Dalšími přísadami jsou např. optické zjasňovače, kyselé stabilizátory, ZnCl_2 , močovina či thiomočovina, antioxidační barviva, odpěňovače, dispergátory pigmentů, hygroskopické, antihalační a jiné látky, které mají vliv na stabilitu výsledného obrazu. Podložka je prosvícena rtuťovou výbojkou přes originál na průsvitném podkladu. UV záření rozkládá diazosloučeninu nanesenou na podložce, která se tak zachová pouze v místech, kde je kryta sytými liniemi přiloženého originálu. Následně je světlocitlivá vrstva vystavena alkalickým parám (amoniak), které umožní reakci diazosloučeniny s kopulentou a vznik azobarviva v místech linií předlohy. Při alternativním způsobu vyvolání se vizualizace provádí reakcí diazosloučeniny s kapalnou vývojkou, která obsahuje kopulentu a alkálii. Variant postupu a použitých sloučenin je velké množství.

Degradace

Diazotypy nejsou stabilní. Problém představuje už malá chemická stabilita samotných diazosloučenin, jejímž důsledkem je malá skladovatelnost diazografického materiálu, vznik barevných závojų v důsledku reakcí rozkladných produktů diazosloučenin s ostatními látkami, obsaženými ve světlocitlivé vrstvě nebo papírové podložce. Další komplikace jsou spojeny s nekvalitně provedeným kopírováním a se zbytky chemikálií používaných v průběhu procesu vyvolávání. Zbytky chemikálií, jako je nezreagované fenylové kopulační činidlo, podléhají oxidaci, která způsobuje žloutnutí a odbarvování podložky, což je nejvíce patrné při okrajích kopie. Tento typ degradace je urychlen vyšší vlhkostí nebo přebytkem alkálií použitých při vyvolávání. Fenol vzniká i světelným rozkladem diazonia. Fenoly snadno podléhají fotooxidaci, vzniklé fenylchinonové deriváty fungují jako senzibilizátory další oxidace. Pokud vznikají v materiálu kyseliny (např. z rozkladu diazonia, dochází k urychlení degradace papírové podložky.

Diazotypy jsou velmi citlivé na světelné záření, a to především na jeho UV složku. Azobarviva jsou totiž náchylná k odbarvování vlivem oxidace a fotolýzy. Důsledkem je známé blednutí obrazové informace. Expozice UV záření může v některých případech vést k dalšímu vyvolávání, což vede k tmavnutí a ztrátě kontrastu. Reakce zbytkové kopulenty vlivem světla vedou ke vzniku barevných závojų. Omezená stabilita diazotypů byla sice známa již v době jejich rozsáhlého používání, nebyla však považována za významné omezení. Diazotypy byly totiž produkovány jako „pracovní kopie“ originálů, které nebyly určeny k dlouhodobé archivaci. V dnešní době jsme však často nuceni řešit případy, kdy se originál nedochoval, nebo z nějakého důvodu je nutné zachovat kopii (může například obsahovat důležité poznámky).

Závěr a výhled

Chemická podstata a degradační procesy diazotypů jsou velmi složité a mohou se zásadně lišit podle použitých materiálů a způsobu zpracování. K jakýmkoli zobecněním a doporučením invazivních konzervátorských zákroků je potřeba přistupovat s velkou obezřetností. Pozornost bude proto směřována k metodám preventivní konzervace.

Význam bude mít především testování stability diazotypů v různém prostředí (pH, teplota, vlhkost). Cílem opatření bude zpomalení degradačních procesů do té míry, aby mohlo včas proběhnout pořízení kvalitních digitálních kopií. Předběžné testy potvrdily význam eliminace kyselého prostředí pro stabilitu zabarvení diazotypů.

V souvislosti s digitalizací bude vhodné vytipovat účinné způsoby zvýšení kontrastu již vybledlých záznamů. Jako perspektivní se jeví především použití speciálních optických a softwarových filtrů - v tomto ohledu již byly podniknuty první úspěšné kroky ve spolupráci s 8. oddělením. V naznačených směrech bude pokračovat experimentální výzkum v roce 2021.

Revize postupu mikrobiologických kontrol stavu archiválií pomocí stěrů. Výsledky mikrobiologických kontrol jsou rozhodující pro rozhodování o potřebě dezinfekce archiválií, případně o účinnosti takového zásahu. V Národním archivu se testování provádí rutinně mimo jiné v rámci výstupní kontroly archiválií ošetřených v plynových sterilizačních komorách. Po nedávné sérii pozitivních výsledků u archiválií, které sterilizačním procesem prošly, bylo nutné znovu otevřít diskuzi o způsobu vyhodnocení jejich mikrobiologické čistoty. Vyhodnocení těchto výsledků je totiž do jisté míry subjektivní a závislé na zkušenosti mikrobiologa. Není totiž realistické jednoduše trvat na zcela negativním výsledku

mikrobiologické aktivity, a to již z důvodu všudypřítomnosti spor mikroorganismů a možné sekundární kontaminace odebraného vzorku. V praxi je tedy potřeba stanovit orientační smluvní hranici, při jejímž překročení bude již materiál považován za napadený mikroorganismy a bude doporučena dezinfekce. Cílem tohoto dlouhodobého výzkumného úkolu je upřesnění této hranice.

Výsledky a výhled

V roce 2020 byly zkoumány rozdíly mezi výsledky stěrů odebraných ze zcela čistého povrchu, povrchu přirozeně nebo uměle kontaminovaného a povrchu s větší mírou nečistot. Provedena byla série odběrů vzorků z vytipovaných depozitářů, například z depozitáře Národního muzea v Terezíně. Jedná se o dobře udržovaný depozitář, kde je kontrolována relativní vlhkost vzduchu i teplota a může tak sloužit jako příklad „čistého prostředí“. Vzorky byly odebrány ze široké škály materiálů (papír, textil, dřevo, kov apod.). Výsledky tohoto průzkumu obsahovaly sice pouze nižší množství zárodků živých mikroorganismů, nicméně nebyly vždy zcela negativní (0–13 kolonií na Petriho misku, stěr z 10 cm² povrchu). To odpovídá předpokladu zmíněném v úvodu a potvrzuje význam dalšího testování. V roce 2021 je naplánováno provést průzkumy v dalších typech depozitářů, aby bylo možné stanovit odstup typických pozitivních a negativních výsledků. Kromě toho bude při vyhodnocování nově zohledněn i způsob odběru vzorku a druhové složení detekovaných plísň.

Rozšířené testy stárnutí perspektivního adheziva Aquazol 500. Aquazol 500, poly(2-ethyl-2-oxazolin), je syntetické adhezivum, které pro své výborné zpracovatelské vlastnosti a rozpustnost v široké škále rozpouštědel nachází uplatnění v mnoha oblastech konzervování a restaurování. V Národním archivu se osvědčuje pro lepení poškozených voskových pečeti a uvažovalo se i o možnosti jeho využití pro podlepování papírových dokumentů nevodným způsobem. Pro ověření možnosti takové použití však bylo vhodné doplnění dosud provedených testů, a to zejména o vyhodnocení barevné stability Aquazolu 500 při expozici světelnému záření a změn flexibility filmu v průběhu stárnutí.

Expozice světelnému záření

Vliv expozice světelnému záření byl testován podle ISO 5630-7. Jako vzorky byly použity ruční papír a papír Whatman 1, podlepené pomocí roztoku Aquazolu 500 japonským papírem (kozy, 4 g/m²). Stárnuté byly i srovnávací vzorky bez aplikace Aquazolu 500. Změny zabarvení vzorků byly měřeny a vyhodnoceny v barvovém prostoru CIE L*a*b* ((Konica-Minolta CM 2600d). Výsledky ukázaly, že relativní příspěvek vrstvy Aquazolu 500

k zaznamenaným změnám po stárnutí je v případě obou testovaných papírů zanedbatelný. Největší vliv na změnu barevnosti vzorků mají změny samotného podkladového papíru. Světlostálost adheziva je tedy pro zamýšlené použití možné považovat za dostatečnou.

Dynamiccká mechanická analýza (DMA)

Pomocí DMA byly sledovány změny mechanických vlastností, vyjádřených jako změny teploty skelného přechodu (T_g) polymeru. Pro analýzu byly použity filmy Aquazolu 500 připravené jak z vodného, tak ethanolového roztoku. Po odpaření rozpouštědel byly vzorky ponechány přirozeně stárnout sedm let za laboratorních podmínek, přičemž část vzorků byla uložena ve tmě a část byla vystavena působení denního světla. Před analýzou byly připraveny čerstvé srovnávací vzorky.

Bylo zjištěno, že za uvedených podmínek během přirozeného stárnutí nedošlo k měřitelným změnám mechanických vlastností filmů, vyjádřených pomocí parametru T_g , a to bez ohledu na to, jestli se jednalo o vzorky uložené ve tmě nebo na světle. To je sice příznivý výsledek, otázkou však samozřejmě zůstává, zda by tento trend zůstal zachován i v časovém horizontu desítek let.

Závěr a výhled

Stabilita Aquazolu 500 je pro účely restaurování dostatečná, a to i v případě expozici světelnému záření. Před jeho doporučením jako adheziva pro podlepování však bude nutné vyhodnotit ještě praktické důsledky jeho známé hygroskopicity. Ta by v některých případech mohla vést k vzájemnému slepení přiléhajících podlepených listů.

Vliv biocidního prostředku ACTICIDE MV na vlastnosti papíru. Cílem tohoto výzkumného úkolu je ověření biocidní účinnosti přípravku ACTICIDE MV (směs chlor-methyl-isothiazolinonu a methyl-isothiazolinonu) a jeho vlivu na vlastnosti papíru. Přípravek by mohl být vhodnou náhradou za již nedostupný produkt MITON, který byl jednou z látek vhodných pro ošetřování archiválií. Studie zhodnotí nejen účinnost produktu, ale i bezpečnost jeho aplikace vzhledem k materiálům archiválií.

Výsledky a výhled

V uplynulém roce byla provedena první část úkolu, tedy potvrzení biocidní účinnosti přípravku ACTICIDE MV o koncentraci 1 % a 5 %. Testována byla účinnost proti dvěma

běžně se vyskytujícím druhům mikroorganismům, plísním *Aspergillus niger* a *Penicillium chrysogenum*. Čtyři druhy ošetřených papírů byly inkubovány spolu s mikroorganizmy na živné půdě MEA v Petriho miskách. Biocidní účinek přípravku v obou koncentracích byl potvrzen vznikem inhibiční zóny okolo vzorku ošetřeného papíru. Efekt vzrůstal s koncentrací použitého přípravku. V roce 2021 bude práce pokračovat vyhodnocením možného negativního vlivu aplikace prostředku ACTICIDE MV na vlastnosti materiálů archiválií.

Testování vlivu dezinfekce na vlastnosti albuminových fotografií:

Albuminové fotografie patří mezi citlivé archiválie a použitelnost obvyklých konzervátorských metod v jejich případě není samozřejmá. Protože k významnému poškození dochází v důsledku napadení mikroorganizmy, bylo považováno za vhodné vyhodnotit možný negativní vliv běžně používaných dezinfekčních přípravků na tyto materiály. Testovanými dezinfekčními prostředky jsou ethanol, páry butanolu, Etoxen (10 % ethylenoxid, 90 % CO₂), Ajatin (kvarterní amoniová sůl), případně formaldehyd. V první etapě jsou na modelových vzorcích prováděny předběžné testy, na jejichž základě budou vybrány tři metody dezinfekce k důkladnějšímu ověření. Vlastnosti ošetřených a neošetřených vzorků jsou porovnávány před a po umělém stárnutí (60 °C, 70 % relativní vlhkosti, 28 dní).

Sledovanými vlastnostmi jsou:

Optické změny (změny barevnosti, blednutí či tmavnutí obrazu, ostrost obrazu (spektrofotometr Konica-Minolta CM-2600d, skener Epson Perfection V700 Photo)

Migrace stříbrných solí v emulzní vrstvě (mikroskop DINO Premier)

Změny tloušťky fotografií (mikrometr).

V současné době probíhá vyhodnocování výsledků po umělém stárnutí. Předběžné výsledky naznačují, že nejvýraznější barevné změny působí u albuminových fotografií vystavení parám formaldehydu. Vliv ethanolu a Etoxenu je závislý na kvalitě ošetřovaného materiálu. Nejmenší změny byly zaznamenány v případě Ajatinu a par butanolu. Konečné vyhodnocení výsledků je možné očekávat v příštím roce.

Studium stárnutí polymerních materiálů a produktů jejich degradace.

V předchozím roce byly ve spolupráci s Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze započaty práce na komplexním vyhodnocení stability vybraných pěněných polymerních materiálů. Nejvýznamnějším zástupcem těchto hmot je produkt Plastazote LD45, běžně používaný v archivech a muzeích pro výstelku ukládacích a transportních systémů.

Cílem práce je nejen posouzení stability samotného polymeru, ale také jeho netečnosti k materiálům archiválií.

Práce byly v roce 2020 bohužel přerušeny z důvodu nedostatku vzorků zkoumaného materiálu a extrémně dlouhých dodacích lhůt. V tuto chvíli je však produkt již k dispozici a plánované testy budou moci být provedeny v roce 2021. Experiment z roku 2019 bude vhodné z větší části zopakovat z důvodu podezření, že vzorky byly kontaminovány adsorbovanými plynnými látkami. Vzorky budou podrobeny umělému stárnutí a kromě změn mechanických a optických vlastností budou analyzovány i emitované těkavé organické látky (VOCs) technikou SPME a změny chemického složení pomocí FTIR spektroskopie. Dále je plánováno vyhodnocení vlivu uvolněných VOCs na vlastnosti papíru, který může být s materiálem Plastazote LD45 v těsném kontaktu.

Projekt *Identifikace a analýza fotografického materiálu z fondu Svaz nuceně nasazených* byl zahájen v roce 2012 ve spolupráci oddělení nestátních fondů s oddělením péče o fyzický stav archiválií, které zadává a garantuje část prací. Cílem projektu je rozbor fondu, reflektující jeho genezi, obsahovou skladbu i analýzu použitých technik při jeho adjustaci s ohledem na budoucí restaurátorské zásahy. Dochází k postupné evidenci materiálu, analýze použitých lepidel a následné konzervaci. Odbornou garanci projektu si ponechala Zora Machková.

Stejně jako v předchozích letech jsme věnovali pozornost i přípravě dat k uložení do bezpečného 35mm mikrofilmu. Technologie COM, dodaná NA v březnu 2012 představuje jednoduchý způsob jak zabezpečit reprodukce archiválií pořízené jejich digitalizací, ale i dokumenty existující pouze v elektronické podobě. Pro uložení do bezpečnostního mikrofilmu pokračovala příprava dat z archivního souboru Státní soud, který je předmětem digitalizace pokračujícího bezpečnostního výzkumu. V roce 2020 bylo zhotoveno více než 100 svitků bezpečnostních mikrofilmů, což představuje zabezpečení cca 70tis. stran písemností. Zahájeny byly práce na přípravě dat archivního souboru Státní úřad statistický I. – Sčítání obyvatelstva (část Podkarpatská Rus) pro uložení do bezpečnostního mikrofilmu. Pro uložení bezpečnostních reprodukcí archiválií byl upraven depozitář v Hluboké nad Vltavou a vybaven odpovídajícími regály. Přesun bezpečnostních mikrofilmů se však v roce 2020 neuskutečnil. Příčinou bylo kolísání teploty a především relativní vlhkosti, což se podařilo odstranit až v závěru roku 2020. Již v roce 2019 pořízen nový *vyvolávací automat JOBO* (a také modernizován stávající) pro pořizování bezpečnostních negativů listin a pečeti. Ateliér v budově Milady Horákové byl rozšířen o další velkoformátovou kameru SINAR (přesun

z Chodovce) tak, aby se pracoviště nemuselo nastavovat vždy na snímkování listin nebo pečetí. Vznikla tedy dvě sdružená pracoviště, čímž se značně zvýšila efektivita práce. Stávající vybavení však mohlo být v roce 2020 využíváno pouze sporadicky (namísto uvažovaných 14 denních cyklů), což bylo způsobeno jednak dlouhodobou nemocí jedné pracovnice a koronavirovými opatřeními v průběhu roku. Přesto bylo pořízeno téměř 2000 ks bezpečnostních a matričních negativů. *Mikrofilmové skenery* zakoupené v roce 2018 jsou využívány pro digitalizaci Alexandrijských mikrofilmů a v plánu je digitalizace mikrofilmů Patentového úřadu Berlín. Potřeba digitalizace mikrofilmů nalezených v Panenských Břežanech není aktuální, protože prozatím průzkum nepotvrdil odchylku od dochovaných listinných archiválií. Velká pozornost byla, jako každoročně, věnována vlastní digitalizaci archivních souborů. Z nových technologií, které nám usnadní práci při pořizování digitálních dat, můžeme uvést digitální zrcadlovku NIKON 850, včetně speciálních objektivů, a záblesková fotografická světla. Toto vybavení nám umožňuje snímat obtížně reprodukovatelné předlohy, jakým byl např. Litoměřický graduál (pro Státní oblastní archiv v Litoměřicích) nebo obří knihy Národního archivu. Přes problémy spojené především s nákazou C19 bylo i v letošním roce pořízeno více než 1 mil. skenů archivních dokumentů.

Ke konci roku 2020 byl zakoupen skener umožňující skenování dokumentů do archivního formátu pdf/A, což do značné míry usnadní práci s dlouhodobou archivací vlastních digitálních archiválií, nemusí se provádět převod do tohoto formátu poměrně složitou cestou.

Účast zaměstnanců v různých vědeckých a redakčních radách a komisích v domácím prostředí a v zahraničí je bohatá. Uvádíme její výčet.

Členství v odborných profesních spolcích, redakčních a vědeckých radách, komisích (abecedně)

Akviziční a metodická komise Masarykova ústavu a Archivu Akademie věd ČR –

Jan Kahuda, Jiří Křesťan

Archivní konsorcium Czechoslovak Society of Arts and Sciences v New Yorku –

Jiří Křesťan

Česká komise pro UNESCO; členka Sekce pro kulturu a komunikaci České komise UNESCO; expertní člen programu Paměť světa – Emilie Benešová

Česká komise pro UNESCO, pracovní skupina pro kartografické dědictví – Filip Paulus

Česko-ruská komise historiků a archivářů – David Hubený, Jiří Křesťan

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Ediční rada Národního archivu – Emilie Benešová (předsedkyně), Martin Klečacký, Jakub Šlouf, Alena Pazderová, Eva Tamchynová (tajemnice)

Expertní skupina Magistrátu hl.m. Prahy k exhumaci ostatků Zdeny Mašínové – Alena Šimánková

Historická komise vzdělavatelského odboru České obce sokolské – Zora Machková

Historicko-dokumentační komise Českého svazu bojovníků za svobodu – Maria Chaloupková

Knihovní rada Národního archivu – Eva Drašarová, David Hubený, Markéta Hrdličková, Richard Mahel, Zbyšek Stodůlka, Roman Straka, Eva Uzlová

Kolegium Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu Policie České republiky – Alena Šimánková a Alena Nosková.

Komise Českého historického ústavu v Římě při AV ČR – Eva Drašarová, Alena Pazderová

Komise pro vyhlášení NKP a KP při OASSS MV – Lenka Matušíková

Komise pro výstavbu archivních budov při OASSS – Milan Čadek, Michal Ďurovič

Komise pro závěrečné bakalářské zkoušky oboru restaurování papíru Fakulta restaurování Univerzity Pardubice – Michal Ďurovič

Komise pro závěrečné magisterské zkoušky oboru restaurování papíru Fakulta restaurování Univerzity Pardubice – Michal Ďurovič

Koncepční rámec ICT resortu MV 2018+ – Milan Vojáček

Maturitní komise Střední průmyslové školy grafické v Praze – Libuše Holakovská, Štěpán Urbánek, Blanka Hnulíková

Mezinárodní centrum pro archivní výzkum, představenstvo (ICARUS) – Jitka Křečková, Alena Pazderová

Ministerstvo kultury ČR - odborní oponenti projektů NAKI II – Eva Drašarová, Michal Ďurovič, Šárka Steinová, Filip Paulus, Milan Vojáček

Nákupní komise Archivu hl. m. Prahy – Denko Čumlivski

Nákupní komise Národního archivu – Lenka Caltová, Denko Čumlivski, Jiří Křest'an

Oborová rada Judaistiky na Husitský teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze – Zdeňka Kokošková

Oborová sekce Poradního sboru pro sbírkotvornou činnost Archivního úseku Historického muzea Národního muzea v Praze – Jiří Křest'an

Odborná komise pro výzkum RK a RZ v Národním muzeu v Praze – Hana Paulusová

Pobočný spolek České informační společnosti, z. s. při Národním archivu – předsedkyně Lenka Matušíková, revizní komise – Eva Gregorovičová

Poradní okruh metodiků předarchivní péče OASSS MV ČR – Soňa Ambrožová,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Jiří Bernas, Lenka Kločková, Miroslav Kunt, Zbyšek Stodůlka, Karolina Šimůnková,
Milan Vojáček

Poradní rada (Advisory Council) SML – Sokol Museum & Library, Chicago – Zora Machková

Pracovní skupina Centrální správa archivních entit (CAM) – Zdenka Kokošková, Miroslav Kunt.

Pracovní skupina Digitální utajovaný dokument při Národním bezpečnostním úřadu – Miroslav Kunt

Pracovní skupina k digitálním archivům – Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka, Milan Vojáček

Pracovní skupina k NSESSS – Pavla Nimrichtrová, Miroslav Kunt, Karolina Šimůnková, Martin Rehtorík

Pracovní skupina k projektu Řízení kvality – Eva Drašarová, Zdeňka Jindrová, Monika Sedláková, Karolina Šimůnková

Pracovní skupina Ministerstva vnitra pro spisovou službu Ministerstva vnitra – Miroslav Kunt (zrušena)

Pracovní skupina pro akreditované archivy OASSS MV – Jiří Křest'an

Pracovní skupina pro implementaci webové aplikace ProArchiv v Národním archivu a pro tvorbu interní metodiky pro popis archiválií – Zdeňka Kokošková (vedení), Petr Dörner, Miroslav Kunt, Pavel Baudisch, Emilie Benešová, František Frňka, Markéta Hrdličková, Jan Kahuda, Zora Machková, Filip Paulus, Monika Sedláková

Pracovní skupina pro implementaci pro úpravu a implementaci portálu pro zveřejňování archivních pomůcek a archiválií VadeMeCum v Národním archivu – Emilie Benešová (vedení), Pavel Baudisch, Jiří Bernas, Petr Dörner, Magda Fišerová, Jaroslav Horáček

Pracovní skupina pro kontrolní činnost archivů a přestupkové řízení – Zdeňka Jindrová, Karolina Šimůnková, Matěj Trepeš

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování osobních fondů OASSS MV – Lenka Kločková

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování map a plánů OASSS MV – Filip Paulus

Pracovní skupina pro Metodický pokyn k archivnímu zpracování spolků a společenských organizací OASSS MV (Jakub Šlouf)

Pracovní skupina pro předarchivní péči OASSS MV – Lenka Kločková

Pracovní skupina pro tvorbu slovníku archivní terminologie OASSS MV – Emilie Benešová

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Pracovní skupina pro vlastnictví archiválií OASSS MV – Jiří Křest'an

Pracovní skupina OASSS MV ke zpřístupňování archiválií – Emilie Benešová (vedení)

Pracovní skupina právníků jednotlivých archivů – Zdeňka Jindrová, Karolina Šimůnková, Matěj Trepeš

Pracovní skupina pro vymezení a pořádání archivních souborů OASSS MV – Zdeňka Kokošková, Jiří Křest'an

Pracovní skupina při Ministerstvu pro místní rozvoj pro konzultace „Právní úpravy ochrany jam s ostatky politických vězňů a příslušníků odboje“ – Alena Šimánková

Pracovní skupina při Ústavu pro studium totalitních režimů pro III. odboj – Alena Šimánková

Projektový tým projektu IS Program pro evidenci archivu, veze II (též IS Peva II) –

Jiří Bernas, Zbyšek Stodůlka

Rada studijního programu Česko-německá areálová studia, bakalářský studijní obor; navazující magisterský studijní obor, Ústav česko-německých areálových studií a germanistiky, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita – Miroslav Šepták

Redakční kruh ediční řady Korespondence T. G. Masaryka Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jan Kahuda, Jiří Křest'an

Redakční kruh Archivní časopis – Jiří Křest'an, Miroslav Kunt

Redakční kruh sborník Paginae Historiae – Eva Drašarová, Emilie Benešová, Jan Kahuda, Jiří Křest'an, Lenka Matušíková, Alena Pazderová

Redakční kruh Soudobé dějiny – Jiří Křest'an

Redakční rada Archivium mentis. Studi di Filologia e Letteratura umanistica –

Eva Gregorovičová

Redakční rada ediční řady EGO Nakladatelství Lidové noviny a Masarykova ústavu a Archivu AV ČR – Jiří Křest'an

Redakční rada časopisu Historická fotografie – Emilie Benešová (šéfredaktorka),

Pavel Baudisch (tajemník)

Redakční rada Marginalia historica (mezinárodní) – Jiří Křest'an

Redakční rada Masarykův sborník – Jiří Křest'an

Redakční rada Securitas imperii – Jakub Šlouf

Redakční rada Sborník archivních prací (SAP) – Eva Drašarová, Tomáš Kalina,

Lenka Matušíková

Redakční rada Sborník ABS – Zdeňka Kokošková

Redakční rada Sborník Judaica Bohemiae – Lenka Matušíková

Redakční rada Slovenská archivistika – Miroslav Kunt

Redakční rada Studie a zprávy. Historický sborník pražského okolí – Pavel Koblasa

Rozkladová komise ministra obrany k zákonu č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození –

David Hubený

Sbírková komise Svazu Českých fotografů – Naděa Slezáková

Správní rada Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o. p. s., se sídlem Terezín – Eva Drašarová

Time Machine Organisation (TMO, vznik 2019, asociované členství Národního archivu, ambasadorky – Jitka Křečková, Kateřina Zenklová

Vědecká archivní rada – Michal Ďurovič

Vědecká rada Masarykova ústavu a Archivu akademie věd ČR – Eva Drašarová

Vědecká rada Národního archivu – Benjamin Bartl, Michal Ďurovič, Miroslav Kunt, Jiří Křest'an, Petr Mareš

Vědecká rada Ústavu pro dějiny Univerzity Karlovy – Archivu UK – Jan Kahuda

Výbor Lutherovy společnosti (společnost se zabývá vydáváním publikací, pořádáním přednášek, konferencí, kursů a dalších akcí týkajících se odkazu Martina Luthera a historie luterské reformace) – David Hušek

Výbor pobočného spolku České informační společnosti z. s. při Národním archivu – Roman Straka

Ediční a publikační činnost

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků je uvedena v kontextu v předchozí kapitole o výzkumu a kompletně pak v přehledu v závěru této Zprávy o činnosti.

Pracovnice úseku tisku v rámci 8. oddělení zajišťují předtiskovou přípravu a tisk publikací vydávaných archivem včetně archivních pomůcek, případně předtiskovou přípravu publikací vydávaných externě. Počátkem roku byl vypracován vizuál ediční řady NA pro egodokumenty včetně manuálu pro sazbu a grafickou úpravu edice, který byl schválen ředitelkou NA a následně ER NA.

V edičním plánu na rok 2020 bylo plánováno šestnáct publikací, a tisk devíti publikací se přesunul z předchozího roku, tzn. dvacet pět publikací celkem. V roce 2020 bylo pracovníky Národního archivu připraveno k vydání osm publikací, z toho bylo vydáno tiskem šest. Zbývající dvě publikace jsou vysázené a byly předané ke korekturám autorům.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Předpokládaný termín jejich realizace je leden – duben 2021. Z ostatních osmi nerealizovaných publikací byly dvě předány autorům k zapracování připomínek vyplývajících z lektorských posudků, pět se přesunulo na rok 2021 (nebyl odevzdán rkp) a vydání jedné publikace bylo zrušeno (pro významné rozdíly v lektorských posudcích). V průběhu roku 2020 bylo dokončeno devět publikací z roku 2019. Šest z nich bylo vytištěno externě a tři vlastními silami NA.

V roce 2020 převažoval externí tisk. Důvodem byl požadavek autorů na pevnou šitou vazbu, obálku s chlopněmi nebo rozsáhlou barevnost publikace.

Největším problémem v roce 2020 byla ztížená komunikace s autory, kdy v důsledku vládních opatření došlo k omezení možností předávání vysázených publikací ke korekturám a zpět. Časově náročná byla i nově nastavená agenda lektorských posudků. Osvědčilo se však velmi nové složení Ediční rady, která ve všech případech byla aktivní a vzorně spolupracovala.

PEDAGOGICKÁ ČINNOST

Tato činnost přešla do on-line podoby a ta se odvíjela od požadavků vzdělávacích institucí. Omezeny byly i praxe.

ZAHRANIČNÍ STYKY

V plánu zahraničních pracovních cest Národního archivu pro rok 2020 bylo uvedeno celkem 35 cest (cesty na základě uzavřených mezinárodních dohod /reciproční cesty/, cesty hrazené z institucionální podpory, cesty hrazené z grantových prostředků, cesty hrazené zvacími stranami /zahraničním partnerem/ a přijetí zahraničních pracovníků). Během roku však došlo ke změnám, kdy všechny zahraniční pracovní cesty musely být zrušeny vlivem celosvětové pandemie Covid-19. Celkem se uskutečnily 2 cesty, obě neplánované.

- 0 cest, uskutečněných na základě mezinárodních dohod (hrazené částečně z rozpočtu Národního archivu a částečně zahraničním partnerem),
- 1 cesta hrazená z institucionální podpory,
- 0 cest hrazených z grantových prostředků,
- 1 cesta hrazená z rozpočtu Národního archivu.

1.

Institucionální podpora

Účastníci cesty: **Ing. Miroslav Kunt (5. odd.)**

Místo: **Bratislava/Slovensko**

Instituce: **Slovenský národní archiv**

Termín: **26. – 27. 2. 2020 (2 dny)**

Účel cesty: **účast na zasedání Redakční rady slovenské archivistiky**

2.

Národní archiv

Účastníci cesty: **Mgr. Jan Kouřimský (3. odd.)**

Místo: **Bratislava/Slovensko**

Instituce: **Univerzitní knihovna v Bratislavě**

Termín: **9. 9. 2020 (1 den)**

Účel cesty: **účast na konferenci Trianon v dokumentech. Storočná história hraníc Slovenska**

IV. Stav archiválií

Předepsané přílohy a tabulka č. IV se nacházejí v závěru Zprávy o činnosti

PREVENTIVNÍ PÉČE O ARCHIVÁLIE A PRŮZKUMY JEJICH FYZICKÉHO STAVU

V uplynulém roce pokračoval podrobný průzkum stavu pečetí listin fondu *Archiv České koruny*, přehled byl doplněn o starší záznamy o provedených restaurátorských zásazích (inv. č. 271–2131, t.j. 3663 pečetí). V rámci řešení nedostatku prostoru pro ukládání listin fondů *Archiv zrušených klášterů (AZK)* a *Archiv Českého velkopřevorství maltézského řádu* proběhl výpočet celkových prostorových nároků obou fondů a byly vytvořeny prototypy nových ukládacích krabic. Krabice pro fond *AZK* již byly objednány u firmy EMBA. Pracovníci Oddělení péče o fyzický stav archiválií nadále spolupracují s fotografem při digitalizaci poškozených knih fondu *Desky zemské větší*, zejména co se týká zajištění bezpečné manipulace s nimi.

Dále pokračoval průzkum fotografií fondu *Druhá světová válka*.

Pravidelná prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek se uskutečnila ve dnech 26. listopadu a 8. prosince 2020, hloubková kontrola listin fondu *Archiv České koruny* byla provedena 8. prosince 2020. Byla provedena také kontrola fyzického stavu fondu *Maltézská knihovna*. Průzkum fyzického stavu tohoto knižního fondu by měl zahájen v průběhu roku 2021. Proběhla rovněž periodická kontrola bezpečnostních mikrofilmů (výběr 30 kusů).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Vedle kontroly fyzického stavu archiválií byl sledován i stav archiválií z hlediska mikrobiologické čistoty. Kromě Národního archivu byly kontroly prováděny také pro Archiv ČRo, Muzeum hlavního města Prahy, Archiv Ministerstva zahraničních věcí, Národní zemědělské muzeum, Regionální muzeum Teplice, Severočeské muzeum v Liberci, SOA Plzeň, SOkA České Budějovice, SOA Třeboň, Vojenský ústřední archiv, Židovské muzeum, Ústav dějin umění Akademie věd ČR, Univerzita Pardubice, Uměleckoprůmyslové muzeum a Vysokou školu chemicko-technologickou. Celkem bylo provedeno 48 kontrol (206 stěrů), v případě pozitivních nálezů byla provedena identifikace mikroorganismů. Dalších 28 kontrol (260 stěrů) se týkalo pravidelných kontrol účinnosti sterilizační linky Národního archivu.

Během roku 2020 bylo dezinfikováno 2 019 bm archiválií většinou jiných veřejných archivů.

V roce 2020 prošlo odkyselovací linkou BCP C500 Národního archivu celkem 40 334 archiválií (51 kartonů). Z tohoto množství 1548 archiválií bylo odkyseleno alternativním způsobem (technologie Bookkeeper). Bylo dokončeno hromadné odkyselování fondu *Československé dráhy – technická ústředna*. Zahájilo se hromadné odkyselování fondu *KSCČ - Ústřední výbor 1945-1989, Praha - politické byro 1954-1962* (hotovo 20 kartonů).

Proces byl zahájen již v roce 2012 a je umožněn díky prostředkům institucionální podpory vědy. Dokumenty byly následně vyrovnány, lisovány, kompletovány a uloženy do nekyselých archivních obalů a archivních krabic. Účinnost celého procesu je pravidelně kontrolována měřením alkalické rezervy a hodnoty pH vybraných dokumentů. Archiválie jsou následně digitalizovány a zpřístupňovány.

KONZERVOVÁNÍ A RESTAUROVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Restaurátoři se podle možností věnovali systematickému restaurování a konzervování archiválií přijatých již v minulých letech, případně zahájili práce na nově přijatých archiváliích. Řada prací musela být ovšem z důvodu nepříznivé epidemiologické situace odložena, většina praktických restaurátorů byla nucena přibližně třetinu pracovní doby pracovat z domova. V rámci home office se věnovali studiu a překladům odborné literatury, vznikly také rešerše zaměřené na praktické problémy konzervace a restaurování.

Archiv České koruny:

Oprava ochranných obalů listin po fotografování pečeti byla dokončena (14 kusů). Plánovaná konzervace cca 80 listin, které v minulosti neprošly rekonzervací, nebyla provedena, nejprve bude nutné individuálně posoudit jejich stav a vypracovat restaurátorský záměr. Zhotovení

5 forem pečeti listiny AČK 1235 (mimo plán).

Desky zemské větší:

Individuální odkyselení a ukládání do speciálních krabic 5 vybraných svazků 153, 163, 164, 205.

Desky dvorské

V rámci přípravy pro digitalizaci byla kniha inv. č. 52 vyčištěna a uložena do ochranného obalu.

České gubernium – listiny

Plánovaná adjustace listiny ČG-L 404 a fixace iluminace byla odložena.

České oddělení dvorské komory, Vídeň

Konzervace listiny ČDKM 102 se 4 pečeti (mimo plán).

Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha

Systematická konzervace 97 listin se 122 pečeti (ŘM 1730–1834, 2693) .Tato činnost byla zahájena již v roce 2006.

Křížovníci s červenou hvězdou - generalát a konvent, Praha

Nová adjustace listiny ŘKř 68.

Premonstráti – klášter Strahov

Plánovaná konzervace knihy nalezené v podkroví kláštera byla odložena.

Milosrdní bratři

Zhotoven ochranný obal na zakládací listinu řádu (mimo plán).

Archiv pražského arcibiskupství

Opravy a vyčištění fotoalba APA ORD inv. č. 1073, karton 267 (mimo plán práce).

Opravy a vyčištění fotografie v paspartě APA ORD inv. č. 923, karton 267 (mimo plán práce).

Vyčištění a uložení 5 plánů APA 2226 (mimo plán práce).

Mapy z fondu APA-H, Správa statků, inv. č. 2149, 2150, byly vyrovnány a vyčištěny pro uložení do mapové skříně.

Valdštejniana Jičín

Restaurování 2 plánů VL, sign. F 67/35, karton 172 (mimo plán).

Karel VI. – velkoformátový portrét (mezzotinta)

Pokračování restaurátorských prací.

Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha - listiny

Provedeno komplexní restaurování a uložení listin inv. č. 200–216 (16 ks).

Zemská porodnice a nalezinec Praha

Příprava matrik pro digitalizaci (vyrovnání listů apod.), svazky 477 a 478 dokončeny, svazek 422 rozpracován (mimo plán práce).

Policejní ředitelství Praha, evidence obyvatelstva

Plánovaná příprava 4 kartonů karet pro digitalizaci byla odložena.

Policejní ředitelství Praha, všeobecná registratura 1941–50

Plánované zadání knihařských oprav vazeb 5–10 knih externí firmě bylo z finančních důvodů odloženo.

Archiv Huberta Ripky Příprava 10 svazků novin „Naše noviny“ k digitalizaci (mimo plán práce).

Správa sboru nápravné výchovy

Restaurování spisů významných osobností bylo odloženo.

Státní soud Praha

Plánovaná konzervace 20 kartonů zasažených povodněmi v roce 2002 nemohla být z finančních důvodů provedena. Plánovaná konzervace 5 kartonů (nezasažených povodněmi) byla odložena.

Rodinný archiv Metternichů

Vyrovnány a nově adjustovány 3 listiny RAM-L inv. č. 311, 312, 313.

Rodinný archiv toskánských Habsburků

Provedeno restaurování 2 knih, Petr Leopold kniha č. 18 a 19. Dokončeno restaurování kartonu č. 1 fondu Toskánská penzijní likvidatura Paříž.

Sbírka map a plánů

Restaurováno 19 map (SMP A–XI–25/1, A–XII–10/1, C–I–5/1, C–I–12/1-2, C–IV–12/1, C–VII–4/1, C–VIII–7/1, C–VIII–16/1-2, D–VII–12/1, D–VII–13/1, D–VII–14/1, D–VII–15/1, D–VIII–5/1, F–X–17/1, F–XI–7/1, F–XI–12/1, F–XI–25/1).

Jan Masaryk

Adjustace předmětů doličných k případu J. M. dokončena.

Svaz nuceně nasazených

Plánované zadání práce (odlepování fotografií) externímu pracovníkovi muselo být z finančních důvodů odloženo.

Fotografie:

Českoslovenští dobrovolníci ve Španělsku 1936–1945

Pokračují práce na 2 fotoalbech (č. 5 a 6), započaty práce na č. 7.

Kybal Vlastimil, Prof. PhDr.

Fotoalbum nepřevzato k restaurování.

Vrchní zemský soud

Pokračuje konzervace fotoalba.

Filmy, mikrofilmy

KSČ- Ústřední výbor 1945-1989

Mikrofilmy přijaté s filmy dokumentující proces s R. Slánským, dokončeno čištění kontaminovaných mikrofilmů v bedně č. 5, zahájeno čištění mikrofilmů v bedně č. 6 (celkem 50 ks). Restaurování kinematografického filmu, inv. č. 194, 1 ks.

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka

Adjustace 5 filmů s octovým syndromem. Identifikace a kontrola nitrátových promítacích filmů v roce 2020 provedena v 1 případě.

Zápotocký Antonín (NAD 1074/1)

Realizace restaurátorského záměru (nitrátové svitkové filmy) byla odložena.

Fondy knihovny Národního archivu

Dokončeno restaurování 4 knih ze sbírky starých tisků (B IV B 71; B IV C 1/1608, 1614, 1615; B IV C 167; NF-34/A/7).

V rámci přípravy na digitalizaci byly rozlepeny listy ve dvaceti svazcích ročníků novin Prager Zeitung (1–4/1840, 1–4/1841, 1/1842, 2–4/1843, 1–2/1844, 1–3/1845, 1,3/1846).

Restaurovány 2 ročníky novin (Elbeztung 1876, Karlsbader Wochenblatt 1874) (mimo plán práce).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Práce pro další instituce:

Litoměřický graduál

Pro Státní oblastní archiv v Litoměřicích bylo dokončeno restaurování tzv. Litoměřického graduálu. Kniha byla digitalizována a předána majiteli spolu s podrobnou zprávou o průběhu provedených prací.

Archiv Univerzity Karlovy

V roce 2019 byly na základě smlouvy s Ústavem dějin a Archivem Univerzity Karlovy převzaty k vypracování restaurátorského záměru listiny I/106 a I/107. Na základě schváleného záměru proběhla v roce 2020 konzervace obou listin. Práce byla odevzdána 22. ledna 2021.

Práce pro kostel sv. Gotharda v Bubenči

Restaurování pergamenové listiny s pečeti (mimo plán). Protokolární otevření ostatkové schránky (mimo plán).

V následující tabulce je shrnut počet restaurovaných archiválií a počty dnů potřebných k zajištění jednotlivých činností. Tabulka nezahrnuje nedokončenou práci a aktový materiál odkyselovaný na lince BCP C500.

Konzervování pečeti	kusy	92
	dny	46
Kopie pečeti	kusy	0
	dny	0
Negativní formy	kusy	5
	dny	3
Rekonstrukce pečeti	kusy	0
	dny	0
Konzervování a restaurování perg. listin	kusy	120
	dny	230
Ukládání perg. listin do Melinexu/krabic	kusy	20
	dny	8
Restaurování a konzervování rukopisů a tisků	kusy	7
	dny	136

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Odkyselování archiválií, měření pH rukopisů	kusy	5
	dny	35
Konzervování a restaurování aktového mat.	kusy	671
	dny	116
Příprava archiválií k mikrofilmování, digitalizaci	kusy	34
	dny	77
Konzervování a restaurování map a plánů	kusy	26
	dny	171
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – Pozitiv a negativ	kusy	2
	dny	2
Konzervování a restaurování fotografických materiálů – mikrofilm a filmový pás	svitky/role	6
	dny	9
Mechanické a chemické čištění pozitivů a negativů	kusy	50
	dny	12
Individuální dezinfekční práce	dny	0
Kartonážní práce	kusy	0
	dny	0
Vazba inventářů	kusy	0
	dny	0
Běžná a brožovaná vazba, převazba, makety	kusy	1
	dny	3
Příprava konzervačních prostředků	dny	15

PRÁCE VYKONANÁ V RÁMCI HOME OFFICE V ROCE 2020 (VÝBĚR)

Odborné řešerše

Optimální podmínky uložení archiválií

Vliv hydrotermálních podmínek na mechanickou odolnost a chemickou stabilitu materiálů

Vliv relativní vlhkosti prostředí na účinnost tzv. alkalické rezervy archiválií

Využití gelů při čištění papíru

Nanocelulosa v restaurování

Možnosti 3D skenování a tisku pečeti

Vývoj kopírovacích technik pomocí inkoustových tužek

Technika diazotypie, degradace a konzervace

Překlady

Conroy, T. *The Movement of the Book Spine*. The Book and Paper Group Annual, 1987, Vol. 6.

Ellis, M.H. *The Care of Print and Drawing*. Rowman & Littlefield Publishers, 2016, ISBN-13: 978-0761991366

Poulsson, T.G. *Retouching of Art on Paper*. Archetype Books, 2008, ISBN-13: 978-1904982135

Studium odborné literatury

články v odborných časopisech (Restaurator Journal, Journal of Paper Conservation, Heritage Science a další)

Závěrečné práce studentů Fakulty restaurování UPCE a Ústavu chemické technologie restaurování památek VŠCHT Praha

Přepis inventářů

Duchovní komise

Desky dvorské 1341–1876

Klášter Voršilek Kutná Hora 1709–1950

Řád Piaristů 1597–1949 (práce pokračuje)

Bezpečnostní snímkování a reprografie

Počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

Do bezpečnostních negativů se ukládal pouze jeden archivní soubor, a to *Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha*. Bylo nasnímáno 50 listin. Negativy (227ks) byly zároveň průběžně evidovány spolu s dříve pořízenými matričními negativy (1513ks) do databáze Janus.

Bezpečnostní mikrofilmy již nepořizujeme napřímo, ale z digitalizátů. Využívá se k tomu technologie pořízená z institucionální podpory vědy. V roce 2020 byly zaevidovány nově pořízené bezpečnostní mikrofilmy archivních souborů Státní soud Praha (109ks) a Sbírka map a plánů (2ks).

Digitalizační práce

Celkový přehled a počty snímků viz tabulka č. IV v závěru Zprávy o činnosti.

V roce 2020 probíhaly digitalizační práce v rámci pokračujících i nově plánovaných projektů. Vedle institucionálních aktivit probíhaly digitalizační práce a tvorba metadat k digitalizátům v rámci evropských projektů multistátní spolupráce. V roce 2020 se pokračovalo v digitalizaci Desek zemských větších, 323-374 (v této řadě vynechány knihy,

kteří nelze zdigitalizovat kvůli velmi špatnému fyzickému stavu): 32 981 snímků, velikost 208 GB. Dále byly fotografovány některé jednotliviny: prohlášení za mrtva - kart. 98 (726 snímků, 1,47 GB), knihy Berní ruly 13 (717 snímků, 6,56 GB), Berní rula 1 (240 snímků, 550 MB), Nejvyšší purkrabství, Praha, kn. 108 (554 snímků, 1,24 GB) a Archiv pražského arcibiskupství I, kn. B 58/1 (393 snímků, 2,43 GB). Celkem bylo v roce 2020 pořízeno 35 611 snímků (220,25 GB).

Na Chodovci bylo digitálním přepisem vytvořeno 1 231 009 digitalizátů (včetně audiovizuálních a zvukových archiválií) v celkovém datovém objemu 7 354,712 GB. Část digitálních přepisů zvukových a filmových archiválií byla uskutečněna prostřednictvím placené i neplacené externí spolupráce. Interní digitální přepis kinematografických archiválií provádíme na přístrojích Panasonic NV-FJ 632 a Pinnacle 710-USB (se softwarem Pinnacle Studio Plus 15), připojených k PC sestavě. Zvukové archiválie přepisujeme pomocí přístrojové sestavy Sony (TA-FE 370, TC-WE 475, MXD-D 4, DTC-ZA 5 ES), připojené k PC sestavě, za využití softwaru Sound Forge Pro 10, Audacity 2.0.5 a Wavosaur 1.3.0.0.

Informatika

Řada činností v oblasti informačních technologií vychází z potřeb běžného fungování archivu, a proto se z velké části jedná o rutinní práce technické podpory, údržby a oprav. Úsek IT oddělení kontroly výkonu spisové služby, fondů státní správy po roce 1992 a elektronických dokumentů je (jako do jisté míry servisní pracoviště) v permanentním časovém tlaku. Vedle servisu musí řešit řadu dlouhodobých koncepčních záležitostí (dlouhodobé uchovávání a zpřístupňování elektronických dokumentů, tvorbu a zveřejňování elektronických archivních pomůcek atd.). Činnost úseku IT lze rozdělit do dvou základních oblastí: správa IT Národního archivu a realizace projektu Národní digitální archiv (NDA).

Činnost týmu NDA se v roce 2020 soustředila stejně jako v předchozím roce na dva hlavní okruhy činností: zajištění provozu stávajících systémů a projekt Národní digitální archiv II.

Zajištění provozu stávajících systémů se soustředilo zejména na zajištění provozu archivního portálu a rozvoj a dokumentaci validátoru SIP.

Projekt NDA II byl v roce 2020 úspěšně dokončen.

V rámci veřejné zakázky proběhlo posouzení NDA jako informačního systému veřejné správy (ISVS). Byl udělen atest dlouhodobého řízení ISVS, atest referenčního rozhraní IS

NDA a atest referenčního rozhraní IS Portálu NDA. Dále bylo provedeno ověření shody IS NDA a IS Archivní portál s požadavky normy ČSN/ISO 16363:2014 „Systémy pro přenos dat a informací z kosmického prostoru – Audit a certifikace důvěryhodných digitálních úložišť“. V souvislosti s těmito atestacemi a posouzením byla provedena revize předpisů a dokumentace vztahujících se k NDA.

V roce 2020 bylo v rámci veřejné zakázky dokončeno napojení informačních systémů NDA na dohledové centrum eGovernmentu (DCeGOV), a to v obou lokalitách, což zásadně zvýšilo jejich bezpečnost (detekci útoků a jejich řešení).

V rámci veřejné zakázky bezpečnostní audit došlo k posouzení zabezpečení IS NDA a IS Archivní portál včetně penetračních testů. Obě tyto zakázky vyžadovaly opětné posouzení rizik v NA a pořízení sw a hw a změny v konfiguracích sítě. Zároveň byla revidována bezpečnostní dokumentace NDA.

Pokračovala spolupráce s dodavatelem na úpravách nových modulů IS Archivní portál a IS NDA v rámci smluv o podpoře. Byly vyvinuty dílčí služby portálu. Byl zahájen upgrade LTP systému Archivemata včetně přípravy migrace dat. Probíhala příprava na spuštění nových částí portálu spojená s instalacemi a úpravami Portálu s ohledem na dokončení a nasazení modulů CAM a PEVA II, jejichž správcem je Ministerstvo vnitra.

Od roku 2015 do konce roku 2020 proběhlo na Portále 1017 skartačních řízení a bylo dokončeno 220 přejímek digitálních archiválií (digital born). V NDA bylo ke konci roku 2020 uloženo 212 GB digitálních archiválií v podobě AIP balíčků. Mimo LTP bylo uloženo 5,42 TB digitálních archiválií. Vedle toho ukládá NDA 180 TB digitalizátů z NA.

V. Prostorová situace archivu, provozní a ekonomické záležitosti

Národní archiv má příslušnost hospodařit s majetkem státu ve třech objektech a je nucen řešit kromě vlastní prostorové situace i dislokaci odboru archivní správy a spisové služby MV, centrály Státního oblastního archivu v Praze. Archiv bezpečnostních složek nereflektoval na budoucí dislokaci archiválií v plánované dostavbě depotního bloku IV v tzv. archivním areálu Chodovec, přesto je třeba s ní přesto počítat.

Budova na třídě Milady Horákové 133 je využívána oddělením fondů samosprávy a státní správy do roku 1848 a církevních institucí a současně odborem archivní správy a spisové služby MV. Prostorové rezervy v objektu postaveném ve třicátých letech minulého století již nejsou žádné. Důvěra církevních institucí v Národní archiv, projevující se přáním přemístit své archivy právě do této budovy, se prozatím nemusela řešit přemístěním zbývajících osobních fondů do chodoveckého depozitáře. Průběžně po celý rok byla věnována

péče technickému zabezpečení budovy, v jejímž rámci se uskutečnily technické kontroly firem TEZAO, PRO-ARK a Clima-chlazení a kontroly v rámci PO a BOZP. V oddělení proběhla inventura mobiliáře ve spolupráci s hospodářským oddělením. V roce 2020 pokračovala revitalizace mapového depozitáře, bylo vyměněno dalších 54 mapových skříní. Na přelomu roku 2019 a 2020 byla do kanceláří 1. oddělení zavedena klimatizace.

Příprava modernizace požárního zabezpečení obou trezorů a depozitářů byla v roce 2020 pozastavena z důvodu nepříznivé situace ve vývoji pandemie. V trezorech se uvažuje o hypoxické ventilaci, což je požárně bezpečnostní zařízení, které permanentním udržováním snížené koncentrace kyslíku v chráněném prostoru přímo zabráňuje samotnému vzniku požáru.

Lokalita v jižních Čechách byla vybrána pro umístění záložního pracoviště digitálního archivu. Pro významnější uložení archiválií je však tento prostor příliš malý. Rekonstrukce byla zahájena v prosinci roku 2013 a dokončena 18. června 2014. Prostor byl užíván technologiemi digitálního archivu od konce března 2015. Jde o cca třetinu krytu. Ministr nařídil v roce 2015 rekonstruovat trafostanici a upravit zbývající část pro uložení bezpečnostních snímků. První část úkolu byla na sklonku roku 2015 splněna. Na druhou byly nejprve přislíbeny a posléze nepotvrzeny finance. Postupně jsem „našetřili“ zdroje z jiných realizovaných investic a začali se připravovat na pokračování rekonstrukce. V jarních měsících trpěly nerekonstruované prostory nadměrnou vlhkostí, která kondenzuje i v části určené pro digitální archiv. Životnost technologií a dat by tím ohrožena. Po průniku vody z letní průtrže mračen v roce 2016 v netěsnícím prostoru okolo výduchů vzduchotechniky nám byla nařízena oprava a pokračování rekonstrukce. Za tím účelem byl na konci roku 2016 vypůjčen prostor sousedící s objektem od soukromých majitelů, v květnu roku 2017 bylo písemně rozhodnuto ředitelem odboru archivní správy a spisové služby o umístění bezpečnostních mikrofilmů státních archivů v prostoru po plánované rekonstrukci, po třech marných pokusech se vysoutěžili dodavatelé projektů oprav a rekonstrukce a do konce listopadu roku 2017 byly projekty předány.

Po kontrole zadávací dokumentace pro soutěž na dodavatele realizace v úseku náměstka ministra vnitra pro oblast archivnictví byla vypsána veřejná zakázka. V poslední chvíli, po vysoutěžení dodavatele, rozhodl pan náměstek, že jde o přílišný náklad a dlouho trvající akci. Navzdory tomu jsme v rekordním čase nechali přepracovat projekt pouze pro doplnění měření a regulace, vnitřní sanace v podzemí, doplnění izolací u nadzemní budovy, uzpůsobení jedné kobky pro bezpečnostní mikrofilmy Národního archivu. Druhá etapa rekonstrukce probíhala v roce 2018 a byla dokončena v roce 2019. Konektivita objektu byla

vysoutěžena. Národní digitální archiv byl opět zastěhován. Ke stěhování bezpečnostních mikrofilmů již z důvodu nepříznivých klimatických podmínek a pak virové pandemie pro převoz nedošlo. Realizuje se na jaře roku 2021. Tzv. rezervní část se bude upravovat v roce 2021, projekt byl vypracován v roce 2020. Knihovnu Všeodborového archivu již nelze umístit v depozitářích na Chodovci. Jde o 3 km knih z 19. – 21. stol., které se odstěhují do jižních Čech v roce 2022.

Areál Chodovec je využíván Národním archivem a Státním oblastním archivem v Praze. Depotní část tvoří třináctipodlažní budova ve třech stavebních depotních blocích (dále DB) se 182 sály (dle kolaudace 137 obhospodařuje NA, 45 SOA v Praze). Depoty jsou vybaveny regály (pevné nebo s pojezdem) či speciálním vybavením (knihovny, mapové depozitáře, depozitáře listin, „foto-, fono- a kinodokumentů“, nosiče elektronických archiválií). Volná kapacita sálů Národního archivu se za rok 2019 opět zmenšila o necelý 1 km. Máme trvalý zájem na výstavbě depotního bloku IV v Praze na Chodovci, který bude sloužit Národnímu archivem a Státnímu oblastnímu archivem. Požadavky byly uplatněny do střednědobých plánů financování státních archivů. Další stavba na Chodovci v předpokládané hodnotě 75 mil. Kč bez DPH byla však připravována pouze v podzemí pro hlavní úložiště digitálního archivu. Příprava výstavby centrálního digitálního úložiště byla i z důvodu hospodárnosti koncipována tak, aby na ni kdykoliv mohla navázat nadzemní podlaží jakéhokoliv určení. Tato naděje ovšem skončila s předčasným ukončením financování projektu Národní digitální archiv ze strukturálních fondů Evropské unie, a to ve fázi otevření obálek s nabídkami uchazečů. Nové možnosti se otevřely s nástupem nového vrcholového vedení, jež bylo nakloněno komplexní dostavbě. Připravili jsme v roce 2017 tedy s nositelkou autorských práv na vnější ztvárnění stavby, p. architektkou Knappovou, posouzení realizovatelnosti pro vedení ministerstva a vládu. Byly odevzdány v únoru 2017 vedení odboru archivní správy a spisové služby a počátkem března příslušnému náměstkovi. Mezidobí jsme věnovali konzultacím a získávání stanovisek dotčených orgánů. Po téměř dvouleté odmlce následovalo bouřlivé odmítnutí stavby pouhého depozitáře za vysokou cenu, následované možností nového předložení podkladů, jež zahrnou výsledky roční expertní práce. K odevzdání náměstkovi MV a řediteli odboru archivní správy a spisové služby MV došlo 14. ledna 2018. Kvalita podkladů se projevila zařazením výstavby do Koncepce rozvoje archivnictví v České republice na léta 2018 až 2025 s výhledem do roku 2035. V jejím vyhodnocení v rámci plnění vládního usnesení je konstatováno zařazení do Národního investičního plánu, realizace v letech 2020 – 2025 a tvorba objemové studie v roce 2020. Zdroje pro rok 2020 však žádné přiděleny nebyly. Celá idea byla vložena do přípravy

evropského Plánu obnovy po celosvětové pandemii COVID 19. Prozatím jsou komunikovány podklady se zástupci EU prostřednictvím Ministerstva vnitra, resp. Ministerstva průmyslu a obchodu.

Pro zvýšení úložné kapacity centrály bylo počátkem roku 2016 přeměněno určení depozitářů v podzemním podlaží. Pouze 4 zůstaly pro kontaminované archiválie před dezinfekcí, zbylých deset se přeměnilo na čistý prostor s cca 15 km pro oba archivy. V roce 2017 využil depozitář pro vestavbu velkých pojízdných regálů Státní oblastní archiv v Praze, v roce 2018 ho následoval Národní archiv. Na zaregálování dalších pěti sálů nejsou finance (jeden sál cca 1,4 mil. Kč s DPH).

Hospodaření se svěřenými prostředky

Národní archiv je ze zákona č. 320/2002 Sb., podle čl. 6 § 18, odst. 1 zřízen jako samostatná organizační složka státu přímo řízená MV ČR. Přidělené rozpočtové prostředky byly použity na nákup energií, materiálu, služeb a zajištění oprav a údržby ve spravovaných objektech. V oblasti nákupu materiálu se pokračovalo ve vybavování a obnově jednotlivých pracovišť výpočetní technikou (včetně software), kupoval se archivní obalový materiál, chemikálie a spotřební laboratorní materiál pro restaurátory a konzervátory, uskutečnil se nákup fotomateriálu včetně obalového materiálu pro oddělení péče o fyzický stav archiválií. Zabezpečen byl nákup knih a konečně i tisk publikací.

V oblasti výdajů programového financování byly zčásti realizovány následující akce:

Klimatizace M. Horáková - jih – dokončení 01/2020.

Rozšíření informačního systému NDA – SW - dokončení v 05/2021.

Rekonstrukce objektu KIII - 3. etapa- odborový archiv - dokončení v 12/2021.

V rámci vlastní činnosti archivu byly získány finanční prostředky do příjmové části státního rozpočtu ve výši 676tis. Kč. Jednalo se o prodej publikací, zhotovování kopií archiválií a vypracování rešerší.

Z větších akcí byly financovány opravy pouze v Archivním areálu Chodovec:

Oprava střechy nad krčkem PTO.

Oprava chodníku.

Oprava EPS v PTO.

Migrace MaR – kabeláž DB.

Migrace MaR – kotelna.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Migrace MaR – DB 1. část.

Migrace MaR – DB 2. část.

Výměna ústředny SHZ.

Mimorozpočtové zdroje

Rozpis jednotlivých částek přijatých v roce 2020 s uvedením poskytovatele a účelu, na který byly přijaty:

100 000,- Kč – p. Antonín Švehla

Dne 20. 1. 2020 byla na bankovní účet přijata částka 100 000,00 Kč. Poskytovatelem je Antonín Švehla, prostřednictvím advokáta Jiřího Schönbacha, Praha.

Převedeno na účet NA: 20.1.2020

Účel daru: stanoven v darovací smlouvě ze dne 22. 11. 2019: „Dárce přenechává dar obdarovanému za účelem úhrady nákladů vynaložených Národním archivem – 6. oddělením (oddělením fondů nestátní provenience a archivních sbírek) pro účel koupě archiválií, tj. historicky cenných materiálů v aukcích a/nebo od privátních osob a na restaurování těchto archiválií.“

Čerpání v roce 2020: 26 000 Kč – nákup archiválií přes Nákupní komisi Národního archivu (dodatky k fondům Eliáš Alois, Menšík Vladimír a Pasák Tomáš)

Zůstatek k 31. 12. 2020: 74 000 Kč

Rozpis nespotřebovaných finančních prostředků z minulých let s uvedením poskytovatele a účelu, na který byly poskytnuty:

Závěť po p. Miladě Klátílové („Pamětní fond Františka Klátíla“)

Dne 2. 12. 2019 byla na bankovní účet přijata částka 5 000,- USD (111 235,86 Kč).

Poskytovatelem je William Goldstein, právník vykonávající závěť po Františku Klátílovi.

Účel – uspořádání fondu Františka Klátíla.

V roce 2020 čerpáno 60 000,- Kč na DPP.

Zůstatek k 31. 12. 2020 je roven 51 235,86 Kč.

100 000,- Kč – p. Antonín Švehla

Převedeno na účet NA: 7. 8. 2015

Účel daru: původní účel daru – nákup historicky cenných materiálů soustřeďujících se na dějiny zemědělství v Československé republice od vzniku Československé republiky až do roku 1945. Dne 26. 9. 2019 byl dodatkem k darovací smlouvě ze dne 5. 8. 2015 změněn účel

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

použití daru na: „Dárce přenechává dar obdarovanému za účelem úhrady nákladů vynaložených 6. oddělením obdarovaného pro účel restaurování archiválií, tj. historicky cenných materiálů, včetně pohřebních stuh ministerského předsedy Antonína Švehly, které dárce již daroval obdarovanému.“

Čerpání: dosud nečerpáno

Zůstatek k 31. 12. 2020: 100 000 Kč

Pozn.: podle připraveného návrhu smlouvy o dílo s restaurátorkou Pavlínou Koubovou by mělo být v roce 2021 čerpáno 72 900 Kč (restaurování pohřebních stuh A. Švehly)

Celkový zůstatek k 31.12.2020 na účtu 225000123 je roven: 225 235,86 Kč

Věda a výzkum

Tematická podpora:

1. Projekt *Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích.*

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo vnitra ČR.

Výše podpory na rok 2020: 860 000,- Kč, NNV 2019: 217 032,22 Kč

Čerpání rozpočtu roku 2020: 626 621,41 Kč, čerpání NNV 2019: 184 226,45 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu materiálu (zahraniční literatury). Nákup materiálu byl z oblasti ICT.

Z oblasti osobních výdajů na základě dohod o pracovní činnosti a dohod o provedení práce byla hrazena projektová činnost řešitelů, technického a podpůrného personálu.

Nedočerpané prostředky ve výši 266 184,36Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání (zásadně výdaje na zahraniční cesty) bylo, že převážná část roku

2020 bylo útlumové období s mimořádnými opatřeními souvisejícími s epidemií Covidu - 19 (projekt pokračuje i v následujících letech, nevyčerpané prostředky budou tedy využity po zapojení NNV na řešení projektu v roce 2021).

2. Projekt *Geografické informační systémy a plnění povinností legislativy v oblasti archivnictví*

Poskytovatel účelové podpory: Technologická agentura ČR

Výše podpory na rok 2020: 272 000,- Kč

Čerpání rozpočtu roku 2020: 149 600,- Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků. Byly čerpány výhradně na DPP pro členy týmu a pomocnou administrativu. Za prvních 6 měsíců projektu byla vypracována legislativní rešerše na téma „Zákonné předpisy k předávání prostorových dat v ČR“. Dále byl proveden průzkum mezi původci NAČR, zda provozují

geoportál, jaká data v něm spravují a jakým způsobem je předávají. Řešitelské týmy VÚMOP a NAČR společně uspořádali mezinárodní online workshop „Geodata Preservation“, jehož hlavními tématy byla specifikace balíčků SIP s geodaty a rasterová data a možné formáty. NAČR také vypracoval návrh balíčku SIP s včetně popisu jeho částí. Dále bylo provedeno mezinárodní dotazníkové šetření ohledně dlouhodobé archivace prostorových dat, způsobů a zkušeností s nimi.

Nedočerpané prostředky ve výši 122 400,- Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání (zásadně výdaje na zahraniční cesty) bylo, že převážná část roku 2020 bylo útlumové období s mimořádnými opatřeními souvisejícími s epidemií Covidu - 19 (projekt pokračuje i v následujících letech, nevyčerpané prostředky budou tedy využity po zapojení NNV na řešení projektu v roce 2021).

3. Projekt „*Vývoj metod konzervování pečeti a jejich textilních závěsů*“.

Poskytovatel účelové podpory: Ministerstvo kultury ČR.

Výše podpory na rok 2020: 696 000,- Kč, NNV 2019: 109 799,23 K

Čerpání rozpočtu roku 2020: 653 213,90 Kč, čerpání NNV 2019: 70 618,30 Kč

Čerpání účelové podpory bylo zásadně v oblasti mzdových prostředků, nákupu chemického materiálu (nákup vosků, pigmentů a spotřebního laboratorního vybavení - demineralizační patrona, vialky, kádinky).

Nedočerpané prostředky ve výši 81 967,03 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání (pouze výdaje na zahraniční a tuzemské cesty) bylo, že převážná část roku 2020 bylo útlumové období s mimořádnými opatřeními souvisejícími s epidemií Covidu - 19.

Projekt byl v roce 2020 ukončen, nevyčerpané prostředky budou tedy v NNV v roce 2021 ukončeny.

Institucionální podpora

1. *Poskytovatel institucionální podpory: Ministerstvo vnitra ČR.*

Výše podpory na rok 2020: 8 483 815,- Kč, NNV 2019: 1 124 856,83 Kč

Čerpání rozpočtu roku 2020: 7 191 167,16 Kč, čerpání NNV 2019: 853 817,10 Kč

Čerpání účelové podpory bylo v oblasti mzdových prostředků (DPP), nákupu materiálu (nákup knih a publikací), nákupu spotřebního materiálu a služeb pro zakoupené technologie. Byly nakoupeny přístroje pro restaurátory a digitalizační pracoviště.

Nedočerpané prostředky ve výši 1 563 687,57 Kč byly převedeny do NNV.

Důvodem nízkého čerpání (zásadně výdaje na zahraniční cesty) bylo, že převážná část roku 2020 bylo útlumové období s mimořádnými opatřeními souvisejícími s epidemií Covidu - 19.

2. *Poskytovatel podpory: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*

Projekt *History of Medieval Europe* (HOME)

Výše podpory na rok 2020: 0,- Kč, NNV 2019: 989 751,85 Kč

Čerpání NNV 2019: 830 770,63 Kč

Nedočerpané prostředky ve výši 158 981,22 Kč byly převedeny do NNV.

Projekt měl být ukončen k 31. srpnu 2020, ale byl prodloužen byl do 31.5.2021. Projekt probíhá na základě výzvy s názvem „Digitální dědictví“ (Digital Heritage) v rámci iniciativy společného programování „Kulturní dědictví“ (JPICH, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy). Hlavním partnerem projektu je francouzský institut v Paříži - Institut de Recherche et d'Histoire des Textes (IRHT), což je francouzská výzkumná instituce pod Národním výzkumným centrem (CNRS - Centre national de la recherche scientifique). CNRS je největší evropskou výzkumnou a vývojovou organizací se sídlem ve Francii. Projekt je zaměřen na zpracovávání textů naskenovaných dokumentů středověkých kancelářů v rámci eHumanities. Během roku byl dokončen korpus listin z fondů 1. oddělení v německém, latinském a českém jazyce, na nichž je automatické rozpoznávání zkoušeno, včetně geografických a jmenných rejstříků. Zahraniční partneři pracovali na technické stránce projektu, tj. na automatickém rozpoznávání středověkých a raně novověkých textů listin, které jsou součástí portálu projektu Monasterium. Na projektu v roce 2020 pracovaly 3 vědečtí pracovníci, digitalizaci listin a rukopisů a úpravu digitalizovaných dat prováděl externí pracovník. Průběžné pracovní schůze partnerů projektu probíhaly během roku výhradně ve formě video konferencí. Na virtuální konferenci ICFHR 2020 byl prezentován příspěvek partnerů projektu, tj. zástupců historického institutu v Paříži (IRHT), společnosti TEKLI, Polytechnické univerzity ve Valencii (Universitat Politècnica de Valencia) a Národního archivu, v jehož rámci bylo reprezentantkami archivu pojednáno o edičním zpracování listin AČK a církevních fondů, jejich prepisech a indexování v programu Transkribus. Koncem roku byly partnerům projektu předány digitalizované kopie z fondů archivu i dalších institucí, ve kterých se nacházejí kopie k listinám Archivu České koruny (Lobkowitz Collections o. p. s., Oddělení rukopisů a starých tisků Národní knihovny).

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

V následujících tabulkách jsou uvedeny všechny rozpočtové zdroje Národního archivu v roce 2020:

1. Běžné výdaje
2. Kapitálové fondy
3. Mzdy a související výdaje
4. Institucionální podpora vědy a výzkumu
5. Grant Technologická agentura ČR
6. Grant NAKI II (Ministerstvo kultury ČR)
7. Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích (OBV MV)
8. Národní digitální archiv II SR NNV – 19,13%
9. Národní digitální archiv II EU NNV – 80,863

1. Běžné výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
0	50411 autorské honoráře	134 760	134 760
0	50420 odměny za programy	784 393	784 393
	513 NÁKUP MATERIÁLU	2 750 595	2 741 856
0	51320 ochranné pomůcky	72 358	72 358
0	51360 knihy, učební pomůcky a tisk	161 899	153 160
0	51370 drobný hmotný majetek	45 553	45 553
6	<i>51370 spojovací materiál</i>	12 998	12 998
2	<i>51371 výstrojní materiál</i>	3 346	3 346
8	<i>51371 stavebně ubytovací materiál</i>	20 019	20 019
1	<i>51372 výpočetní technika</i>	9 191	9 191
	51390 nákup materiálu	2 470 785	2 470 785

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

0				
6	51390	spojovací materiál	11 500	11 500
7	51390	chemický materiál	30 329	30 329
8	51390	automobilní materiál	5 400	5 400
2	51391	výstrojní materiál	1 495 964	1 495 964
3	51391	proviantní materiál	5 404	5 404
8	51391	stavebně ubytovací materiál	305 440	305 440
0	51392	foto-krimi technika	1 419	1 419
1	51392	výpočetní technika	280 844	280 844
5	51392	technické plyny	327 614	327 614
0	51399	spotřební mat. j. n.	6 871	6 871
0	51420	kurzové rozdíly	4 240	4 240
	515	NÁKUP VODY, PALIV A ENERGIE	12 077 322	12 077 322
0	51510	voda	730 139	730 139
0	51530	plyn	2 680 743	2 680 743
0	51540	elektrická energie	8 611 199	8 611 199

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

3	51562	pohonné hmoty	55 241	55 241
	516	NÁKUP SLUŽEB	17 907 011	17 907 011
0	51610	služby pošt	150 739	150 739
0	51622	<i>provozní výdaje</i>	655 865	655 865
0	51632	<i>zákonné pojištění provozu motor.vozidel</i>	39 018	39 018
0	51639	<i>peněžní služby j.n.</i>	906	906
0	51641	<i>nájemné za objekty</i>	144 087	144 087
9	51642	<i>ostatní nájemné j.n.</i>	54 893	54 893
0	51670	služby školení a vzdělávání	24 549	24 549
0	51689	<i>ostatní služby</i>	1 585 160	1 585 160
8	51690	<i>Nákup služeb pro automobilní materiál</i>	10 767	10 767
2	51691	<i>nákup služeb pro výstrojní materiál</i>	87 344	87 344
0	51692	<i>nákup služeb pro foto-krimi techniku</i>	800	800
1	51692	<i>nákup služeb pro výpočetní techniku</i>	174 225	174 225
0	51693	<i>revize zařízení</i>	1 716 551	1 716 551
0	51694	<i>stravenky</i>	302 665	302 665

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

0	51697	<i>poplatky TV, Ro</i>	31 320	31 320
4	51698	<i>odpady, úklid a čištění</i>	6 017 052	6 017 052
7	51698	<i>inzerce</i>	8 631	8 631
0	51699	<i>ostatní nákup služeb j.n.</i>	6 902 440	6 902 440
	517	OSTATNÍ NÁKUPY	13 967 900	13 967 900
0	51710	opravy a udržování (dodavatelsky prováděné)	13 351 658	13 351 658
4	51710	<i>železného materiálu</i>	1 930	1 930
7	51710	<i>chemického materiálu</i>		
8	51710	<i>pozemních dopravních prostředků</i>	6 879	6 879
2	51711	<i>výstrojního materiálu</i>	59 722	59 722
3	51711	<i>proviantní materiál</i>		
8	51711	<i>stavebně ubytovací materiál</i>	18 300	18 300
0	51712	<i>foto-krimi techniky</i>	44 650	44 650
1	51712	<i>výpočetní techniky</i>	6 330	6 330
0	51718	<i>opravy a údržba objektů</i>	13 213 847	13 213 847
0	51720	<i>programové vybavení</i>	4 000	4 000

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

0	51731	tuzemské cesty	27 843	27 843
0	51732	zahraniční cesty	9 017	9 017
0	54240	náhrady mzdy v nemoci	436 455	436 455
0	51750	pohoštění	2 920	2 920
0	51760	konference	6 730	6 730
0	51799	ostatní nákupy	5 550	5 550
0	51770	nákup archiválií	40 000	40 000
0	51910	zaplacené sankce	350	350
0	51950	odvody za zdr. postižené	29 251	29 251
0	55420	členské příspěvky mez.	45 273	45 273
0	59099	niv výdaje j. n.	2 854	2 854
0	53624	dálniční známky	6 000	6 000
Běžné výdaje celkem			47 621 981	47 613 242

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

2. Kapitálové výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
612110	budovy a stavby	7 284 000	0
612150	související výdaje	410 000	328 250
611100	programové vybavení	1 905 000	483 274
Kapitálové výdaje celkem		9 599 000	811 524

3. Mzdy a související výdaje

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
501100	Platy OZ	23 888 359	23 885 378
501111	tarify		18 526 956
501112	za vedení		44 090
501115	osobní příplatek		1 676 404
501137	náhrady		2 513 928
501191	odměny		1 089 000
501192	jubilea		35 000
501300	Platy SZ	39 767 586	39 763 695
501311	tarify		29 450 915
501312	za vedení		696 595
501315	osobní příplatek		3 611 070
501338	náhrady		3 977 115
501391	odměny		1 903 000
501393	jubilea		125 000
502140	práce podle dohod	1 046 384	1 014 320
503100	Povinné pojistné na sociální zabezpečení	15 814 675	15 803 744
503200	povinné pojistné na zdravotní pojištění	5 743 033	5 738 384
534200	FKSP	1 273 119	1 272 982
Mzdové a související výdaje celkem		87 533 156	87 478 503

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

4. Institucionální podpora vědy a výzkumu – MV

Rozpočtová položka		R 2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	1 968 500	1 809 055
513600	nákup knih a publikací	250 000	166 168
513707	chemický mat.	20 702	20 702
513712	výstrojní mat.	76 061	76 061
513718	stavebně ubytovací materiál	1 506 410	1 080 530
513720	foto a kriminalistická technika	61 990	61 990
513721	<i>výpočetní technika</i>	380 152	380 152
513907	chemický a laboratorní materiál	85 359	35 249
513912	výstrojní služby	79 447	79 447
513920	foto a kriminalistická technika	182 194	182 194
516912	ostatní služby	138 750	138 750
516920	foto a kriminalistická technika	299 959	299 959
516921	služby výpočetní technika	412 703	412 703
516987	tisk publikací	401 841	399 360
516990	nákup služeb j. n.	1 356 747	1 356 747
517200	programové vybavení	98 000	0
517320	zahraniční cesty	470 000	0
611100	programové vybavení	316 951	314 052
612206	spojovací stroje	230 695	230 695
612510	výp. tech.	147 354	147 354
Celkem IP		8 483 815	7 191 167

5. Grant Technologická agentura ČR

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	152 000	149 600
517320	zahraniční cesty	120 000	0
Celkem		272 000	149 600

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

6. Grant NAKI II (Ministerstvo kultury ČR)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	486 000	486 000
503100	pojistné SOC	113 884	111 708
503200	pojistné ZDR	41 329	40 538,89
513907	chemický mat.	10 000	10 000
516987	tisk publikací	4 967	4 967
517310	tuzemské cesty	11 000	0
517320	zahraniční cesty	28 000	0
	celkem	696 000	653 213

7. Analýza zpracování osobních údajů v archiváliích (OBV MV)

Rozpočtová položka		R2	Čerpání v Kč
502140	práce podle dohod	492 000	428 600
503100	pojistné SOC	42 520	41 664
503200	pojistné ZDR	15 120	15 120
513600	knihy a tisk	10 000	10 000
513706	spojovací mat.	38 999	38 999
513912	výstrojní mat.	5 000	5 000
515400	elektrická energie	78 000	78 000
516220	provozní výdaje	17 000	9 238
516890	ostatní služby	25 001	0
517320	zahraniční cesty	136 360	0
	celkem	860 000	626 621

8. Národní digitální archiv II SR – 19,137% (NNV)

Rozpočtová položka		NNV 2019	Čerpání v Kč
513921	výpočetní technika	2 315,58	2 315,58
516890	ostatní služby	688 163,20	688 163,10
516987	tisk	0,05	0
516990	nákup služeb j. n.	15 530,58	15 530,58
517200	programové vybavení	34 175,32	0
611100	programové vybavení	772 881,72	772 881,72
612510	výpočetní technika	382 213,74	352 745,74
690990	ostatní inv. výdaje	5 788,95	5 788,95
	celkem	1 901 069,14	1 837 425,67

9. Národní digitální archiv II EU – 80,863% (NNV)

Rozpočtová položka		NNV 2019	Čerpání v Kč
513921	výpočetní technika	9 784,42	9 784,42
516890	ostatní služby	2 907 819,06	2 907 818,96
516987	tisk	0,43	0
516990	nákup služeb j. n.	65 624,12	65 624,12
517200	programové vybavení	205,88	0
611100	programové vybavení	3 265 795,78	3 265 795,78
612510	výpočetní technika	1 700 334,13	1 490 519,86
690990	ostatní inv. výdaje	27 142,92	24 461,05
	celkem	7 976 706,74	7 764 004,19

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

V režimu zákona č. 106/1999 Sb. bylo v roce 2020 podáno 11 žádosti, ve skutečnosti se však jednalo o žádosti o kopie archiválií v režimu archivního zákona. Skutečné podání v režimu zákona o informacích bylo jedno. Na žádost byla v zákonné lhůtě poskytnuta odpověď. Nebylo vyřizováno žádné odvolání ani stížnost ve smyslu citovaného zákona.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Tabulky archivní

Tabulka II/1, 2

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 1: Základní souhrnné informace ze základní evidence NAD

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem				počet	počet
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9		10
100000010 - Národní archiv	N:	1256	60935,40 4485050	46,32 100,00	1257	60940,78 4485050	46,32 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1465
	Z:	653	70623,84 0	53,68 0,00	654	70627,58 0	53,68 0,00	nepoškozeno:	1555	speciální: 88
								poškozeno:	501	
	I:	604	62925,49 0	47,83 0,00	605	62929,23 0	47,83 0,00	nezjištěno:	61	referenční: 2
	Σ:	2114	131559,24 4485050			131568,36 4485050		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1555
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0,00 0,00	3	8,10 0	100,00 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 0
	Z:	0	0 0	0,00 0,00	0	0,00 0	0,00 0,00	nepoškozeno:	3	speciální: 0
								poškozeno:	0	
	I:	0	0 0	0,00 0,00	0	0,00 0	0,00 0,00	nezjištěno:	0	referenční: 0
	Σ:	0	0 0			8,10 0		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 0
Dílčí souhm oblasti 0:	N:	1256	60935,40 4485050	46,32 100,00	1260	60948,88 4485050	46,32 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1465
	Z:	653	70623,84 0	53,68 0,00	654	70627,58 0	53,68 0,00	nepoškozeno:	1558	speciální: 88
								poškozeno:	501	
	I:	604	62925,49 0	47,83 0,00	605	62929,23 0	47,83 0,00	nezjištěno:	61	referenční: 2
	Σ:	2114	131559,24 4485050		2120	131576,46 4485050		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny: 1555
							poškozeno [ks]:	241266		

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Archiv		Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky
		Vykazované***			Celkem				počet	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]			
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****		9	10
Souhrn	N:	1256	60935,40 4485050	46,32 100,00	1260	60948,88 4485050	46,32 100,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 1465
	Z:	653	70623,84 0	53,68 0,00	654	70627,58 0	53,68 0,00	nepoškozeno:	1558	speciální: 88
								poškozeno:	501	referenční: 2
	I:	604	62925,49 0	47,83 0,00	605	62929,23 0	47,83 0,00	nezjištěno:	61	
	Σ:	2114	131559,24 4485050		2120	131576,46 4485050		Ze zapsaných ev. jednotek:		všechny:
								poškozeno [ks]:	241266	1555

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (=N:+Z:)
 ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- *** Vykazované ... archivní soubory s evidenčním statusem 1, 2 nebo 3
 **** metráž [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové metráži
 MB [%] ... relativní zastoupení vzhledem k celkové velikosti
 evidenčních jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

II. Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č. 2: Počty a velikost archivních souborů členěné podle evidenčních statusů

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+ 5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	1222	60043,18 4434335	1	19,95 0	33	872,27 50715	1	5,38 0
	Z:	626	66697,30 0	2	19,80 0	25	3906,74 0	1	3,74 0
	I:	581	59022,05 0	2	19,80 0	21	3883,64 0	1	3,74 0
	Σ:	2045	126740,48 4434335	4	39,75 0	65	4779,01 50715	3	9,12 0
800000010 - Archiválie uložené mimo archivy v evidenci Národního archivu	N:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	3	8,10 0
	Z:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	0	0,00 0
	I:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	0	0,00 0
	Σ:	0	0 0	0	0 0	0	0 0	3	8,10 0
<i>Dílčí souhrn oblastí 0:</i>	N:	1222	60043,18 4434335	1	19,95 0	33	872,27 50715	4	13,48 0
	Z:	626	66697,30 0	2	19,80 0	25	3906,74 0	1	3,74 0
	I:	581	59022,05 0	2	19,80 0	21	3883,64 0	1	3,74 0
	Σ:	2045	126740,48 4434335	4	39,75 0	65	4779,01 50715	6	17,22 0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Archiv		Archivní soubory							
		Evidenční status: 1		Evidenční status: 2		Evidenční status: 3		Evidenční status: 4+5	
		počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	počet	metráž [bm] velikost [MB]
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhrn	N:	1222	60043,18 4434335	1	19,95 0	33	872,27 50715	4	13,48 0
	Z:	626	66697,30 0	2	19,80 0	25	3906,74 0	1	3,74 0
	I:	581	59022,05 0	2	19,80 0	21	3883,64 0	1	3,74 0
	Σ:	2045	126740,48 4434335	4	39,75 0	65	4779,01 50715	6	17,22 0

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [počet] ... archivní soubory s min. 95% nezpracované metráže
 Z: [počet] ... archivní soubory s min. 95% zpracované metráže
 I: [počet] ... archivní soubory s min. 95% inventarizované metráže
 Σ: [počet] ... celkový počet archivních souborů (≠N:+Z:)
 ** N: [bm] ... nezpracovaná metráž archivních souborů
 [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Z: [bm] ... zpracovaná metráž
 [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 I: [bm] ... inventarizovaná metráž
 [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
 Σ: [bm] ... celková metráž (≠N:+Z:)
 [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

Číselník evidenčních statusů:

- 1 Archivní soubory v přímé péči instituce, uložené v instituci
- 2 Archivní soubory uložené na základě smlouvy mimo instituci
- 3 Archivní soubory uložené v instituci na základě smlouvy
- 4 Archivní soubory vydané vlastníkům a archivem evidované
- 5 Archivní soubory archivem pouze evidované

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Tabulka III/1 – Národní archiv

Statistika č. 3: Výběr archiválií, delimitace archiválií, úbytky a celkové vnější změny

06.01.2021

Archiv		Přírůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených				
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
100000010 - Národní archiv	N:	507,96 53174	7242	1,00 0	77	0 0	0	508,96 53174	7319
	Z:	0,01 0	1	0,00 0	0	0 0	0	0,01 0	1
	I:	0,01 0	1	0,00 0	0	0 0	0	0,01 0	1
	Σ:	507,97 53174	7243 0	1,00 0	77 0	0 0	0 0	508,97 53174	7320 0
Dílčí souhrn oblasti 0:	N:	507,96 53174	7242	1,00 0	77	0 0	0	508,96 53174	7319
	Z:	0,01 0	1	0,00 0	0	0 0	0	0,01 0	1
	I:	0,01 0	1	0,00 0	0	0 0	0	0,01 0	1
	Σ:	507,97 53174	7243 0	1,00 0	77 0	0 0	0 0	508,97 53174	7320 0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Archiv		Přírůstky				Úbytky		Celkem vnější změny	
		Výběr		Delimitace		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených
		metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených				
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**
Souhrn	N:	507,96 53174	7242	1,00 0	77	0 0	0	508,96 53174	7319
	Z:	0,01 0	1	0,00 0	0	0 0	0	0,01 0	1
	I:	0,01 0	1	0,00 0	0	0 0	0	0,01 0	1
	Σ:	507,97 53174	7243	1,00 0	77	0 0	0	508,97 53174	7320
			0	0	0		0		0

Veškeré hodnoty digitální velikosti jsou zaokrouhleny na MB (MegaByte)

Legenda:

- * N: [bm] ... nezpracovaná metráž změn
- [MB] ... nezpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Z: [bm] ... zpracovaná metráž změn
- [MB] ... zpracovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- I: [bm] ... inventarizovaná metráž změn
- [MB] ... inventarizovaná velikost ev. jednotek v digitální podobě
- Σ: [bm] ... celková metráž (=N:+Z:)
- [MB] ... celková velikost ev. jednotek v digitální podobě

- ** N: [ks] ... počet nezpracovaných hlavních evidenčních jednotek
- Z: [ks] ... počet zpracovaných hlavních evidenčních jednotek
- I: [ks] ... počet inventarizovaných hlavních evidenčních jednotek
- Σ: [ks] ... celkový počet hlavních evidenčních jednotek (=N:+Z:)
- [ks] ... počet poškozených hlavních evidenčních jednotek

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Tabulka III/2 – Protokoly o výběru archiválií – Národní archiv

A – Ve skartačním řízení

Původce	Počet SP.	Navrženo [bm]	Vybráno [bm]
Agentura pro podporu podnikání a investic – CzechInvest	2	31	0,45
Centrum pro regionální rozvoj ČR	1	28	2,5
Centrum služeb pro silniční dopravu	1	30	1
CzechTrade – Česká agentura na podporu obchodu	1	14,2	0,35
Česká agentura pro standardizaci	1	0	0
Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism	1	70	3
Česká geologická služba	2	19,8	1,1
Česká obchodní inspekce	1	29	1
Česká plemenářská inspekce	1	7,8	0
Česká správa sociálního zabezpečení	2	312,25	1,43
Český hydrometeorologický ústav	1	45	1
Český telekomunikační úřad	2	25,01	0,1
Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva	4	7	0,51
Drážní inspekce	2	9	0
Drážní úřad	1	24	1,75
Dům zahraniční spolupráce	1	73	4,5
Fakultní nemocnice Královské Vinohrady	1	1226	0
Fakultní nemocnice Motol	1	3010	0,6
Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou	3	323	0,1
Generální finanční ředitelství	1	72	2,3
Generální inspekce bezpečnostních sborů	1	0,75	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Generální ředitelství cel	3	4,85	0,2
Institut klinické a experimentální medicíny	1	229	0
Kancelář finančního arbitra	2	9,05	1,12
Ministerstvo dopravy ČR	6	34,86	10,3
Ministerstvo financí ČR	3	49	25,3
Ministerstvo kultury ČR	3	94,5	50
Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR	2	253,7	25,2
Ministerstvo pro místní rozvoj ČR	1	81	10
Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	2	35,7	10,3
Ministerstvo spravedlnosti ČR	9	56,47	14,46
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR	5	120,7	16,4
Ministerstvo vnitra ČR	18	186,15	59,97
Ministerstvo zdravotnictví ČR	16	187,5	37,1
Ministerstvo zemědělství ČR	1	1	0
Ministerstvo životního prostředí ČR	1	0	0
Národní divadlo	1	30	3
Národní institut pro další vzdělávání	1	34	10
Národní památkový ústav	4	87,98	0,92
Národní technická knihovna	2	24	0,8
Národní zemědělské muzeum	1	3,5	0
Nejvyšší správní soud	1	5,2	0
Nejvyšší státní zastupitelství	1	72	10
Nemocnice s poliklinikou v Praze 5 - Na Homolce	2	630,8	0,08
OLYMP Centrum Sportu ministerstva vnitra	1	1,5	0,25
Psychiatrická nemocnice Bohnice	1	149	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Puncovní úřad	1	22	0,8
Rada pro rozhlasové a televizní vysílání	1	16	5
Rejstřík trestů	2	10	0
Revmatologický ústav	1	130	0,1
Ředitelství silnic a dálnic ČR	9	562,5	4,13
Správa státních hmotných rezerv	2	17,2	2
Správa uprchlických zařízení ministerstva vnitra	2	155	2,8
Správa základních registrů	1	0,5	0,04
Správa železniční dopravní cesty, s. o.	2	68	13
Správa železniční geodézie Olomouc (SŽDC, s.o.)	1	2	0
Státní fond rozvoje bydlení	1	23,5	1
Státní plavební správa	1	7	3
Státní pozemkový úřad	1	54,71	12,9
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	2	0,5	0,1
Státní ústav radiační ochrany	1	49	0
Státní veterinární správa	1	16,6	0,6
Státní zemědělská a potravinářská inspekce	1	5,8	0,2
Státní zemědělský intervenční fond	2	430	3
SŽDC, s.o. Stavební správa Praha	1	63	22
Technická inspekce České republiky	1	35,98	0,2
Technická ústředna dopravní cesty (SŽDC, s.o.)	1	19	0,9
Technický a zkušební ústav telekomunikací a pošt – TESTCOM	1	47	16
Úřad pro civilní letectví	3	46	40
Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí	1	17	0,3
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	1	0,1	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví	2	35	22,5
Úřad průmyslového vlastnictví	2	161,23	45,9
Ústav hematologie a krevní transfuze	1	35	0
Ústav pro hospodářskou úpravu lesů	5	9,25	0
Ústav pro odborné zjišťování příčin leteckých nehod	1	5	1
Ústav pro péči o matku a dítě	1	124	0,02
Ústavní soud České republiky	1	9	2
Vězeňská služba České republiky	38	636,91	7,12
Vrchní soud v Praze	1	109,9	18,8
Všeobecná fakultní nemocnice	6	1071,6	0
Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy Praha	1	56,2	2
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka	1	15	1,5
Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra	1	8,2	2
Zdravotnické zařízení MV	1	17,6	0,7
Celkem	222	11830,55	538,7

B – Mimo skartační řízení

Původce	Počet prot.	Navrženo bm	Vybráno bm
Česká geologická služba	1	0,5	0
Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva	1	0	0
Fakultní Thomayerova nemocnice s poliklinikou	2	63	0,1
Kancelář finančního arbitra	1	3,55	0,02
Ministerstvo financí ČR	2	9	9
Všeobecná fakultní nemocnice	1	124	0
Celkem	8	200,05	9,12

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Tabulka III/4 – Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Počet kartonů	Uspoř. bm za rok	Inv. bm za rok def.	Katalog evidenč. jednotek	Počet katalog. záznamů	Rejstřík. evidenč. jednotek
Archiv pražského arcibiskupství I., dodatky		6,4				
Archiv pražského arcibiskupství – Ordinariát	108	4,7				
Archiv pražského arcibiskupství – Správa statků						
Českobratrská církev evangelická – Farní sbor Smíchov	5kt., 47kn.	2				
Ústřední archiv Českobratrské církve evangelické	24	2,6				
Nová manipulace	106	10,6				
Maltézští rytíři – české velkopřevorství a konvent Praha	112	14				
Archiv českých stavů – Reversy k zemi						
Sb. Dobřenský						
Židovské kontrolní matriky						
Valdštejniana	28	3				
Sb. typářů						
Benediktini – klášter Emauzy, Praha						
Benediktini – klášter Břevnov, Praha						
Knihy svobodnické						
Centrum dějin české teologie	39					

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Osobní fond Roman sv. p. Procházka						
Rukopisy A	472 kn.	15				
Berní rula						
Sbírka grafických listů, kreseb a maleb						
Registra, Praha						
Jesuitica						
České gubernium – Exjesuitica						
Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha – Velkostatek Stránka						
Voršilky – klášter voršilek Kutná Hora						
Voršilky – Dívčí klášterní školy Kutná Hora						
Voršilky – Ženský učitelský ústav Kutná Hora						
České gubernium – Duchovní komise						
Desky dvorské						
Milosrdní bratři – provincialát a konvent, Praha						
ČDK – Katalog nobilitačních spisů				12 kart.		
Úřad říšského protektora	30					
Prezidium ministerstva vnitra	40					
Okupační vězeňské spisy	209					
Ministerstvo zemědělství, Praha, 1935-1950 (A-Z)	60					
Policejní ředitelství Praha – evidence obyvatelstva (DA)	100					
Ministerstvo školství, Praha, sign. 30	16					
Policejní ředitelství Praha – prezidium, 1921-1930	53					

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Československé závody sklářské (4)	310	38,7				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Antonín Novotný – zahraniční (4)	230	27,6				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – oddělení – branné a bezpečnostní (4)	20	2,4				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – generální sekretariát (digitalizace)	100	12				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Oldřich Černík (1)	17	2,1				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Jiří Hendrych (1)	26	3,3				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Gustáv Husák (4)	485	58,2				
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – Miloš Jakeš (4)	33		4,1			
KSČ-ÚV 1945-1989, Praha – politický sekretariát (digitalizace)	92	11				
Ministerstvo financí II, Praha (4)	8	1				1752
Ministerstvo zdravotnictví ČSR, Praha (1)	150	18				
Ministerstvo zemědělství II – 9. odbor-konfiskace, Praha (6)	10 kartoték	10				
Ministerstvo vnitra II. Praha (6)						3372
Národní sčítání lidu 1950, Praha (5)	82	10				
Polytechna organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	4					
Rapid, organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	2	0,24				

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Správa Sboru nápravné výchovy, Praha (6)					5940	
Státní soud Praha (3)	75	9				
Státní úřad plánovací II (4)	1179	141,5				
TUZEX, organizace zahraničního obchodu, Praha (1)	3	0,36				
Beran Rudolf (4)	54	0	0	54	2317	54
Hejda Jiří (1,2,3)	11	1,4	1,4	0	11	0
Ondřej Jan (1,2)	19	3		0	19	0
Národní fronta – ústřední výbor, Praha – ústřední akční výbor (4)	753	1	1,6			80
Provazníková Marie (3, 4)	18	1	2,6			
RAT–Grafika, kresby, tisky (1, 3)	70	0,8	0,8	0	70	0
RAT – Leopold II. /1 (3, 4)	63	3,9		63		63
RAT – Leopold II. /2 (3, 4)	105	13,1		105		105
RAT–Leopold II (dodatky) (1, 3)	21					
RAT–Fotografie (4)	45					0,5
Sbírka map a plánů - (4)	3800	0		0	0	0
Sbírka montánních map a plánů (5)	1410	0	0	0	0	0
Spolek pro chemickou a hutní výrobu – Technický sekretariát (4)	403		0	403	1238	403
Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výrobní postupy (4)	112 110 kt. 2 kartotéky		0	112	1022	112
Spolek pro chemickou a hutní výrobu – výzkumné zprávy (4)	75	9,36	0	75	658	75
Stavební družstvo zaměstnanců Státních lesů a statků (3,4)	6	0				

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Sudetoněmecká strana – dodatky II (3, 4) <i>pozn.</i> 40 % <i>delimitace do</i> <i>fondů NSDAP</i>	24 (38)	3,24		104	104	104
Tigrid Pavel (3)	194	0				
Celkem	10 993kt. 519kn 12 kartoték	440,5	10, 5	928	11379	6120,5

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Název archivního souboru (NAD)	Uspořádáno bm	Inventarizováno bm za rok 2020	Zkatalogizováno evidenčních jednotek	Počet katalogizačních záznamů	Rejstříkováno evidenčních jednotek
Fotografické archiválie					
Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy a fotografie, Praha (NAD 1127/1)	4	0,2	821	184 ProArchiv	0
Sbírka alb (NAD 1313)	0	3	25	1 322 ProArchiv	0
Druhá světová válka (NAD 1323)	4,18	0,04	96	104 Janus	96
Sbírka Klement Gottwald (NAD 1327)	9,77	4	12	693 Janus	12
Henlein Konrád (NAD 1328)	1,77	0,13	58	58 Janus a ProArchiv	0
Celkem	---	7,37	1 012	2 361	108
Filmové archiválie					
Branné hospodářství – kinematografické filmy, Praha (NAD 662/1)	1	1	25	25 MS Word	0
Americká pomoc Československu – kinematografické filmy, Praha (NAD 843/1)	0,16	0,16	4	4 ProArchiv	0
Centrotex, organizace zahraničního obchodu – kinematografické filmy, Praha (NAD 1127/1)	4	1	30	40 ProArchiv	0
ARTIA, organizace zahraničního obchodu –	0,08	0,08	2	2 MS Word	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

obrazové záznamy, Praha (NAD 1134/1)					
Sbírka kinematografických filmů (NAD 1319)	27,35	0,24	11	11 ProArchiv	0
Ústřední dopravní institut, Praha (NAD 1406)	76,98	0,76	44	44 Janus	0
Tělocvičná jednota Sokol Baden - obrazové záznamy (NAD 1555/1)	0,25	0,04	2	2 MS Word	0
Bartošek Karel, JUDr. – kinematografické filmy (NAD 1581/1)	0,17	0,04	1	1 MS Word	0
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka – kinematografické filmy, Praha (NAD 1609/1)	42,4	6,56	164	164 MS Word	0
Správa železniční dopravní cesty, s. o. – Stavební správa Praha – kinematografické filmy (NAD 1633/1)	0,36	0,04	1	1 MS Word	0
Ředitelství silnic a dálnic ČR – obrazové záznamy, Praha (NAD 1709/1)	10,77	5,70	185	185 MS Word	0
Česká geologická služba – Geofond– kinematografické filmy, Praha (NAD 1883/1)	0,93	0,93	30	30 ProArchiv	0

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Šplíchal Jan (NAD 2172)		0,04	1	1 MS Word	0
Celkem	---	16,59	500	510	0
Zvukové archiválie					
Dům slovenské kultury – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 366/1)	0,45	0,12	32	72 ProArchiv	0
Úřad předsednictva vlády ČSSR/ČSFR – zvukové záznamy, Praha (NAD 865/1)	1,19	0,185	4	20 MS Word	0
KSC – Ústřední výbor 1945-1989 – obrazové a zvukové záznamy, Praha (NAD 1261/4)	20,2	4,42	3	221 MS Word	0
Celkem	---	4,725	39	313	0
Bezpečnostní reprodukce					
Inventarizováno:	bezpečnostní mikrofilm	bezpečnostní negativ	matriční negativ		
Maltézští rytíři (NAD 198)	---	227	1513		
Státní soud Praha (NAD 1488)	109	---	---		
Sbírka map a plánů (NAD 324)	2	---	---		
Celkem	111	227	1513		

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Tabulka č. III/ 5 – Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle §38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
962 Chodovec	94 Chodovec	3195 Chodovec	-	14 908 Chodovec	Chodovec	2261	2840
349 Milady Horákové	18 Milady Horákové	1759 Milady Horákové		4027 Milady Horákové	7 Milady Horákové		
Celkem 1311	Celkem 112	Celkem 4954		Celkem	Celkem		

Zpráva o kvalitě mikroklimatu v depotních sálech Národního archivu v roce 2020

Předkládáme Vám zprávu o mikroklimatu depotních sálů budovy Archivního areálu, Praha 4 – Chodovec a budovy 1. oddělení NA, M. Horákové 133, Praha 6 v roce 2020.

Archivní areál NA/SOA Praha, Praha 4 - Chodovec

Centrální chlazení depotních bloků pracovalo po celý rok spolehlivě a bez poruch. Díky tomu se dařilo po celou sledovanou dobu udržovat požadované parametry mikroklimatu v depotních blocích. Ojedinelé došlo v některých sálech k překročení požadovaných parametrů relativní vlhkosti o 1-5 %. Tato odchylka byla pouze krátkodobá a nikdy netrvala déle než 24 hodin.

V období listopadu a prosince 2020 probíhala v DB I, II a v části DB III migrace systému měření a regulace (výměna některých komponent za nový typ). VZT jednotky zajišťující klima v depotních sálech byly proto po nezbytně nutnou dobu vypnuté, ale vzhledem k podmínkám teploty a relativní vlhkosti ve venkovním prostředí a díky tepelné setrvačnosti a stabilitě depotních bloků byly výkyvy parametrů v sálech minimální.

Můžeme tedy konstatovat, že v průběhu roku 2020 se dařilo udržet ve všech depotních sálech Archivního areálu NA/SOA Praha požadované parametry teploty i relativní vlhkosti.

Budova M. Horákové 133

Zdroje chladné vody pro nový i starý trezor a depozitáře mají 100% zálohu, a proto ani v případě poruchy zařízení nedošlo ke snížení množství ani teploty chladné vody pro technologii VZT. Parametry mikroklimatu v depotních sálech, obou trezorech i v laboratoři konzervace archiválií byly díky tomu po celý rok 2020 udržovány v požadované toleranci teploty a relativní vlhkosti.

V Praze 15. ledna 2021

Za PRO-ARK

Ladislav Pecháček

Zpráva o prověření fyzického stavu archivních kulturních památek a národních kulturních památek uložených v Národním archivu za rok 2020

č.j. NA 4655/05-2020

Prověrka fyzického stavu archivních kulturních památek a národních kulturních památek uložených v Národním archivu byla provedena podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů v platném znění, vyhlášky č. 645/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění vyhlášky č. 213/2012 Sb. a Metodického návodu č. 2/2009 odboru archivní správy a spisové služby MV k postupu prohlášení archiválií, archivních sbírek a archivních fondů nebo jejich ucelených částí za archivní kulturní památky, prohlášení archivních kulturních památek za národní kulturní památky a o nakládání s archiváliemi prohlášenými za tyto památky a péči o ně ze dne 3.8.2009 (č.j. MV-55653-1/AS-2009).

Kontrola fyzického stavu archivních kulturních památek byla provedena ve dnech 26.11.2020 (Chodovec) a 8.12.2020 (Milady Horákové 133), hloubková kontrola listin fondu Archiv České koruny se uskutečnila dne 8.12.2020 (č. j. NA 4742/01-2020). Počet pracovníků podílejících se na kontrole byl vzhledem ke koronavirové situaci omezen.

Za jednotlivá oddělení NA se na kontrole a sestavení zprávy podíleli:

1.oddělení:	Mgr. Křečková, I. Čadková
2.oddělení:	-
4.oddělení:	-
5.oddělení:	Mgr. Kaďorek
6.oddělení:	L. Caltová, PhDr. Paulus
8.oddělení:	Z. Cibulková
10.oddělení:	Mgr. Holakovská, R. Straka, Ing. Urbánek

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

č. 1 Archiv České koruny, AKP od 7.7. 1977, NKP od 17. 8. 1988 (2525 listin, inv. č. 1,

2525) – č. NAD 50 (Archiv České koruny)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Viz v příloze Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 18.12.2020
Konzervační zásahy: Viz v příloze Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny ze dne 18.12.2020
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Listiny jsou zatím zabezpečeny 35 mm perforovanými kinofilmami, které však nejsou vyhovující. V roce 2010 byla dokončena evidence dříve zhotovených bezpečnostních a matričních reprodukcí pořízených pro restaurátorské protokoly na listové filmy formátu 13x18 a 6x9 (pečeti). Celkem je evidováno 7199 přírůstkových čísel listových filmů (č. 11169-18274, 18795-18889). Bezpečnostní i matriční reprodukce jsou uloženy ve speciálním depozitáři na Chodovci. Postupně se pořizují bezpečnostní reprodukce listin, které dosud nejsou zabezpečeny.

č. 2, Mzdový spor mezi tiskařskými dělníky a majiteli kartounek 1823, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/23 folií, inv. č. 2221) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4433 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostního mikrofilmu př. č. 4433, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 3, Svatováclavský výbor 1848, Národní výbor 1848, AKP od 7.7.1977 – č. NAD 207 (Svatováclavský výbor roku 1848 Praha) a 208 (Národní výbor roku 1848)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, doporučeno zvážit výměnu ochranných obalů v kartonu č. 2 (NV 1848)

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: SV - bezpečnostní mikrofilm př. č. 3144 (2000). Uloženo na Chodovci NV – bezpečnostní mikrofilmy př. č. 6-15, 112, kvalita vyhovuje (1999, 2000). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie výše uvedených bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce. Uloženy v badatelně na Chodovci.

č. 4, Pamětní zakládací listina Národního divadla v Praze z r. 1868, AKP od 7.7.1977 (1 originál + 1 kopie) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 4 bezpečnostní listové filmy př. č. 6384-6385, 6388-6389 kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 4a, Listina pamětní jež se týče stavby Národního divadla v Praze a seznam osob a firem, které se na znovuzbudování divadla podílely – rok 1883 (2 pergamenové listiny) – č. NAD 649 (Archiv Národního divadla, Praha)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Listiny byly uloženy do tubusů, stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: V roce 2005 zhotoveny 2 bezpečnostní listové filmy (př. č. 6386-6387), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Nová fotodokumentace (fotografie na papírové podložce) provedena v roce 2005, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 5, Protokol Politického klubu dělnického v Praze 1880, AKP od 7.7.1977 (1 spis/4 folie) – č. NAD 874 (Policejní ředitelství Praha I)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4434, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 6, Provolání „Lide pracující“ k 1. máji 1890, AKP od 7.7.1977 (1 spis/3 folie) – č. NAD 873 (České místodržitelství Praha)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4435, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 7, Rezoluce a memoranda s požadavky na zestátnění klíčového průmyslu, bank, energetických zdrojů a podniků, AKP od 7.7.1977 (kartony č. 1049-1052, inv. č. 3610) – č. NAD 988 (Ministerstvo průmyslu, Praha)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn. Navržena výměna starých přeplněných kartonů za nové (širší), resp. uložení do nových speciálně zhotovených krabic a vložení volně uložených archiválií do archivních obalů (v roce 2020 nebylo splněno).
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilmy př. č. 5345-5348, kvalita vyhovuje. (1982) Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostních mikrofilmů slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 8, Dokumenty z porady představitelů politických stran, zájmových a odborových organizací a význačných osobností veřejného života konané dne 23. února 1948 v Obecním domě v Praze, AKP od 7.7.1977 (1 svazek/68 folií) – č. NAD 357 (Národní fronta – ústřední výbor, Praha)

Datum kontroly: 26.11.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, doporučeno uložit do nového (pevnějšího) obalu s chlopněmi.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4436, kvalita vyhovuje (1978). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně na Chodovci.

č. 45, Kancionál vyšehradský – 15. stol., AKP od 28.10.1981 (1 kodex/200 folií, inv. č. 814) – č. NAD 153 (Archiv kolegiální kapituly vyšehradské, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, částečně prasklá přední drážka, navrhovaná opatření zatím žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4437, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 50, Registra krále Vladislava II., kniha XXII. z let 1498-1502, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/282 folií, inv. č. 365) – č. NAD 174 (Česká dvorská kancelář, Praha, Vídeň)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4438 (1977), bezpečnostní mikrofilm př. č. 3817 (2004), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje.
Počty a kvalita studijních kopií: Uloženo v badatelně 1. oddělení NA.

č. 51, Urbář arcibiskupských statků – po roce 1390, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/99 folií, inv. č. 1170) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4439, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 52, Urbář kláštera břevnovského – 1406, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/48 folií, inv. č. 449a) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4440, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 53, Urbář kláštera strahovského – 1410, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/47 folií) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 4441, kvalita vyhovuje (1977). Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Pro badatele k dispozici též edice: Emler, J., Decem registra censum bohemia, Praha 1881.

č. 54, Berní rejstřík arcibiskupských statků – 1379, AKP od 28.7.1982 (1 kniha/82 folií, inv. č. 1169) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm přír. č. 4442 (1977), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci
Počty a kvalita studijních kopií: Kopie uvedeného bezpečnostního mikrofilmu slouží jako studijní reprodukce, kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA. Fotografie (84 ks) byly zhotoveny v r. 1977 z mikrofilmu. Uloženo na Chodovci.

č. 55, Listina Přemysla Otakara I. z 24. července 1224, AKP od 28.7.1982 (1 listina, inv. č. 10) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy přír. č. 1558, 1559, 1562, 1564, 1566-1568 (2007), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz od 20.2.2007.

č. 80, Kresba Petra Brandla Svatá rodina, AKP od 6.7.1984 (1 list) – č. NAD 110 (Archiv pražského arcibiskupství, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listový film přír. č. 6383 (2005), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní fotografie na papírové podložce zhotoveny v r. 2005 (2 ks, bez č. přír.), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 85, Desky zemské, AKP od 13.12.1989 (1714 knih, inv. č. 1-1714) – č. NAD 172 (Desky zemské, Praha)

- Datum kontroly: 8.12.2020
- Fyzický stav archiválií: Stav nezměněn, probíhá odkyselování a ukládání do nových krabic, které bude pokračovat i v roce 2021. V roce 2020 byly odkyseleny a do ochranných obalů uloženy celkem 4 knihy (DZV č. 153, 164, 205, 207), digitalizováno bylo celkem 33 knih (DZV 323-374, vynechány byly knihy, které nelze digitalizovat kvůli špatnému fyzickému stavu).
- Konzervační zásahy: Probíhá odkyselování a ukládání do nových obalů, které bude pokračovat i v roce 2021.
- Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
- Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilmy jsou pořizovány od roku 1961 a jejich kvalita odpovídá technickým možnostem archivu.
- DZV (NAD 172/1) př.č. 5963-6091, 6101-6371, 6383-6581, 6609-7031, 7056-7445, 8210. Uloženo na Chodovci
 - DZM (NAD 172/2) př.č. 7695-7940. Uloženo na Chodovci.
 - DZSt (NAD 172/3) př.č. 7965-8033. Uloženo na Chodovci
 - DZ-Karl (NAD 172/4) př.č. 4508-4511. Uloženo na Chodovci.
- Záznamy o provedené kontrole viz č.j. NA 542/08-2012.
- Počty a kvalita studijních kopií: Stejně počty studijních mikrofilmů jsou k dispozici badatelům na 1. oddělení NA

č. 102, Listiny Archivu české provincie dominikánského řádu do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (46 listin, inv. č. 1-46) – č. NAD 37 (Dominikáni – provincialát a konvent, Praha)

- Datum kontroly: 8.12.2020
- Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná (kontrola provedena u listiny č. 17).
- Konzervační zásahy: Žádné.
- Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
- Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 7351-7546 (2006). Uloženo na Chodovci.
- Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 103, Listiny Archivu české františkánské provincie do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (141 listin, inv. č. 1, 7-8, 10-29, 31-32, 35-39, 41, 43-79, 81-86, 88-94, 96-103, 106-110, 112-117, 120, 122, 124-130, 133-144, 147-149, 151-154, 156, 161-168, 170-174) – č. NAD 38 (Františkáni – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt lehkých voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná (kontrola provedena u listiny č. 44).
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy (př. č. 19651-20255) inv. č. 1-174, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 104, Listiny fondu Archiv generalátu a konventu křížovníků s červenou hvězdou v Praze do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (551 listin, inv. č. 1-551) – č. NAD 195 (Křížovníci s červenou hvězdou – generalát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření zatím žádná (kontrola provedena u listiny č. 456), listina č. 68 byla uložena do nové krabice.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %
Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př.č. 1-1527, 22263-22264 a 23134-23139, kvalita vyhovující. Uloženo na Chodovci.
Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 105, Listiny fondu Benediktini – Břevnov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (257 listin, inv. č. 1-9, 11-258) – č. NAD 35 (Benediktini – klášter Břevnov, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020
Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.
Konzervační zásahy: Žádné.
Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 1529-1557, 1569-2238, 22257-22262). Jejich stav se podle předběžných zjištění jeví jako nevyhovující. Zhotovení nových negativů plánované od roku 2008 nebylo zatím splněno.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 106, Listiny Archivu Českého velkopřevorství maltského řádu, AKP od 11.5.1992 (462 listin, inv. č. 952-1007, 1886-1957, 1971-2024, 2170-2216, 2218-2324, 2327-2331, 2335, 2337-2352, 2400-2503) – č. NAD 198 (Maltézští rytíři – české velkopřevorství, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná (kontrolovány listiny č. 952 – počínající voskové výkvěty a č. 955 – souvislý povlak voskových výkvětů – jejich stav stejný jako v roce 2019).

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 9220-9773, 9776-9901, 9907-10634, 21310-21498, 21808-22113, 23131-23133. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 107, Listiny Archivu české provincie augustiniánského řádu do r. 1526; rukopis i. č. 68 zv. Codex Thomaeus z téhož archivu, AKP od 11.5.1992 (129 listin, inv. č. 1-129; 1 rukopis) – č. NAD 34 (Augustiniáni obutí – provincialát a konvent, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020

Fyzický stav archiválií: Codex – stav dobrý, nezměněn, pouze prasklá drážka ve hřbetu, jejíž oprava zatím není nutná.
Listiny – stav dobrý, nezměněn, u nového vosku výskyt lehkých voskových výkvětů, navrhovaná opatření zatím žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Codex Thomaeus: v r. 2000 zhotoven bezpečnostní mikrofilm př. č. 1,2, kvalita vyhovuje. Bezpečnostní listové filmy př. č. 5875-6381, kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Codex Thomaeus: v roce 2000 zhotoven studijní mikrofilm (2 svitky, př. č. 1, 2), kvalita vyhovuje, pro badatele k dispozici také edice: Kadlec, J.,

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Das Augustinerkloster Sankt Thomas in Prag, Von Gründungsjahr 1285 bis zu den Hussitenkriegen mit Edition seines Urkundenbuches, Würzburg, Augustinus-Verlag 1985.

Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 108, Listiny fondu Premonstráti Strahov do r. 1526, AKP od 11.5.1992 (224 listin, inv. č. 1-224) – č. NAD 196 (Premonstráti – klášter Strahov, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná (kontrolovány listiny č. 29 a 132).

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní listové filmy př. č. 6390-7350, 7548-7567, 25200-25210.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní repro digitální k dispozici na www.monasterium.cz. od 20.2.2007.

č. 146, Soubor nejstarších archiválií k dějinám ČVUT z let 1705-1744, AKP od 12.12.2006 (inv. č. 1996, karton 1411, sign. L 42/2) – č. NAD 175 (Stará manipulace, Praha)

Datum kontroly: 8.12.2020

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, nezměněn, navrhovaná opatření žádná.

Konzervační zásahy: Žádné.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Bezpečnostní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo na Chodovci.

Počty a kvalita studijních kopií: Studijní mikrofilm př. č. 5381 (2006), kvalita vyhovuje. Uloženo v badatelně 1. oddělení NA

č. 172, Soubor plánů a vedut židovského osídlení v Čechách z roku 1727, AKP od 18.10.2018 (98 map, inv. č. 1077-1174, sign. F/IX/24-F/XI/30, A/XI/1-A/XII/16) – č. NAD 324 (Sbírka map a plánů Národního archivu)

Datum kontroly: 26.11.2020

Fyzický stav archiválií: Stav dobrý, v letech 2019-2020 bylo zrestaurováno 15 ks nejvíce poškozených map v souladu s výsledky provedeného průzkumu fyzického stavu fondu map a plánů, další navrhovaná opatření zatím žádná. Uloženo v ochranných kartonových obálkách s chlopněmi v mapových zásuvkách v klimatizovaném

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

depozitáři (aktuální hodnoty klimatu naměřené v době kontroly přístrojem Elsec 765C: 49,7% RV, 17,8 °C). Na výstavě Translokační plány židovských obydlí v 18. století, konané ve výstavním sále Národního archivu v Praze na Chodovci (10.9.-11./18./10.) bylo vystaveno 12 map.

Konzervační zásahy: V letech 2019-2020 bylo zrestaurováno 15 ks nejvíce poškozených map. Restaurování bude pokračovat i v roce 2021 v souladu s výsledky provedeného průzkumu fyzického stavu fondu map a plánů.

Fyzické podmínky uložení: Uloženo v klimatizovaném depozitáři s teplotou 15 ± 2 °C a rel. vlhkostí 55 ± 5 %

Počty a kvalita bezpečnostních kopií: Nejsou zhotoveny.

Počty a kvalita studijních kopií: 197 ks (TIFF 300dpi, JPEG 300dpi), uloženo: \\FSCH003\digitalizace\2018\03-K_ulozeni\NAD0324

Protokol o hloubkové kontrole listin fondu Archiv České koruny

č. j. NA 4742/01-2020

Stav fondu k 8. 12. 2020

Dne 8. 12. 2020 provedli Iva Čadková, Mgr. Libuše Holakovská, Roman Straka a Mgr. Leoš Zich hloubkovou kontrolu veškerých listin fondu AČK. Kontrola proběhla podle směrnic statutu AČK. V jejich rámci byla prověřena fyzická přítomnost a stav listin v novém i původním trezoru, v depozitáři na V. podlaží a v laboratoři konzervační dílny.

Stav fondu je následující:

- 1) V novém trezoru je uloženo celkem 2579 ks listin. Všechny listiny jsou konzervované, zčásti i restaurované a jsou uloženy v melinexu včetně transumptů, vidimátů a opisů inv. č. 2605, 2610, 2611, 2736, 2737. Atypické formáty listin jsou uloženy v krabicích.
- 2) V původním (tzv. starém) trezoru jsou uloženy 3 listiny (inv. č. 1031, 1032, 2453 mapová příloha k listině)
- 3) Na V. podlaží jsou uloženy transumpty, vidimáty a opisy inv. č. 2526-2799 (kromě inv. č. viz bod 1).
- 4) V konzervační dílně a fotodílně 1. oddělení se v současné době nenachází žádná listina.
- 5) Mimo budovu 1. oddělení NA není žádná listina.

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Klimatický a hygienický režim obou trezorů se pohybuje ve stanovených parametrech. Hloubkovou kontrolou nebyly zjištěny žádné závady v evidenci ani ve způsobu uložení listin.

V Praze dne 18. 12. 2020

Mgr. Jitka Křečková
vedoucí 1. oddělení NA

Mgr. Leoš Zich
odborný správce fondu AČK

Iva Čadková
technický správce fondu AČK

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Tabulka č. IV – Počet zhotovených bezpečnostních (matričních, studijních) reprodukcí a počet zhotovených digitálních reprodukcí archiválií za rok 2020

Celkem za rok 2020	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
Interní digitalizace	1 230 391	5 932,222
Externí digitalizace	618	1 422,490
Souhrn	1 231 009	7 354,712

BEZPEČNOSTNÍ SNÍMKOVÁNÍ – ANALOGOVÁ FOTOGRAFIE			
Název archivního souboru (NAD)	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů (po konzervaci)	Počet políček/negativů matričních a studijních kopií
ŘM (NAD 198)	---	180	---
StS (NAD 1488)	148	---	---
CELKEM	148	180	---

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Název archivního souboru (NAD)	Počet digitálních kopií	Datový objem (GB)
RAM-AC (NAD 611/4)	8 003	14,600
GŘVC-F (NAD 783/1)	9	0,032
TAO-foto (NAD 807/1)	96	0,058
ZPN (NAD 1049)	36 029	142,000
Zápotocký – foto (NAD 1074/1)	4 185	31,100
KSČ-ÚV-02/1 (NAD 1261/20)	22 549	203,000
Sb. alba (NAD 1313)	50	0,032
KSČ – negativy 1946–1951 (NAD 1326)	5 754	80,700
Sb. KG (NAD 1327)	686	0,300
Henlein (NAD 1328)	1 293	10,400
OČRA-1945 (NAD 1329)	1 017	18,900
KP-1945 (NAD 1330)	3 175	29,120
Čs. dobrovolníci ve Španělsku (NAD 1333)	51	0,154
AHR (NAD 1419)	73 776	861,000
PŘ II – EO (NAD 1420/5)	1 012 693	2 817,000
FČTK-Leica (NAD 1451/4) kin	16 502	268,000
StS (NAD 1488)	7 774	170,800
LA (NAD 1499)	27 366	322,000
ÚCL (NAD 1601)	7 869	13,300

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Provazníková-OaZZ (NAD 1980/1)	60	0,026
Litoměřický graduál (SOA v Litoměřicích)	950	192,000
Desky zemské větší, 323-374	32 981	208
Berní rula 13	717	6,56
Berní rula 1	240	0,55
Nejvyšší purkrabství, kniha 108	554	1,24
Archiv pražského arcibiskupství I, kniha B 58/1	393	2,43
Prohlášení za mrtva	726	1,47
CELKEM	1 265 498	5394,772

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

INTERNÍ DIGITALIZACE KINEMATOGRFICKÝCH ARCHIVÁLIÍ			
Název archivního souboru (NAD)	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2019	Počet digitálních kopií (stop)	Datový objem (GB)
ŘSD ČR-Oz (NAD 1709/1)	185 ks VHS	185	599,00
SÚRO-Oz (NAD 1866/1)	1 ks VHS	1	7,38
CELKEM	186 ks VHS	186	606,38

EXTERNÍ DIGITALIZACE KINEMATOGRFICKÝCH ARCHIVÁLIÍ			
Název archivního souboru (NAD)	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2020	Počet digitálních kopií (stop) MPEG-2/MPEG-4/AVI	Datový objem (GB)
ARTIA-OZ (NAD 1134/1)	2 anz	4	32,00
Sb. filmů (NAD 1319)	10 fpa	12	50,90
Koospol-KF a foto (NAD 1424/1)	7 anz	14	101,00
Bartošek 1930 – KF (NAD 1581/1)	1 anz	2	20,50
VÚV T.G.M.-KF (NAD 1609/1)	77 fpa	154	528,80
MŽP ČR-OaZz (NAD 1658/1)	46 anz	102	416,00
Janouch F. 1931 – OaZZ	27 fpa	54	69,70

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

(NAD 1774/1)			
Janouch F. 1931 – OaZZ (NAD 1774/1)	16 anz	26	79,90
MON (NAD 2122)	8 fpa	12	60,90
MON (NAD 2122)	1 anz	2	24,20
Šplíchal (NAD 2172)	1 fpa	2	2,56
CELKEM	73 anz 123 fpa	384	1 386,46

INTERNÍ DIGITALIZACE ZVUKOVÝCH ARCHIVÁLIÍ					
Název archivního souboru	Celkový počet zvukových archiválií v rámci AS	Již dříve digitalizováno	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2020	Počet digitálních kopií (stop) MP3/WAVE	Datový objem (GB)
FÚTI-OaZZ (NAD 320/1)	491	0	8 mg	34	24,30
DSK-OaZZ (NAD 366/1)	215	75	8 aka	30	7,13
UPV ČSSR/ČSFR-ZZ (NAD 865/1)	569	101	7 aka 4 mg	28 12	19,70
Sb. ZN (NAD 1337)	1 979	402	45 mg	90	76,40

Výroční zpráva Národního archivu za rok 2020

Glazar – ZZ (NAD 1470/1)	3	0	2 aka	6	1,18
Provazníková-OaZZ (NAD 1980/1)	4	0	2 aka 2 mg	14	2,61
Markowitz-OaZZ (NAD 2089/1)	není ustanoveno	36	30 aka	104	20,00
CELKEM	---	---	59 mg 49 aka	318	151,32

EXTERNÍ DIGITALIZACE ZVUKOVÝCH ARCHIVÁLIÍ					
Název archivního souboru	Celkový počet zvukových archiválií v rámci AS	Již dříve digitalizováno	Počet a druh analogových předloh digitalizovaných v roce 2020	Počet digitálních kopií (stop) MP3/WAVE	Datový objem (GB)
Sb. ZN (NAD 1337)	1 979	574	100 mg	234	36,03
CELKEM	---	---	100 mg	234	36,03

VI. Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2020

Sestavila: Kateřina Paulusová

Články

1.
DRAŠAROVÁ, Eva. Národní archiv v roce 2019.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 257-306. ISSN 1211-9768.
2.
DUFEK, Pavel. Proměny vlastnických poměrů v pozemkových reformách 1918-1945 a jejich podchycení v plánech a mapách.
In: *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III*. Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500-1945). Praha: Národní archiv, 2019, s. 167-176. ISBN 978-80-7469-098-3.
3.
DUFEK, Pavel. První pozemková reforma u Ringhofferů a jejich sousedů: nástin porovnání majetkových změn na velkostatecích mezi Prahou a Sázavou.
In: HLAVÁČKA, Milan. *Fenomén Ringhoffer*. Praha: Národní technické muzeum, 2019, s. 122-140. ISBN 978-80-7037-303-3.
4.
FRŇKA, František. Vztahy Československa a NDR v oblasti zbrojního průmyslu.
In: *Obchodování v srdci Evropy*. Praha: Národní archiv, [2019], s. 79-88. ISBN 978-80-7469-087-7.
5.
HUBENÝ, David a Naděžda KRUGLOVÁ. Bezpečnost v osvobozené Praze: případy spojené s Rudou Armádou v oblasti bývalého okresního policejního komisariátu III. - Dolní Nové Město.
In: *Itogi Vtoroj mirovoj vojny 1939-1945 gg. i narody Central'noj i Vostočnoj Jevropy*. Minsk: Kolorgrad, 2020, s. 169-186. ISBN 978-985-596-582-5.
6.
HUBENÝ, David. DUDÁŠ, Michal: Bohuslav Ečer. Český lovec nacistů. Academia, Praha 2019, 236 stran.
Securitas imperii. 2020, roč. 36, č. 1, s. 296-298. ISSN 1804-1612.
Rec. na: DUDÁŠ, Michal. Bohuslav Ečer: český lovec nacistů. 1. vyd. Praha: Academia, 2019. 233 s. ISBN 978-80-200-3002-3.
7.
HUBENÝ, David. Informovanost exilové vlády o náladách na Podkarpatské Rusi.
In: PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN (eds.). *Ve stínu války*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2019, s. 254-274. ISBN 978-80-88292-51-7.

8.
HUBENÝ, David. Interview. Rozhovor vede Agáta Pilátová.
In: *Mezi námi, stanice Plus*. Český rozhlas, 1. února 2020, 8:15.
Dostupné také z: <https://plus.rozhlas.cz/beloruska-si-svuj-pribeh-zaznamenala-ve-knize-muj-cesky-film-8143136?fbclid=IwAR39WDMHi7pd-uvfKTPW04C7n9AVjG8sOCLBn5R0E2xrR8U-VRJeYAdq85Q>
9.
HUBENÝ, David. Kronika obce Kačice 1932-1939.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 378-379. ISSN 1211-9768.
Rec. na: VYTILÁČIL, Lukáš M. (ed.). Kronika obce Kačice 1932-1939. 1. vyd. Praha: Togga, 2019. 115 s. ISBN 978-80-7476-146-1.
10.
HUBENÝ, David. KSČ na Podkarpatské Rusi v první polovině 30. let 20. století.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 2, s. 183-202. ISSN 1211-9768
11.
HUBENÝ, David. Patenty: nápady se kradly vždy. Rozhovor vedl Bohuslav Bohuněk.
Týden historie. 2020, č. 1, s. 8-11. ISSN 2571-2535.
12.
HUBENÝ, David. Pětasedmdesátnická posádka ve Slaném v roce 1919.
In: BARTONÍČEK, Pavel (ed.). *Neznámé kapitoly historie*. Slaný-Otruby: Wotrubia, 2020, s. 9-20. ISBN 978-80-906274-5-1.
13.
HUBENÝ, David. Podkarpatoruský klub v Londýně.
In: *Arkasivs'ki čytannja*. Mikolajiv: MNU imeni V.O. Suchomlyns'koho, 2020, s. 122- 125.
14.
HUBENÝ, David a Jan KOUŘIMSKÝ. Poznámky k vojenské eliminaci provincie Deutschböhmen.
In: *Vznik Československa a provincie Deutschböhmen*. 1. vyd. Litoměřice: Státní oblastní archiv v Litoměřicích, 2019, s. 57-68. ISBN 978-80-907464-0-4.
15.
HUBENÝ, David a Jan KOUŘIMSKÝ. Provincie Deutschböhmen pohledem centrálních československých úřadů.
In: *Vznik Československa a provincie Deutschböhmen*. 1. vyd. Litoměřice: Státní oblastní archiv v Litoměřicích, 2019, s. 41-56. ISBN 978-80-907464-0-4.
16.
HUBENÝ, David. Průmyslové dělnictvo v letech 1938-1941 ve světle materiálů Policejního ředitelství v Praze.
In: *Zpravodaj grantového projektu Průmyslové dělnictvo v českých zemích v letech 1938-1948*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2016, s. 62-77.
ISBN 978-80-7285-202-4.

17.

HUBENÝ, David. Radek GALAŠ: Československé četnictvo (1918-1929). *Dějiny a současnost*. 2020, roč. 62, č. 5, s. 49. ISSN 0418-5129.
Rec. na: GALAŠ, Radek. Československé četnictvo: (1918-1929). 1. vyd. Praha: Academia, 2019. 353 s. ISBN 978-80-200-3016-0.

18.

HUBENÝ, David. Úřad patentní.
In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*, Sv. XIX, U-Ú. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020, s. 312-315. ISBN 978-80-7380-795-5.

19.

HUBENÝ, David. Úřad vládního delegáta.
In: SCHELLE, Karel a Jaromír TAUCHEN (eds.). *Encyklopedie českých právních dějin*, Sv. XIX, U-Ú. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2020, s. 338-342. ISBN 978-80-7380-795-5.

20.

HUBENÝ, David. Vztahy pražského a berlínského patentního úřadu do roku 1945.
In: DUFEK, Pavel (ed.). *Obchodování v srdci Evropy*. 1. vyd. Praha: Národní archiv, [2019], s. 66-78. ISBN 978-80-7469-087-7.

21.

JIRÁČEK, Jiří. Kulturní politika Svazu československých skladatelů v období socialistického realismu perspektivou Václava Dobiáše.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 133-162. ISSN 1211-9768.

22.

KAHUDA, Jan. Anna Proletářka.
Jes. 2019/2020, roč. 5, s. 2.

23.

KAHUDA, Jan, Jan EDL a Jakub KRČEK. Bibliografie PhDr. Vladimíra Bystrického, CSc.
In: KRČEK, Jakub a Jiří STOČES (eds.). *Stříbro nad zlato*. Plzeň: Eva Mušková, 2019, s. 16-25. ISBN 978-80-260-5696-6.

24.

KAHUDA, Jan a Jiří KŘEŠŤAN. Finspöngský rukopis. Připravila Jana Davidová.
In: *Vltava*. Český rozhlas, 14. listopadu 2020, 50:00.

25.

KAHUDA, Jan. Osobní archiv Alexandry Špiritové jako pramen pro dějiny poštovníctví. In: *Sborník Poštovního muzea 2020 k 70. narozeninám PhDr. Jana Galušky*. Praha: Poštovní muzeum, 2020, s. 72-79. ISBN 978-80-86437-22-4.
Dostupné také
z: https://www.postovnimuzeum.cz/documents/322458/5448316/Sborn%C3%ADk+PM_2020_el.+verze.pdf/07238f0

26.

KAHUDA, Jan. Osudy metternichovského rodinného archivu ve 20. století.
In: KRČEK, Jakub a Jiří STOČES (eds.). *Stříbro nad zlato*. Plzeň: Eva Mušková, 2019, s. 160-183. ISBN 978-80-260-5696-6.

27.

KALINA, Tomáš a Jan KAHUDA. Josef Žabka osmdesátníkem.
Archivní časopis. 2020, roč. 70, č. 1, s. 106-110. ISSN 0004-0398.

28.

KLEČACKÝ, Martin. A municipality against the state: power relations between state and local self-government representatives, based on the example of Bohemia at the turn of the nineteenth century.
Acta Poloniae Historica. 2020, roč. 121, s. 121-141. ISSN 0001-6829.

29.

KLEČACKÝ, Martin. An independent judge in the austrian administration: the example of Bohemia around 1900.
In: *The Habsburg civil service and beyond*. Vienna: Austrian Academy of Sciences Press, [2019], s. 109-128. ISBN 978-3-7001-8137-8.

30.

KLEČACKÝ, Martin. Im Dienste des neuen Staates?: Beamtenkarriere im Prozess des Aufbaus der tschechoslowakischen Staatsverwaltung 1918-1920.
In: *Hofratsdämmerung?* Wien: Böhlau, 2020, s. 137-153. ISBN 978-3-205-21150-1.

31.

KLÍMOVÁ, Helena a Lenka MATUŠÍKOVÁ. Die demografische Entwicklung jüdischen Lebens in ausgewählten Gemeinden der böhmischen Länder.
In: *Zwischen Prag und Nikolsburg*. Göttingen: Vandenhoeck et Ruprecht, [2020], s. 377-410. ISBN 978-3-525-36427-7.

32.

KLOČKOVÁ, Lenka a Helena NOVÁČKOVÁ. Ruská pomocná akce v zrcadle archivních fondů uložených v Národním archivu v Praze.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 198-202. ISSN 1211-9768.

33.

KLOČKOVÁ, Lenka. Významné osobnosti ruské a ukrajinské emigrace v zrcadle osobních fondů uložených v Národním archivu.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 191-197. ISSN 1211-9768.

34.

KLOČKOVÁ, Lenka. Životní osudy evangelického faráře Jana Jelínka.
Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 203-209. ISSN 1211-9768.

35.

KOBLASA, Pavel. Dědický spor o landštejnské panství a éra Sternbachů.

Vlastivědný sborník Dačicka, Jindřichohradecka a Třeboňska. 2019, roč. 31, s. 27-40. ISSN 1801-3759.

36.

KOBLASA, Pavel. Jan Rudolf hrabě Černín jako držitel jindřichohradeckého dominia. *Výběr*. 2019, roč. 56, č. 4, s. 272-274. ISSN 1212-0596.

37.

KOBLASA, Pavel. Lesní objekty na novohradském panství za Jana Nepomuka Hraběte Buquoye. *Obnovená tradice*. 2020, roč. 31, č. 61, s. 26-29. ISSN 2336-8799.

38.

KOBLASA, Pavel. Novogotická myslivna v Záluží jako součást lamberského svěřenství. *Výběr*. 2020, roč. 57, č. 1, s. 23-26. ISSN 1212-0596.

39.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka. Kartografická díla ve spisech ústředních okupačních úřadů Protektorátu Čechy a Morava. In: EBELOVÁ, Ivana (ed.). *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III., Diplomatie a proměny kulturní krajiny v novověku (1500-1945)*. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019, s. 177-188. ISBN 978-80-7469-098-3.

40.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka a Stanislav KOKOŠKA. Obroda - Klub za socialistickou přestavbu. In: KOCIAN, Jiří (ed.). *Tematická příručka k československým dějinám 1948-1989*, 3. díl. 1. vyd. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2019, s. 120-123. ISBN 978-80-7285-246-8.

41.

KRLÍN, Jan. Dobrodošli v Ljubljanu, aneb slovinské archivnictví očima českého badatele. *Paginae historiae*. 2020, roč. 28, č. 1, s. 307-309. ISSN 1211-9768.

42.

KŘEŠŤAN, Jiří. Česká historiografie v letech 1948-1963 pohledem polského dějepisce.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 392-398. ISSN 1211-9768.

Rec. na: GÓRNY, Maciej. *Mezi Marxem a Palackým*. 1. vyd. Praha: Volvox Globator, 2018. 315 s. ISBN 978-80-7511-439-6.

43.

KŘEŠŤAN, Jiří. Čornejův Žižka – Žižkův Čornej?

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 313-319. ISSN 1211-9768.

Rec. na: ČORNEJ, Petr. *Jan Žižka*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2019. 855 s. ISBN 978-80-7432-990-6.

44.

KŘEŠŤAN, Jiří. Ivan Landa – Jan Mervart a kol.: Imaginace a forma. Mezi estetickým formalismem a filosofií emancipace. Studie Josefu Zumrovi. Praha, Filosofia 2018, 415 s. ISBN 978-80-70007-500-5.

Soudobé dějiny. 2019, roč. 26, č. 4, s. 634-636. ISSN 1210-7050.

Rec. na: LANDA, Ivan, Jan MERVART a kol. *Imaginace a forma*. 1. vyd. Praha: Filosofie, 2018. 413 s. ISBN 978-80-7007-500-5.

45.

KŘEŠŤAN, Jiří. Jana Königsmarková: Křídla zamrzlá v ledu bez obav zvedněme. Proměna recepce básnické tvorby Konstantina Biebla na přelomu 40. a 50. let. Plzeň, Západočeská univerzita v Plzni 2018. 140 s. ISBN 978-80-261-0763-7.

Časopis Mstice moravské. 2019, roč. 138, č. 2, s. 449-450. ISSN 0323-052X.

Rec. na: KÖNIGSMARKOVÁ, Jana. Křídla zamrzlá v ledu bez obav zvedněme. 1. vyd. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2018. 140 s. ISBN 978-80-261-0763-7.

46.

KŘEŠŤAN, Jiří. Ladislava Chateau: Colette, má drahá, Vy víte, co máte udělat... Praha – Vysoké Mýto, Sumbalon 2018. 464 s. ISBN 978-80-906617-8-3.

Časopis Mstice moravské. 2019, roč. 138, č. 2, s. 447-449. ISSN 0323-052X.

Rec. na: CHATEAU, Ladislava. Colette, má drahá, vy víte, co máte udělat... Praha: Sumbalon, 2018. 460 s. ISBN 978-80-906617-8-3.

47.

KŘEŠŤAN, Jiří. Miloš Jakeš – Pavel Pilný (ed.): Příběh komunisty. Praha, Česká citadela 2019, 264 s. ISBN 974-80-907399-2-5.

Soudobé dějiny. 2020, roč. 27, č. 1, s. 185-186. ISSN 1210-7050.

Rec. na: PILNÝ, Pavel a Miloš JAKEŠ. Miloš Jakeš: příběh komunisty. 1. vyd. Praha: Česká citadela, 2019. 263 s. ISBN 978-80-907399-2-5.

48.

KŘEŠŤAN, Jiří, Jan KAHUDA a Lenka KLOČKOVÁ. Novyje archivnyje dokumenty, kasajuščijesja sovremennych češsko-rossijskich otnošenij, v Nacijonal'nom archive v Prage.

In: *Čechoslovakija i Sovetskaja Rossija na oblomkach imperij*. Moskva: Polimedija, 2020, s. 163-167. ISBN 978-5-89180-126-4.

49.

KŘEŠŤAN, Jiří. Petr Feldstein – Tomáš Libánek: Skoro proti všem. Časopis Student v nejslavnější éře československé žurnalistiky. Praha, Grada Publishing 2019, 255 s. ISBN 978-80-247-2861-2.

Soudobé dějiny. 2020, roč. 27, č. 1, s. 182-183. ISSN 1210-7050.

Rec. na: FELDSTEIN, Petr a Tomáš LIBÁNEK. Skoro proti všem. Praha: Grada Publishing, 2019. 255 s. ISBN 978-80-247-2861-2.

50.

KŘEŠŤAN, Jiří a Richard MAHEL. Svědek posledního rozloučení s Ferdinandem Peroutkou promlouvá: zvukový záznam z pohřbu velkého novináře.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 163-178. ISSN 1211-9768.

51.

KŘEŠŤAN, Jiří. Sylva Šimsová – Karel Janovický: Lásky v exilu. Z deníků a dopisů Sylvy Šimsové a Karla Janovického. Včelákov, RONADO 2019, 269 s. ISBN 978-80-906356-5-4.

Soudobé dějiny. 2019, roč. 26, č. 4, s. 638. ISSN 1210-7050.

Rec. na: ŠIMSOVÁ, Sylva a Karel JANOVICKÝ. Láska v exilu 1949-1950. 1. vyd. Včelákov: RONADO, 2019. 269 s. ISBN 978-80-906356-5-4.

52.

KŘEŠŤAN, Jiří. Václav Pavlíček - Jana Čechurová - Václav Ledvinka - Jan Hálek: Přemysl Šámal. Kancléř prezidentů. Praha, Nadace "Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových" 2019. 78 s. ISBN 978-80-88018-21-6.

Časopis Matice moravské. 2019, roč. 138, č. 2, s. 446-447. ISSN 0323-052X.

Rec. na: PAVLÍČEK, Václav, Jana ČECHUROVÁ, Václav LEDVINKA a Jan HÁLEK. Přemysl Šámal. Praha: Nadace "Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových", 2019. 78 s. ISBN 978-80-88018-21-6.

53.

KUNT, Miroslav, Tomáš LECHNER a Radek POKORNÝ. Skartační řízení elektronicky.

Archivní časopis. 2020, roč. 70, č. 1, s. 52-73. ISSN 0004-0398.

54.

MAHEL, Richard. Archivy a rozvoj historické vědy na Moravě v 19. století.

In: BÁRTA, Stanislav a Radana ČERVENÁ (eds.). *Paměť země*. Brno: Archiv města Brna, 2020, s. 133-158. ISBN 978-80-86736-65-5.

55.

MAHEL, Richard. Rajhradský benediktin ve službách historické vědy: Beda František Dudík (1815-1890).

In: MALÍŘ, Jiří, Jan LIBOR, Bronislav CHOCHOLÁČ a kol. *Osobnosti moravských dějin*, sv. 2. Brno: Matice moravská, 2019, s. 89-120. ISBN 978-80-87709-25-2.

56.

MAHEL, Richard. Rodinné zázemí a životní rytmus moravského historika Bedy Dudíka optikou výzkumu každodennosti a sociálních dějin: k publikaci Emy Šimkové Život a osobnost Bedy Dudíka (1815-1890) pohledem jeho deníků, vydané v roce 2018 v Olomouci.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 350-361. ISSN 1211-9768.

Rec. na: ŠIMKOVÁ, Ema. Život a osobnost Bedy Dudíka (1815-1890) pohledem jeho deníků. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, 2018. 334 s. ISBN 978-80-87895-83-2.

57.

MACHKOVÁ, Zora. Association Olga Havel Branche helvétique (Asociace Olgy Havlové, Švýcarská pobočka).

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 236-240. ISSN 1211-9768.

58.

MACHKOVÁ, Zora. Association Olga Havel Branche helvétique: archiv na novém místě.

Zpravodaj. 2019, č. 10, s. 24-25.

59.

NIMRICHTROVÁ, Pavlína a Martin RECHTORIK. CEF Geopreservation Conference, Lublaň 2019: (Mezinárodní konference programu CEF Earchiving o uchování prostorových dat).

Archivní časopis. 2020, roč. 70, č. 3, s. 273-283. ISSN 0004-0398.

60.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Česko-bavorská hranice a proměna krajiny na příkladu zaniklé obce Česká Kubička.

In: EBELOVÁ, Ivana (ed.). *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III.*, Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500-1945). 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019, s. 117-124. ISBN 978-80-7469-098-3.

61.

PAULUS, Filip a Šárka STEINOVÁ. Translokační plány židovského osídlení na Moravě z roku 1727-1728 v zrcadle diplomatických dokumentů.

In: EBELOVÁ, Ivana (ed.). *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III.*, Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500-1945). 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019, s. 99-124. ISBN 978-80-7469-098-3.

62.

PAULUSOVÁ, Kateřina. Knihovna Zemské vyšší školy hospodářské v Táboře.

Prameny a studie. 2019, roč. 65, s. 251-270. ISSN 0862-8483.

63.

PAZDEROVÁ, Alena. Gli sforzi per convertire Pietro Vok di Rosenberg ossia ciò che non si trova in Historie rožmberská [Storia dei Rosenberg] di Václav Březan.

Bollettino dell'Istituto storico ceco di Roma. 2020, 12, s. 151-178. ISSN 1214-9438.

64.

RECHTORIK, Martin. SIARD, možnost archivace relačních databází.

Archivní časopis. 2020, roč. 70, č. 2, s. 128-154. ISSN 0004-0398.

65.

Rudý dědek. Režie Josef Císařovský; účinkují Kateřina Marková, Jiří Křesťan, Václav Josefy, Martin Kuna.

In: *ČT art*. 26. února 2020, 52:06.

Dostupné:

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11816975171-rudy-dedek/21856226746>

66.

SEDLÁKOVÁ, Monika. Arizace v Protektorátu Čechy a Morava se zaměřením na podnikový majetek.

In: PAŽOUT, Jaroslav a Kateřina PORTMANN (eds.). *Ve stínu války*. 1. vyd. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2019, s. 122-157. ISBN 978-80-88292-51-7.

67.

SEDLÁKOVÁ, Monika. Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. Protektorátu Čechy a Morava, sv. 3.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 385-387. ISSN 1211-9768.

Rec. na: ŠUSTEK, Vojtěch. Atentát na Reinharda Heydricha a druhé stanné právo na území tzv. Protektorátu Čechy a Morava, sv. 3. 1. vyd. Praha: Archiv hl. m. Prahy, 2019. ISBN 978-80-86852-82-9.

68.

STEINOVÁ, Šárka. Zahradně-architektonická tvorba na území Křivoklátska v letech 1914-1944.

In: MAYEROVÁ, Renata a Jan KRŠKO (eds.). *Otázky z historie IV.*, Křivoklátsko mezi dvěma světy - od šlechtictví ke státu. Rakovník: Státní okresní archiv, 2020, s. 123-150. ISBN 978-80-88148-42-5.

69.

ŠEPTÁK, Miroslav. Čtyři vítězové a dva poražení ve vídeňských volbách.

Demokratický střed [online]. 2020, roč. 9, č. 4 [cit. 2020-12-14]. ISSN 1805-6202.

Dostupné také z:

<https://www.demokratickystred.cz/ctyri-vitezove-dva-porazeni-ve-videnskych-volbach/>

70.

ŠEPTÁK, Miroslav. Dobře promyšlený experiment Sebastiana Kurze.

Demokratický střed [online]. 2020, roč. 9, č. 1 [cit. 2020-12-14]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z:

<https://www.demokratickystred.cz/dobre-promysleny-experiment-sebastiana-kurze/>

71.

ŠEPTÁK, Miroslav. Heuristicky kvalitně zpracovaná monografie o rakouských dějinách v období 1918-1938.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 362-365. ISSN 1211-9768.

Rec. na: HÖBELT, Lothar. Die Erste Republik Österreich (1918-1938). Wien: Böhlau, 2018. 456 s. ISBN 978-3-205-20539-5.

72.

ŠEPTÁK, Miroslav. Historické souvislosti vzniku rakouské ústavy 1920.

Právněhistorické studie. 2020, roč. 50, č. 3, s. 93-102. ISSN 0079-4929.

73.

ŠEPTÁK, Miroslav. Kancléři Kurzovi chybí vyzyvatel.

Demokratický střed [online]. 2020, roč. 9, č. 4, s. 17-18 [cit. 2020-12-14]. ISSN 1805-6202.

74.

ŠEPTÁK, Miroslav. Mezi vznikem republiky a anšlusem: nástin vývoje komunistické strany Rakouska v letech 1918-1938.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 2, s. 83-95. ISSN 1211-9768.

75.

ŠEPTÁK, Miroslav. Na Ibize to začalo, ve Vídni to skončí.

Demokratický střed [online]. 2020, roč. 9, č. 2 [cit. 2020-12-14]. ISSN 1805-6202.

Dostupné z: <https://www.demokratickystred.cz/na-ibize-zacalo-ve-vidni-skonci/>

76.

ŠEPTÁK, Miroslav. Příprava a průběh návštěvy Ericha Bielky v Československu. *Studia Historica Nitriensia*. 2020, roč. 24, č. 2, s. 403-414. ISSN 1338-7219.

77.

ŠEPTÁK, Miroslav. Rakouské Zelené už nebaví jen kritizovat, chtějí vládnout. *Hospodářské noviny*. 2020, roč. 64, č. 5, 8. 1. 2020, s. 10. ISSN 0862-9587.

78.

ŠEPTÁK, Miroslav. Zdařilá kniha o každodennosti bratislavské umělecké bohémy. *Paginae historiae*. 2020, roč. 28, č. 1, s. 375-377. ISSN 1211-9768.
Rec. na: VAŠŠ, Martin. Bratislavská umelecká bohéma v rokoch 1920-1945. 1. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2016. 455 s. ISBN 978-80-223-4173-8.

79.

ŠEPTÁK, Miroslav. Zdařilá monografie o životě rakouského kancléře Rudolfa Ramka. *Paginae historiae*. 2020, roč. 28, č. 1, s. 369-374. ISSN 1211-9768.
Rec. na: SCHAUSBERGER, Franz. Rudolf Ramek 1881-1941. Wien: Böhlau, 2017. 916 s.

80.

ŠIMŮNKOVÁ, Karolína a Martin ŠISLER. Zur Problematik der elektronischen Archivierung von Volkszählungen 2011 und 2021 in der Tschechischen Republik. In: 23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen. Praha: Národní archiv, [2020], s. 177-183. ISBN 978-80-7469-096-9.

81.

ŠTÉR, Roman. Dva českoslovenští vojáci u Kurska. *Válka revue. Speciál*, Ocelová bouře u Kurska. 2020, s. 44-45.

82.

ŠTÉR, Roman. Hrdinové se nekádrují. *Slovanská vzájemnost*. 2019, roč. 22, č. 240, s. 6. ISSN 1212-3315.

83.

ŠTÉR, Roman. Legendární radista: Vyznamenání Kurta Markoviče. *Válka revue. Speciál*, Řády a vyznamenání. 2020, s. 68-69.

84.

ŠTÉR, Roman. Mor ho!: vyznamenání slovenského státu. *Válka revue. Speciál*, Řády a vyznamenání. 2020, s. 94-95.

85.

ŠTÉR, Roman. Na blůze i na krku: způsoby nošení vyznamenání. *Válka revue. Speciál*, Řády a vyznamenání. 2020, s. 63-65.

86.

ŠTÉR, Roman. Nejkrásnější řád světa: Řád bílého lva.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání. 2020, s. 44-47.

87.

ŠTÉR, Roman. Ocenění pro vlastizrádce: sudetská pamětní medaile.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání. 2020, s. 25.

88.

ŠTÉR, Roman. Od přípravného výboru k I. konferenci: k 30. výročí založení Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel.
Zpravodaj. 2020, č. 5, s. 4-5.

89.

ŠTÉR, Roman. Od věnců po medaile: dějiny vyznamenání.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání. 2020, s. 6-9.

90.

ŠTÉR, Roman. Po boku Sovětů.
Válka revue. Speciál, Blokáda Leningradu. 2020, s. 44-45.

91.

ŠTÉR, Roman. Symbol odvahy a statečnosti: čs. válečné kříže.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání. 2020, s. 39-41.

92.

ŠTÉR, Roman. Technické skupiny KSČ.
Válka revue. 2020, č. 1-2, s. 42-44. ISSN 1804-0772.

93.

ŠTÉR, Roman. Ve službách socialismu: Vyznamenání ČSLA.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání. 2020, s. 88-90.

94.

ŠTÉR, Roman. Veterán dvou válek: Vyznamenání Ludvíka Svobody.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání, 2020. s. 50-51.

95.

ŠTÉR, Roman. Volyňští Češi v československých vojenských jednotkách v SSSR.
In: ČONKOVÁ, Marie. 75. výročí osvobození Československa. Kryry: město Kryry, 2020, s. 3-4. ISBN 978-80-270-7680-2.

96.

ŠTÉR, Roman. Za vytrpěnou bolest: Purpurové srdce.
Válka revue. Speciál, Řády a vyznamenání. 2020, s. 42-43.

97.

TRNKA, Pavel. The Publishing Activity of the Restored Convent of the Knights of Malta in Prague until the End of the Eighteenth Century.

In: ZOUHAR, Jakub (ed.). *Monastica historia V*, Monastic Libraries in East Central and Eastern Europe between the Middle Ages and the Enlightenment. Brno: Moravská zemská knihovna, 2020, s. 294-316. ISBN 978-80-7051-295-1.

98.

TRNKA, Pavel. Život, dílo a knihovna pražského kazatele Jana Raymunda. *Knihy a dějiny*. 2019, roč. 26, č. 1-2, s. 107-130. ISSN 1210-8510.

99.

VOJÁČEK, Milan. Der Stand und die Perspektiven der digitalen Archivierung in der Tschechischen Republik.

In: *23. Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen*. Praha: Národní archiv, [2020], s. 16-20. ISBN 978-80-7469-096-9.

100.

VOJÁČEK, Milan. Virtuální archiválie aneb co naznačila karanténa Covid-19. *Archivní časopis*. 2020, roč. 70, č. 2, s. 172-178. ISSN 0004-0398.

101.

VOJTÍŠEK, Jan. Pojetí (politické) společnosti v knížecích zrcadlech z pera Christine de Pizan = Livre du corps de police, Livre des faits et bonnes meurs du sage roy Charles V a Livre de la paix.

In: CÍSAŘOVSKÁ SMITKOVÁ, Alena (ed.). *S knihou v ruce*. Praha: Národní knihovna ČR, 2020, s. 26-41. ISBN 978-80-7050-727-8.

102.

WAAGE, Vladimír. Obraz krajiny v Hesseliově broumovském urbáři z roku 1676.

In: EBELOVÁ, Ivana (ed.). *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III.*, Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500-1945). 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019, s. 40-76. ISBN 978-80-7469-098-3.

103.

ZICH, Leoš. Obraz krajiny v diplomatických pramenech 17. a počátku 18. století z fondu Archiv pražského arcibiskupství.

In: EBELOVÁ, Ivana (ed.). *Formy a proměny diplomatické produkce v novověku III.*, Diplomatika a proměny kulturní krajiny v novověku (1500-1945). 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019, s. 77-83. ISBN 978-80-7469-098-3.

104.

ZICH, Leoš. Pověřenec pro organizace v protektorátu.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 210-235. ISSN 1211-9768.

105.

ZICH, Leoš. Soukromé kaple v radonickém vikariátu v poslední čtvrtině 17. století.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 13-39. ISSN 1211-9768.

106.

ZÍTEK, Adam. „Laskavě prosíme o zatčení...“: politické represe v Polsku po druhé světové válce ve světle snah o emigraci přes ČR.

Paměť a dějiny. 2020, č. 2, s. 27-36. ISSN 1802-8241.

107.

ZÍTEK, Adam. Akce „Železo 10“: případ provokace Státní bezpečnosti v souvislosti s kolektivizací zemědělství.

Paměť a dějiny. 2020, č. 1, s. 79-87. ISSN 1802-8241.

108.

ZÍTEK, Adam. Archivní fond Státní úřad plánovací I.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 1, s. 241-253. ISSN 1211-9768.

109.

ZÍTEK, Adam. Michał OSTAPIUK, Komendant „Bury“. Biografia kpt. Romualda Adama Rajsa „Burego“ 1913-1949.

Slovanský přehled. 2020, roč. 106, č. 2, s. 368-377. ISSN 0037-6922.

Rec. na: OSTAPIUK, Michał. Komendant Bury. Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej, 2019. 360 s. ISBN 978-83-8098-586-5.

110.

ZÍTEK, Adam. Ohlédnutí za třiceti lety od pádu komunismu: rozhovor s Łukaszem Kamińským, bývalým ředitelem polského Ústavu národní paměti a historikem zabývajícím se polsko-československými vztahy.

Securitas imperii. 2020, roč. 36, č. 1, s. 276-285. ISSN 1804-1612.

111.

ZÍTEK, Adam. Referát Rudolfa Slánského přednesený na prvním zasedání Informačního byra komunistických a dělnických stran ve Sklářské Porubě dne 23. 9. 1947.

Paginae historiae. 2020, roč. 28, č. 2, s. 288-314. ISSN 1211-9768.

112.

ZÍTEK, Adam. Sądownictwo w okresie stalinowskim w Czechosłowacji i Polsce w aspekcie porównawczym.

In: *Zbrodnie sądowe latach 1944-1989*. Kielce: Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, 2020, s. 19-38. ISBN 978-83-8098-820-0.

113.

ZÍTEK, Adam. The Volhynian Czechs against communism: an example of anti-communist resistance in Czechoslovakia.

In: *Violent resistance from the Baltics to Central, Eastern and South Eastern Europe 1944-1956*. Wien: SCcöningh, 2020, s. 172-190. ISBN 978-3-506-70304-0.

Monografie

1.
BACÍLKOVÁ, Bronislava, Benjamin BARTL, Libuše HOLAKOVSKÁ, Štěpán URBÁNEK, Jiří TREJBAL a Martin ZAPLETAL. *Postup lepení historických voskových pečeti pomocí poly(2-ethyl-2-oxazolinu): [certifikovaná metodika]*. Praha: Národní archiv, 2018.
2.
BÍLKOVÁ, Lenka, Benjamin BARTL, Štěpán URBÁNEK, Martin ZAPLETAL a Libuše HOLAKOVSKÁ. *Voskové směsi pro restaurování historických voskových pečeti: [certifikovaná metodika]*. Praha: Národní archiv, 2020. 32 s.
3.
ČUMLIVSKI, Denko, Alena PAZDEROVÁ a Jan VOJTÍŠEK (eds.). *Archiv České koruny: edice faksimilií = Archivum Coronae Regni Bohemiae: editio diplomatum photographica*. VI/1, 1419-1458. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2020. 187 s. ISBN 978-80-7469-101-0.
4.
DAVÍDEK, Václav. *Václav Davídek – cestou necestou*. K vydání připravila Renata Kuprová. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019. 422 s. ISBN 978-80-7469-092-1.
5.
DRÁBKOVÁ, Klára, Markéta ŠKRDLANTOVÁ, Dominika NAGYOVÁ, Jan KREJČÍ, Bronislava BACÍLKOVÁ, Jana BUREŠ VÍCHOVÁ a Michal ĎUROVIČ. *Postup dezinfekce a čištění textilních závěsů pečeti: certifikovaná metodika*. Praha: Národní archiv, 2019.
6.
DUFEK, Pavel (ed.). *Obchodování v srdci Evropy: o dějinách a pramenech československo-německých hospodářských vztahů (1918-1992)*. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2019. 183 s. ISBN 978-80-7469-087-7.
7.
DUFEK, Pavel, František FRŇKA a David HUBENÝ. *Handel im Herzen Europas: deutsch-tschechoslowakische Wirtschaftsbeziehungen 1918-1992*. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2018. 243 s. ISBN 978-80-7469-080-8.
8.
FROLÍK, Jan, Jan MUSIL, David RICHTER a Jan VOJTÍŠEK. *Chrudim v době Karla IV.* 1. vyd. Chrudim: Město Chrudim, 2016. 223 s. ISBN 978-80-906318-1-6.
9.
GREGOROVÍČOVÁ, Eva. *Ludvík Salvátor Toskánský (1847-1915): vědec a cestovatel: z historie habsburské linie v Toskánsku*. Praha: Národní archiv, 2020. 437 s. ISBN 978-80-7469-102-7.
- 10.

Historická fotografie: sborník pro prezentaci historické fotografie ve fondech a sbírkách České republiky. Praha: Národní archiv, 2020. ISSN 1213-399X.

11.

HOFMAN, Jiří. *Češi na Volyni: základní informace.* Vydání připravili: Miroslav Hofman a Roman Štér. 4., doplněné vyd. Praha: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, 2020. 51 s. ISBN 978-80-906997-3-1.

12.

HOFMAN, Miroslav a Roman ŠTÉR. *Historická mapa českého osídlení na Volyni.* 2., doplněné a rozšířené vyd. Praha: soukromým nákladem, 2020. 42 s. ISBN 978-80-906997-2-4.

13.

HUBENÝ, David. *100 let Patentového úřadu v Praze.* 1. vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2019. 214 s. ISBN 978-80-7282-134-1.

14.

KAZBUNDA, Karel. *Mé archivní poslání ve Vídni 1919-1923.* Jan Kahuda (ed.). 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2020. 336 s. ISBN 978-80-7469-095-2.

15.

KLEČACKÝ, Martin a Martin KLEMENT (eds.). *Führer, Akteure hinter den Kulissen oder tatenlos zuschauende?: der deutsch-tschechische Ausgleich an der Wende vom 19. zum 20. Jahrhundert aus der Perspektive der Vertreter der Staats- und Selbstverwaltung.* 1. vyd. Praha: Masarykův ústav a Archiv AV ČR, 2020. 295 s. ISBN 978-80-88304-22-7.

16.

KLEČACKÝ, Martin a kol. *Slovník představitelů politické správy v Čechách v letech 1849-1918.* 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2020. 974 s. ISBN 978-80-7469-091-4.

17.

KOBLASA, Pavel. *Malé dějiny Malého Ratmírova.* České Budějovice: Historický spolek Schwarzenberg, 2020. 64 s. ISBN 978-80-900699-7-8.

18.

KOKOŠKOVÁ, Zdeňka, Jaroslav PAŽOUT a Monika SEDLÁKOVÁ. *Úřady oberlandrátů v systému okupační správy Protektorátu Čechy a Morava a jejich představitelé.* 1. vyd. Praha: Scriptorium, 2019. 275 s. ISBN 978-80-88013-97-6.

19.

KOUŘIL, Milan, Michal ĎUROVIČ, Benjamin BARTL, Kristýna Charlotte STRACHOTOVÁ a Šárka MSALLAMOVÁ. *Klasifikace korozního poškození historického olova a systém prostředků pro jeho konzervaci: [certifikovaná metodika].* Praha: Vysoká škola chemicko-technologická, 2020. 18 s.
Dostupné z: <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-432100>

20.

KŘEČKOVÁ, Jitka, Renáta MODRÁKOVÁ, Milada SVOBODOVÁ, Lucie VOJTÍŠKOVÁ a Jan VOJTÍŠEK. *Ad mandatum domini Regis: z královské kanceláře a knihovny Václava IV.* Praha: Národní archiv, 2019. 50 s. ISBN 978-80-7469-093-8.

21.

KŘEČKOVÁ, Jitka a Hedvika KUCHAROVÁ. *Dějiny konventu sester alžbětinek.* 1. vyd. Praha: Konvent sester alžbětinek v Praze, 2020. 233 s. ISBN 978-80-270-7309-2.

22.

KŘEČKOVÁ, Jitka a kol. *Poutní areál P. Marie Vítězné: 400 let od bitvy na Bílé Hoře: katalog výstavy.* Autoři výstavy: Marie Fiřtová, Jitka Křečková, Hedvika Kuchařová, Petr Mareš, Petra Pavlíčková, Kateřina Zenklová, Leoš Zich. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2020. 179 s. ISBN 978-80-7469-105-8.

23.

MAYER, Bedřich. *Český voják na Balkáně: první světová válka a společnost na Balkáně v pamětech českého důstojníka armády Rakouska-Uherska 1914-1918.* Praha: Národní archiv, 2019. 358 s. ISBN 978-80-7469-099-0.

24.

Paginae historiae: sborník Národního archivu. 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2020, roč. 28, č. 1 a 2. ISSN 1211-9768.

25.

PAULUS, Filip, Šárka STEINOVÁ a kol. *Krajina a urbanismus na rukopisných plánech z 18. století: translokační plány židovských obydlí v zemích Koruny české v letech 1727-1728 = Landscape and urbanism in manuscript plans from the 18th century: translocation plans of Jewish settlements in the Lands of the Bohemian Crown from the period of 1727-1728.* 1. vyd. Praha: Národní archiv, 2020. 446 s. ISBN 978-80-7469-088-4.

26.

ŠIMŮNKOVÁ, Karolína a Milan VOJÁČEK (eds.). 23. *Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen: 12. und 13. März 2019, Nationalarchiv Prag* [online]. Praha: Národní archiv, 2019. 252 s. [cit. 2020-01-07]. ISBN 978-80-7469-100-3.

Dostupné z:

https://www.nacr.cz/wp-content/uploads/2019/12/KnihaAUDS_e-kniha_DEF.pdf

27.

ŠIMŮNKOVÁ, Karolína a Milan VOJÁČEK (eds.). 23. *Tagung des Arbeitskreises Archivierung von Unterlagen aus digitalen Systemen: 12. und 13. März 2019, Nationalarchiv Prag.* 1. vyd. Praha: Národní archiv, [2020]. 254 s. ISBN 978-80-7469-096-9.

28.

ŠLOUF, Jakub, Daniela NĚMEČKOVÁ a kol. *Mimořádný lidový soud v Praze (1945-1948): retribuce jako služební úkol na hraně možností i profesní cti zaměstnanců justice.* 1. vyd. Praha: Academia, 2020. 535 s. ISBN 978-80-200-3070-2.

29.

VALEŠ, Vlasta. *Der Schulverein Komenský: 150 Jahre tschechisches Schulwesen in Wien* = Školský spolek Komenský: 150 let českého školství ve Vídni. Mit weiteren Beiträgen von: Alexandra Blodigová, Jan Kahuda. Wien: Schulverein Komenský, [2020]. 360 s. ISBN 978-3-200-06909-1.

30.

VESELÝ, Michal, Petr DZIK, Petr KLUSOŇ, Pavel KRYSTYNÍK, Lubomír KUBÁČ, Jiří AKRMAN, Michal ĎUROVIČ, Klára DRÁBKOVÁ, Barbora BENETKOVÁ, Jan KREJČÍ, Kateřina HRICKOVÁ, Benjamin BARTL, Štěpán URBÁNEK a Hana PAULUSOVÁ. *Identifikátor pro označení a identifikaci papírových dokumentů pomocí rentgenové fluorescence: [užitný vzor]*. Praha: Národní archiv, 2019.

31.

VESELÝ, Michal, Petr DZIK, Petr KLUSOŇ, Pavel KRYSTYNÍK, Lubomír KUBÁČ, Jiří AKRMAN, Michal ĎUROVIČ, Klára DRÁBKOVÁ, Barbora BENETKOVÁ, Jan KREJČÍ, Kateřina HRICKOVÁ, Benjamin BARTL, Štěpán URBÁNEK a Hana PAULUSOVÁ. *Způsob značení papírových dokumentů a jejich identifikace pomocí rentgenové fluorescence a identifikátor k provádění tohoto způsobu: [patent]*. Praha: Národní archiv, 2019.